KURT VONNEGUT

Börleszk

KURT VONNEGUT
BÖRLESZK
AVAGY
NINCS TÖBBÉ MAGÁNY

FORDÍTOTTA
BORBÁS MÁRIA

A VERSEKET
ORBÁN OTTÓ
FORDÍTOTTA

A KÖTET RAJZAIT
RÉBER LÁSZLÓ
KÉSZÍTETTE

Kurt Vonnegut

Börleszk

avagy
nincs többé magány

EURÓPA KIADÓ
BUDAPEST 1981

SLAPSTICK
© 1976 BY KURT VONNEGUT
PUBLISHED BY ARRANGEMENT
WITH DELL PUBLISHING CO., INC.,
(Delacorte Press / Seymour Lawrence),
NEW YORK, N.Y., U. S. A.

HUNGARIAN TRANSLATION ©
BORBÁS MÁRIA, 1981
ORBÁN OTTÓ, 1981

Maecenas Könyvek,
Budapest, 1996

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült :
Kurt Vonnegut : Slapstick
Dell Publishing Co., Inc., New York
© 1976 by Kurt Vonnegut, Jr.

Fordította : Borbás Mária
Versfordítások : Orbán Ottó
MÁSODIK KIADÁS
Fedél : Diósi Katalin

Hungarian edition
© Maecenas Könyvek, Budapest, 1996

Hungarian translation
© Borbás Mária, 1978, 1996
© Orbán Ottó, 1978, 1996

Ezt a könyvet
Arthur Stanley Jefferson
és Norvell Hardy
– korom két angyala –
emlékének ajánlom.

*„Hívj édesednek s újra megkeresztelsz . . .”**
ROMEO

* Kosztolányi Dezső fordítása

Előbeszéd

Akármit írok még életemben, önéletrajzhoz ez hasonlít a leginkább. Azért adtam neki a *Börleszk* címet, mert groteszk helyzetpoétikum – akárcsak a filmbörleszkek, kiváltképp Stan és Pan filmjei, valamikor réges-régen.

Arról szól, hogy mire emlékeztet engem az élet.

Életem korlátozott mozgásomnak és értelmemnek megannyi próbája. Szüntelenül.

Stan és Panban véleményem szerint az volt a legviccesebb, hogy esőben-hóban állták a sarat.

Utolsó leheletükig hajlandók voltak tisztességes alkut kötni a sorsukkal, és ezért voltak oly észbontóan imádnivalók és mulatságosak.

Szerelem nemigen akadt a filmjeikben. A helyzetpoétikumot gyakran szolgáltatta házasság – na de az egészen más. Az is csak próba – némi komikumlehetőséggel, feltéve, ha mindenki jóhiszeműen adja be a derekát.

Szerelemről szó se volt. És mert gyerekkoromban, a Nagy Gazdasági Válság idején, szüntelenül Stan és Pan szállt a fejembe és beszélt a lelkemre, vélhetőleg azért tartom természetesnek, hogy még csak szóba sem hozom a szerelmet, ha az életről értekezem.

Mivelhogy nem tartom fontosnak.

Hogy mit tartok fontosnak? Azt, hogy az ember tisztességes alkut kössön a sorssal.

Van énnekem némi tapasztalatom a szerelemmel, vagy legalábbis azt hiszem, habár a szívemnek legkedvesebb tapasztalatok inkább az „elemi tisztesség” kategóriába sorolhatók. Valakivel rendesen bántam egy darabig, vagy éppenséggel iszonyatosan sokáig, és viszonzásul az illető is rendesen bánt velem. Szeretetnek, szerelemnek vajmi kevés köze volt ehhez.

Meg aztán magam sem tudom, hogyan szeretem az embereket, hogyan a kutyákat.

Gyerekkoromban, amikor épp nem néztem filmvígjátékot vagy nem hallgattam rádiókomédiát, kritikátlanul szeretetteljes kutyáinkkal sokat hemperegtem a szőnyegen.

Ma is gyakran megteszem. Én még javában bírom, amikor a kutyák már rég elunták, belezavarodtak, elröstellték. Én akár örökké is bírnám.

Hehe.

Történt egyszer, a huszonegyedik születésnapján, hogy három fogadott fiam egyike, aki épp indulóban volt az Amazonas őserdejébe, a Békehadtesthez, azt mondja nekem :

– Tudod-e, hogy sose öleltél meg?

Hát megöleltem. Összeölelkeztünk. Igen kellemes volt. Tisztára mintha a szőnyegen hemperegnék a hajdani dán dogunkkal.

A szeretetet nem keresi az ember, hanem találja. Véleményem szerint ostobaság kutatni utána, meg aztán igen gyakran ártalmas is.

Szívből kívánom, bárcsak mindazok, akik a közhit szerint szeretni tartoznak egymást, így szólnának egymáshoz két pofon között :

– Egy kicsit kevesebb szeretetet, ha lehetséges, és egy kicsit több elemi tisztességet.

Az elemi tisztesség terén legkiadósabb tapasztalatomat persze Bernard bátyámmal szereztem, egyetlen fivéremmel, aki Albanyben, New York állam egyetemén légkörtudományi kutató.

Özvegyember ; maga neveli két kisfiát. Méghozzá jól. Van három felnőtt fia is.

Más-más aggyal születtünk. Bernardból sose lett volna író. Belőlem sose lett volna tudós. Mivel pedig mind a ketten az agyunkból élünk, nagyjából úgy tekintjük, mint holmi szerkentyűt, ami független a tudatunktól, legbensőbb magunktól.

Talán három-négyszer ha megöleltük egymást – születésnapokon, alighanem, és esetlenül. A fájdalom perceiben sose ölelkeztünk.

Egy biztos : különféle agyunk azonosfajta viccekre reagál – a Mark Twain-félékre, a Stan és Pan-félékre.

Azonkívül egyformán rendezetlen.

Közlök a bátyámról egy anekdotát, amelyet apróbb módosításokkal ugyanúgy rólam is el lehetne mondani :

Bernard egy darabig a New York állambeli Schenectadyben dolgozott, a General Electric kutatólaboratóriumában, ahol is felfedezte, hogy az ezüstjodid bizonyos felhőkből havat vagy esőt csap ki. Laboratóriumában mindamellett irdatlan nagy zűrzavar volt, holmi óvatlan idegen ezerféle halált halhatott volna, aszerint, mibe botlik.

A cég biztonsági előadója majd elájult, amikor megpillantotta a halálos csapdák, tőrök, kelepcék eme dzsungelét. Jól lekapta a tíz körméről a bátyámat.

Amire a bátyám így válaszolt, miközben megkocogtatta a tulajdon homlokát :

– Ha maga szerint a laboratóriumom rendetlen, azt látná, mi van *idebent*.

És így tovább.

Egyszer elmondtam a bátyámnak, hogy ahányszor megreparálok valamit a ház körül, mire a végére járnék a munkának, elhányom valamennyi szerszámot.

– Szerencsés vagy – mondta ő. – Én azt hányom el, amin dolgozom.

Kacagtunk.

Csakhogy : éppen azért, mert ilyen aggyal születtünk, és annak ellenére ; hogy ily rendezetlennel, Bernard meg én mesterséges nagycsaládokhoz tartozunk, s ily módon világszerte rokonokat mondhatunk a magunkénak.

Ő testvére valamennyi tudósnak. Én testvére vagyok valamennyi írónak.

Ez mulatságos, jóleső érzés neki is, nekem is. Kellemes gondolat.

És szerencse is, mivel minden emberi lénynek minél több rokonra van szüksége – hogy adjon is és kapjon is, nem feltétlenül szeretetet, de elemi tisztességet.

Indiana állam Indianapolis városában töltött gyermekkorunkban úgy tetszett, mindig lesz ott valóságos rokonokból álló nagycsaládunk. Végtére szüleink is, nagyszüleink is ott nőttek fel, seregnyi testvér meg unokatestvér, nagynéni meg nagybácsi közepette. Az ám, és

a rokonaik valamennyien művelt és jól nevelt és jómódú népek voltak, és elegáns németséggel és angolsággal beszéltek.

Vallási tekintetben mellesleg hitetlenek voltak.

Ifjabb éveikben bejárhatták bár a nagyvilágot, s volt részük számos szép kalandban, előbb-utóbb azonban a tudtukra adták, hogy ideje hazatérniök Indianapolisba, és megkezdeni a tisztes polgáréletet. Engedtek is a szónak valamennyien – mivelhogy annyi sok rokonuk élt ott.

Jó csomó kellemetes örökölnivaló is akadt természetesen – jól menő üzlet, kényelmes otthon és hűséges személyzet, egyre szaporodó porcelán és kristály és ezüstnemű, becsületes üzleti hírnév, villa a Maxinkuckee-tó mellett, amelynek keleti partján családom hajdan egy nyaralótelepülés birtokosa volt.

Hanem aztán, öt esztendővel a születésem előtt, családom önbecsülését alighanem örökre elnyomorította a minden német dolgok iránt fellobbanó amerikai gyűlölet, amikor az ország belépett az első világháborúba.

Családunk gyermekeit már nem oktatták a német nyelvre. Nem buzdították a német zene vagy irodalom vagy művészet vagy tudomány tiszteletére. Bátyám, nővérem meg én úgy nevelkedtünk, mintha Németország szakasztott annyira idegen volna, mint Paraguay.

Megfosztottak bennünket Európától, annak kivételével, amit esetleg az iskolában tanultunk róla.

Rövidke idő alatt sok ezer évet veszítettünk el – utána pedig tíz- meg tízezer amerikai dollárt, és a nyaralókat, és így tovább.

És a családunk már sokkal kevésbé volt érdekes, kiváltképp a tulajdon szemében.

Így tehát – mire véget ért a Nagy Gazdasági Válság meg a második világháború, a bátyám meg a nővérem meg én könnyű szívvel vándoroltunk el Indianapolisból.

És akárhány rokonunk maradt ott, egyetlenegy se talált elfogadható okot, miért kellene hazatérnünk.

Nem tartoztunk már se ide, se oda. Cserélhető alkatrészei lettünk az amerikai gépezetnek.

Az ám. És Indianapolis, aminek valamikor saját külön angol nyelve volt, meg viccei meg mondái meg költői meg gonosztevői meg hősei, meg a saját külön művészeinek saját külön képtárai, szintén cserélhető része lett az amerikai gépezetnek.

Ez is csak olyan *akárhol* lett, ahol automobilok laknak, meg szimfonikus zenekar, meg minden. Meg lóversenypálya.

Hehe.

Persze a bátyám meg én ma is hazajárunk a temetésekre. Júliusban is hazamentünk Alex Vonnegut bácsikánk temetésére. Boldogult apánk öccse volt – kis híján utolsó régi vágású rokonunk, amerikai születésű hazafi, aki nem féli Istent, és európai lélek szorult belé.

Nyolcvanhét esztendős volt. Gyermektelen. A Harvard egyetemen szerzett diplomát. Nyugalmazott biztosítási ügynök volt. A Kigyógyult Alkoholisták indianapolisi alapszervezetének alapító tagja.

Az *Indianapolis Csillagá*-ban megjelent nekrológja értelmében ő maga nem volt alkoholista.

Ez a tagadás, legalábbis részben, a múlt megszépítése. Bácsikám ugyanis ivott valaha, jóllehet az alkohol sosem éreztette káros hatását a munkájában, sosem vette el az eszét. Aztán egyszer csak abbahagyta. És a K. A. gyűlésein nyilván ő is úgy mutatkozott be, ahogy valamennyi tagnak kötelező ; előbb a név, utána a bátor vallomás :

– Alkoholista vagyok.

Az ám, és a lap azon ómódi indítékkal tagadta oly diszkréten, miszerint bácsikámnak valaha is meggyűlt volna a baja az alkohollal, hogy nem akar foltot ejteni rajtunk, akik ugyanazt a nevet viseljük.

Nehezebben sikerült volna jó indianapolisi házasságot kötnünk, jó indianapolisi munkára szert tennünk, ha ország-világ tudja, hogy megtért iszákos akad a rokonságunkban, vagy olyan, mint az anyám, meg a fiam, aki, legalábbis átmenetileg, megbolondult.

Titok volt még az is, hogy atyai nagyanyám rákban halt meg.

Ezt adják össze.

Na mindegy ; ha Alex bácsikám, az istentagadó, halála után azon kapta magát, hogy ott áll Szent Péter meg a mennyország kapuja előtt, egész biztosan így mutatkozott be :

– Alex Vonnegut a nevem. Alkoholista vagyok.

Jó neki.

Feltételezem továbbá, hogy nem annyira az alkoholmérgezés félelme, mint a magány terelte a K. A.-ba. Rokonai elhaltak, elvándoroltak, avagy egyszerűen cserélhető részeivé váltak az amerikai gépezetnek, mire ő új testvérek, unokaöcsök és unokahúgok és bácsikák és nénikék és egyebek keresésére indult, s meg is találta őket a K. A.-ban.

Gyerekkoromban ő mondta meg, mit olvassak, s a végére is járt, hogy elolvassam. Elszórakoztatta, ha olyan rokonokhoz hurcolt el látogatóba, akikről addig nem is tudtam.

Egyszer azt mesélte, hogy az első világháborúban amerikai kém volt Baltimore-ban, az ottani amerikai németekkel barátkozott. Megbízatása értelmében ellenséges ügynököket kellett lefülelnie. Nem fülelt le senkit, mivelhogy nem volt senki lefülelni való.

Azt is elmesélte, hogy egy darabig panamaügyek vizsgálatával foglalkozott New Yorkban, mielőtt a szülei a tudtára adták volna, hogy ideje hazatérni és megkezdeni a tisztes polgáréletet. Le is leplezett egy botrányos ügyet, amelyben irtózatos pénzek forogtak Grant sírjának ápolására, ami pedig édeskevés ápolásra szorul.

Hehe.

Manhattan „Teknősbéka Öböl” néven ismert részén álló házamban, gombnyomásos fehér telefonon értesültem a haláláról. Egy filodendron is volt a szobában.

Mai napig sem tudom biztosan, hogy kerültem oda. Teknősbéka nincs ott egy szál se. Öböl még kevésbé.

Az is lehet, hogy én vagyok a teknősbéka. Mindenhol megélek, rövid ideig még a víz alatt is ; hátamon a házam.

Hát felhívtam a bátyámat Albanyben. Hatvan felé közeledett. Én ötvenkettő voltam.

Egyikünk se volt már idei csirke.

Hanem azért Bernard csak eljátszotta a bátyó szerepét. Ő vett jegyet mind a kettőnknek a Trans World Légitársaság gépére, ő bérelt kocsit az indianapolisi repülőtéren, ő foglalt kétágyas szobát a Ramada-szállóban.

Maga a temetés, akárcsak a szüleinké meg oly sok közeli rokonunké, siváran világias volt ; hasonlóképpen a Ramada-szállóhoz, nyoma se volt benne Istennek vagy a túlvilági életnek, de még Indianapolisnak sem.

Hát a bátyám meg én beszíjaztuk magunkat a lökhajtásos repülőgépen, úton New Yorkból Indianapolisba. Én a belső ülésen ültem. Bernard az ablak mellé ült, elvégre ő foglalkozik légkörtudománnyal és a felhők sokkal többet mondanak neki, mint nekem.

Mind a ketten száznyolcvanöt centi körül vagyunk. Mind a kettőnknek megvan még jóformán az egész haja ; barna. Egyforma bajszunk van – boldogult apánk bajszának mása.

Ártalmatlannak látszottunk. Két derék, mafla vénember.

Kettőnk között üres volt az ülés – kísértetpoétikum. Az ülés Alice nővérünké lehetett volna, aki korban Bernard és énközöttem foglalt helyet. Alice nem ült azon az ülésen, és nem utazott szeretett Alex bácsikája temetésére, mert Alice idegenek között halt meg New Jerseyben, rákban – negyvenegy évesen.

– Ajándékműsor nagymamáknak – mondta egyszer Alice a bátyámnak meg nekem, amikor vészesen közeledő haláláról beszélgettünk. Négy kisfiút hagyott anya nélkül.

– Börleszk – mondta Alice.

Hehe.

Kórházban töltötte élete utolsó napját. Az orvosok meg az ápolónők azt mondták, cigarettázhat, ihat, amennyi belefér, ehet, amit akar.

Bátyám meg én meglátogattuk. Nehezen lélegzett. Valamikor ő is olyan magas volt, mint mi, és ez, nő lévén, nagyon zavarta. Mindig rosszul tartotta magát, mivel zavarban volt. Most olyan volt az alakja, mint egy kérdőjel.

Köhögött. Nevetett. Elmondott egypár viccet, de már egyre sem emlékszem.

Aztán elküldött minket.

– Ne nézzetek vissza – mondta. Hát nem néztünk.

A napnak nagyjából ugyanabban a szakában halt meg, mint Alex bácsikánk – egy-két órával napszállta után.

Statisztikai szempontból érdektelen lett volna a halála, egyetlen körülmény kivételével. Ez pedig a következő : Alice makkegészséges férje, James Carmalt Adams, anyagbeszerzők szaklapjának szerkesztője, amit a Wall Streeten egy kuckóban dobott össze, két nappal azelőtt halt meg – a Tőzsdések Különvonatán, Amerika vasúttörténetének egyetlen vonatán, amely lezuhant egy nyitott függőhídról.

Ezt adják össze.

Valóban megtörtént.

Bernard meg én nem mondtuk el Alice-nek, mi történt a férjével, aki a gyerekek kizárólagos gyámja lett volna Alice halála után, ő azonban mégis megtudta. Egy bejáró nőbeteg odaadta neki a New York-i *Daily News*-t. Az első oldal főcíme adta hírül a vonat halálugrását. Bizony, és a lap közölte a halálos áldozatok meg az eltűntek névsorát is.

Mivel Alice nem részesült vallásos nevelésben, és mivel makulátlan volt az élete, szörnyű sorsát mindig úgy tekintette, mint balesetek sorozatát egy felettébb forgalmas útkereszteződésnél.

Jó neki.

Na igen, a vége felé a kimerültség meg a súlyos anyagi aggodalmak hatására azt mondta : nem volt valami nagy tehetsége az élethez.

Bátyám meg én addigra már átvettük Alice háztartását. Amikor meghalt, három legnagyobb, nyolc és tizennégy év közötti fia gyűlést tartott, felnőttek kirekesztésével. Utána előjöttek, és megkértek, teljesítsük összesen két kívánságukat : hogy együtt maradhassanak, és hogy megtarthassák két kutyájukat. A legkisebb gyerek nem vett részt a gyűlésen ; egyévesforma kisbaba volt.

Attól fogva a három idősebbet én meg a feleségem, Jane Cox Vonnegut neveltük, együtt a magunk három gyerekével, Cape Codon. A kisbabát, aki egy darabig nálunk volt, édesapjuk unokatestvére fogadta örökbe, aki jelenleg bíró az alabamai Birminghamben.

Ám legyen.

A három idősebb megtartotta a kutyákat.

Emlékszem, mit kérdezett Alice egyik fia, aki apám és énutánam a Kurt nevet viseli, amikor New Jerseyből Cape Cod felé autóztunk, hátul a két kutyával. Kurt nyolcéves lehetett.

Délről északnak tartottunk, vagyis az ő szemében „felfele". Csak ketten voltunk. Bátyjai előrementek.

– Helyesek odafönt a gyerekek? – kérdezte.

– Helyesek – válaszoltam.

Kurt ma egy légitársaság pilótája.

A gyerekkorból már mindannyian kinőttek.

Egyikük kecskét tenyészt egy jamaicai hegytetőn. Megvalósította nővérünk álmát : távol élni a városok őrjöngő zajától, barátságos állatok között. Nincs nála se telefon, se villany.

Ki van szolgáltatva az esőzés kényének-kegyének. Ha nem esik, neki vége.

A két kutya aggkori végelgyengülésben pusztult el. órákig hemperegtem velük a szőnyegen, míg lógó nyelvvel el nem nyúltak.

Az ám, és a nővérünk fiai most már nyíltan beszélnek egy hátborzongató ügyről, ami annak idején ugyancsak zavarta őket : sehol sem találták anyjuk-apjuk nyomát az emlékezetükben – egyáltalán sehol.

A kecsketenyésztő, ifjabb James Carmalt Adams, így beszélt nekem a dologról, miközben homlokát megkocogtatta az ujja hegyével :

– Ez itt nem ám az a múzeum, aminek lennie kéne.

A gyerekek fejében levő múzeum alighanem automatikusan kiürül a parttalan borzalom óráiban – hogy megóvja őket az örök fájdalomtól.

Ami azonban engem illet : végzetes lett volna, ha egy csapásra elfelejtem a nővéremet. Alice-nek ugyan nem mondtam soha, de mindig neki írtam. Ha sikerült holmi művészi egységet elérnem, annak ő a titka. Technikámnak ő a titka. Az a gyanúm, ha bárki művész vagy feltaláló bármiféle

műben egységet és összhangot ér el, gondolatban mindig egyszemélyes közönségnek dolgozik.

Az ám, és Alice olyan rendes volt, vagy a Természet volt olyan rendes, hogy még évekkel a halála után is érezhettem a jelenlétét – továbbra is neki írhattam. Csakhogy azután lassan eltűnt – talán fontosabb dolga akadt másfelé.

Akárhogyan is : mire Alex bácsikánk meghalt, Alice mint közönségem már végérvényesen eltűnt.

Úgyhogy az ülést a bátyám meg énközöttem a repülőgépen különlegesen üresnek láttam. Amennyire tőlem telt, betöltöttem – a *New York Times* aznap reggeli számával.

Míg a bátyám meg én arra vártunk, hogy az indianapolisi gép felszálljon, bátyám megajándékozott egy Mark Twain-anekdotával – arról, hogy Twain egyszer Olaszországban operába ment. Twain azt mondta, azóta sem hallott ilyet, „. . . amióta az árvaház leégett”.

Kacagtunk.

Bátyám udvariasan érdeklődött, hogyan haladok a munkámmal. Azt hiszem, tiszteli a munkámat, de egy szót sem ért belőle.

Azt mondtam, torkig vagyok vele, de mindig is torkig voltam vele. Elmondtam neki a Renata Adler írónőnek tulajdonított megjegyzést, aki utál írni : szerinte az író olyan személy, aki utál írni.

Azt is elmondtam, mit írt nekem az ügynököm, Max Wilkinson, miután ismételten arról panaszkodtam, micsoda kellemetlen hivatásom van. Ezt írta : „Kedves Kurt – sose ismertem olyan kovácsot, aki szerelmes lett volna az üllőjébe.”

Megint kacagtunk ; de azt hiszem, a bátyám nemigen értette, mi ebben a vicc. Az ő élete szakadatlan nászút az üllőjével.

Elmeséltem neki, hogy mostanában operába járok, és hogy a *Tosca* első felvonásának díszlete szerintem szakasztott olyan, mint az indianapolisi Union pályaudvar belülről. Amíg a színpadon zajlott az opera, meséltem, én arról ábrándoztam, hogy vágányszámozást kellene biggyeszteni a díszlet boltíveibe, a zenekarnak harangokat,

sípokat osztogatni, és színpadra vinni egy operát, Indianapolisról, a Vasparipa korában.

– Dédapáink kortársai elegyednének a mieinkkel, fiatal korunkban – mondtam –, és a közbülső nemzedékek is. Bemondanák az induló és érkező vonatokat. Alex bácsi kémkedni indulna Baltimore-ba. Te megérkeznél a bostoni Műegyetemről, mint első évet végzett egyetemista.

– Nyüzsögnének a rokonok – mondtam – ; néznék, hogyan jönnek-mennek az utasok – és feketék cipelnék a poggyászt, fényesítenék a cipőket.

– Az operámban – mondtam – minden pillanatban iszapszínűvé válna a színpad a sok egyenruhától. Olyankor háború volna.

– Azután kitisztulna megint.

Mikor a gép felszállt, bátyám megmutatta azt a kis tudományos szerkezetet, amit magával hozott. Fotocella volt, kicsiny magnetofonra kötve. Az elektromos szemet a felhőkre irányította. A nappal vakító világosságában láthatatlan villámlásokat érzékelt.

A magnetofon kattanással jelezte a titkos villámokat. Mi is rögtön meghallottuk a kattanást – picinyke fülhallgatón.

– Ez rázós volt – közölte bátyám. És egy távoli gomolyfelhőre mutatott – olyan volt, mint a coloradói hegyvidék tejszínhabból.

Velem is meghallgattatta a kattanásokat. Két gyors kattanás után csönd következett, aztán három gyors kattanás, utána megint csönd.

– Mennyire van ide az a felhő? – kérdeztem a bátyámat.

– Úgy száz mérföldre, körülbelül – felelte.

Bámulatosnak éreztem, hogy a bátyám ilyen könnyen fejti meg azokat a távoli titkokat.

Rágyújtottam.

Bernard már nem dohányzik, hisz annyira fontos, hogy még sokáig éljen. Még két kisfiút kell felnevelnie.

Az ám, és amíg bátyó a felhőkről elmélkedett, az az agy, amelyikkel *én* születtem, megálmodta ennek a könyvnek a történetét. Elnéptelenedett városokról és szellemi kannibalizmusról szól, és vérfertőzésről és magányról és szeretetlenségről és halálról, és így tovább. Szörnyszülöttnek

ábrázolja szépséges nővéremet meg jómagamat, és így tovább.

Ez csak természetes ; hisz éppen temetésre utaztam, amikor megálmodtam.

Egy vénséges vén emberről szól ugyanis, Manhattan romjai között, ahol jóformán mindenkit elpusztított a „Zöld Halál”-nak nevezett titokzatos kór.

Ott él az öreg az írástudatlan, angolkóros, terhes kis unokájával, Melodyval. Kicsoda valójában az öreg? Alighanem én magam – amint az öregséggel kísérletezem.

És kicsoda Melody? Egy darabig azt gondoltam, ő maradt meg a nővérem emlékéből. Most már azt hiszem, ő az, aminek én érzem magam, mikor az öregséggel kísérletezem ; ennyi maradt optimista képzeletemből, teremtőerőmből.

Hehe.

Az öreg az önéletrajzát írja. Azokkal a szavakkal kezdi, amelyekkel – mint megboldogult Alex bácsikám mondta valamikor – a hitetleneknek illenék kezdeniök esti imádságukat.

Ezekkel a szavakkal : „Annak, akit illet.”

Első fejezet

Annak, akit illet :

Tavasz van. Alkonyodik.

A Halál Szigetén, az Empire State Building előcsarnokának mozaikpadlóján rakott vacsoratűz füstje messze száll a Harmincnegyedik utca helyén nőtt bálványfa-dzsungel fölött.

A dzsungel padlatán a kövezet csupa kunkor-bonkor – feltúrták a fagyok meg a gyökerek.

Van a dzsungelben egy kis tisztás. Egy kék szemű, szegletes állú, két méter magas és százesztendős fehér vénember ül a tisztáson egy hajdanvolt taxi hátsó ülésén.

Én vagyok az a vénember.

A nevem dr. Wilbur Nárcisz-11 Swain.

Mezítláb vagyok. Bíborszín tógám az Americana-szálló romjai között talált függönyből készült.

Valamikor az Amerikai Egyesült Államok elnöke voltam. Én voltam az utolsó elnök, a legmagasabb elnök – és az egyetlen, aki akkor vált el, amikor a Fehér Ház lakója volt.

Az Empire State Building első emeletén lakom tizenhat esztendős leányunokámmal, Melody Lilebíbic-2 von Peterswalddal, és a szeretőjével, Isadore Vackor-19 Cohennel. Hármunké az egész épület.

Legközelebbi szomszédunk másfél kilométerre lakik.

Épp most kukorékolta el magát az egyik kakasa.

Legközelebbi szomszédunk, Vera Evetke-5 Zappa, szereti az életet, és jobban ért hozzá, mint bárki, akit valaha is ismertem. Erős, melegszívű asszony, keményen dolgozó gazda, hatvanas évei elején. Alkatra olyan, mint egy tűzcsap. Rabszolgáival nagyon jól bánik. Ő meg a rabszolgái marhát, disznót, csirkét és kecskét nevelnek, és kukoricát, búzát, zöldséget, gyümölcsöt meg szőlőt termesztenek az East River partján.

Szélmalmot építettek a gabona őrlésére, pálinkafőzőt, meg füstölőt – és így tovább, tovább.

– Vera – mondtam neki a minap –, ha megírnád nekünk az új Függetlenségi Nyilatkozatot, te lennél a modern idők Thomas Jeffersonja.

Ezt a könyvet a Continental Autósiskola levélpapírjára írom, amelyből három dobozzal talált Melody és Isadore otthonunk hatvannegyedik emeletén, egy szekrényben. Találtak azonkívül egy nagy tucat golyóstollat.

Látogató ritkán téved ide a szárazföldről. A hidak leszakadtak. Az alagutak beomlottak. A hajók messze elkerülnek bennünket, mert félnek a szigeten dúló járványtól, amelynek „Zöld Halál" a neve.

És ennek a járványnak köszönheti Manhattan a „Halál Szigete" becenevet.

Hehe.

Manapság gyakran mondom, hogy „hehe". Ez csak olyan szenilis csuklás. Túlságosan régóta élek már.

Hehe.

Ma igen enyhe a nehézkedés. Következésképpen erekcióm van. Ilyen napokon erekciója van minden hímnek. Automatikus következményeképpen a majdnem-súlytalanságnak. Az érzékiséghez többnyire vajmi kevés köze van, a magamkorú férfi életében pedig semmi. Puszta hidraulikus tapasztalat – kisebb hálózati zavar a vízvezeték-rendszerben.

Hehe.

A nehézkedés ma oly enyhe, hogy úgy érzem, felkecmereghetnék az Empire State Building tetejére, és áthajíthatnék New Jerseybe egy kanálisrácsot.

Különb teljesítmény volna, mint amikor George Washington pöccintett át a Rappahannockon egy ezüstdollárt. Egyesek mégis kétségbe vonják, hogy a világ halad.

Olykor a Gyertyatartók Királyának neveznek, mert több mint ezer gyertyatartó van a birtokomban.

De a középső nevemet jobban kedvelem : Nárcisz-11. Verset is írtam róla, no meg persze az életről is :

Magként kezdtem,
hússá lettem,
rossz, ha fájok,
jó, ha ettem.
Aludnom kell,

álmot látnom,
röhögnöm és
ordibálnom.
De ha végem
már mint húsnak,
ültessetek
el nárcisznak.

Hogy ki fogja elolvasni? Isten tudja. Melody meg Isadore nem, annyi biztos. Akárcsak a többi fiatal teremtés a szigeten, ők is írástudatlanok.

Nem kíváncsiak az emberiség múltjára, arra sem, hogy milyen lehet az élet a szárazföldön.

Az ő szempontjukból a szigetet hajdan zsúfolásig megtöltő lakosok legdicsteljesebb cselekedete az volt, hogy kihaltak, úgyhogy most a mienk lehet az egész.

Múltkor este megkértem őket, sorolják fel a történelem három legfontosabb emberét. Tiltakoztak a kérdés ellen ; értelmetlennek minősítették.

Én azonban ragaszkodtam hozzá, hogy csak törjék a fejüket és válaszoljanak ; amit meg is tettek. Nagyon durcásak voltak, amiért meg kellett erőltetniök magukat. Valóságos gyötrelemnek érezték.

Végül aztán kivágták a feleletet. Kettejük közül rendszerint Melody beszél. Ezt mondta a legteljesebb komolysággal :

– Te meg Jézus Krisztus meg a Mikulás.

Hehe.

Ha nem kérdezek tőlük semmit, boldogok, akár a házatlan csiga.

Azt remélik, hogy egyszer Vera Evetke-5 Zappa rabszolgái lehetnek. Részemről oké.

Második fejezet

Most már igazán elég legyen abból, hogy mindig azt írom : „Hehe”.

Hehe.

Itt születtem én, New York városában. Akkor még nem voltam Nárcisz. A keresztségben a Wilbur Rockefeller Swain nevet nyertem.

Mi több, nem voltam egyedül. Volt egy lány ikertestvérem. Eliza Mellon Swainnek nevezték.

Kórházban kereszteltek minket, nem templomban, és nem vettek körül rokonok meg a szüleink barátai. Eliza meg én ugyanis oly rútak voltunk, hogy a szüleink szégyelltek bennünket.

Szörnyszülöttek voltunk, és nem jósoltak nekünk hosszú életet. Mindegyik kis kacsónkon hat ujjunk volt, mindegyik lábikónkon hat lábujjunk. Volt létszám feletti mellbimbónk is – kettő-kettő személyenként.

Nem voltunk mongoloid idióták, habár erős szálú fekete hajunk volt, ami a mongoloid idiótákra jellemző. Mi valami új voltunk : neanderthaloidok. Kicsiny gyermek korunkban is már felnőtt ősembervonásaink voltak – kiugró szemöldökcsont, csapott homlok, szénlapátforma állkapocs.

Kijelentették, hogy értelmetlen lények vagyunk, és nem érjük meg a tizennégy esztendőt.

Csakhogy én ma is élek és virulok, köszönöm szépen. És Eliza is élne, az biztos, ha ötvenéves korában el nem pusztítja egy görgeteg a Mars bolygó kínai kolóniájának külvárosában.

Hehe.

Két szülőnk ostoba, csinos, igen fiatal emberpár volt ; a nevük Caleb Mellon Swain és Letitia Vanderbilt Swain, született Rockefeller. Mesésen gazdagok voltak, és olyan amerikaiak származékai, akik kis híján tönkretették a bolygót az Idióták Örömének egyik válfajával – mint a megszállottak kovácsoltak hatalmat a pénzből, aztán vissza : pénzt a hatalomból, aztán megint hatalmat a pénzből.

Maga Caleb és Letitia azonban ártalmatlan volt. Apa, úgy mondják, kitűnt az ostáblajátékban, és jó közepes szintet ért el színes fényképezésben. Anya a Színesbőrűek Előmenetelét Szorgalmazó Országos Szövetségben tevékenykedett. Egyikük sem dolgozott. Egyikük sem végzett egyetemet, noha mindketten nekivágtak.

Szépen írtak, szépen beszéltek. Imádták egymást. Mindketten restellték, hogy oly gyatrán boldogultak az iskolában. Nyájasak voltak.

Nem hibáztathatom őket, amiért összetörtek attól, hogy szörnyetegeknek adtak életet. Bárkit összetört volna, ha Elizának és nekem ad életet.

Azonkívül Caleb és Letitia legalább olyan jó szülő volt, mint én, amikor rám került a sor. Jómagam tökéletes közönnyel viseltettem ivadékaim iránt, noha minden tekintetben normálisak voltak.

Meglehet, jobban elszórakoztattak volna, ha ők is szörnyszülöttek, akárcsak Eliza meg én.

Hehe.

Az ifjú Calebnek és Letitiának azt tanácsolták, ne tegyék tönkre magukat és a berendezést azzal, hogy Elizát meg engem Teknősbéka Öbölben próbálnak felnevelni. Annyi rokonságban sincsenek velünk, mondották tanácsadóik, mintha krokodilusfiókák volnánk.

Caleb és Letitia emberséges módon reagált. Reakciójuk ezenkívül költséges volt, és ugyancsak hátborzongató. Szüleink nem dugtak be minket a magunkfajta esetek számára fenntartott magánszanatóriumok egyikébe. Ehelyett eltemettek egy kísérteties, ódon udvarházba, amit örököltek – kétszáz hektárnyi almafa között állt, hegytetőn, a Vermont állambeli Galen-tanya közelében.

Harminc esztendeje nem lakott ott senki.

És jöttek az ácsok és a villanyszerelők és a vízszerelők, hogy a házat paradicsommá változtassák Elizának meg nekem. Vastag gumipadlót raktak a faltól falig szőnyeg alá, hogy meg ne üssük magunkat, ha felbukunk. Ebédlőnket csempével burkolták, és a padlóban csatorna húzódott, hogy

minket is, a padlót is le lehessen locsolni gumicsővel minden étkezés után.

És talán még ennél is fontosabb volt, hogy két sor drótháló kerítést emeltek. A tetejükön szögesdrót. Az első a gyümölcsöst kerítette. A második az udvarházat rekesztette el a munkások fürkész tekintetétől, akiket időnként be kellett ereszteni az elsőn, hogy az almafákat ápolják.

Hehe.

A személyzetet a környékről toborozták. Volt egy szakácsnő. Volt két takarítóasszony meg egy takarítóember. Volt két ápolónő, aki etetett és öltöztetett és vetkőztetett és fürösztött bennünket. A legjobban Withers Witherspoonra emlékszem, aki egy személyben portás, sofőr és mindenes volt.

Anyja született Withers volt. Apja Witherspoon.

Az ám, és ezek mind egyszerű falusiak voltak, akik – a katonaviselt Withers Witherspoon kivételével – sosem lépték át Vermont határát. Ami azt illeti, ritkán merészkedtek Galennél tíz mérföldnél messzebbre – és szükségképpen valamennyien rokonságban voltak, egymás között házasodtak, akár az eszkimók.

Természetesen távoli rokonságban voltak Elizával meg velem is, hiszen a mi vermonti őseink annak idején boldogan tapickáltak úgyszólván a végtelenségig ugyanabban a parányi genetikai pocsolyában. Csakhogy, az amerikai dolgok akkori állása szerint, olyan rokonságban voltak a családunkkal, mint mondjuk a potyka a sasmadárral – mivel a családunkból világutazók és multimilliomosok kerültek ki.

Hehe.

Az ám, és a szüleink könnyűszerrel megvásárolhatták hűbéresnek ezeket az ősi családi bútordarabokat. Szerény fizetést kaptak, ami a szemükben irdatlannak tűnt, hiszen agyuk pénztermelő lebenyei elcsökevényesedtek.

Kellemes lakást kaptak az udvarházban, és színes televíziót. Fejedelmi módon táplálkozhattak, szüleink számlájára. Munkájuk is kevés volt.

Mi több, még gondolkozniuk sem igen kellett. Egy Fiatal körorvos parancsnoksága alá kerültek, aki a tanyán lakott :

dr. Stewart Rawlings Mottnak hívták, és naponta eljött hozzánk.

Dr. Mott mellesleg texasi volt ; mélabús és zárkózott fiatalember. A mai napig sem tudom, mi indította arra, hogy olyan messzire vándoroljon az övéitől meg a szülőhelyétől – hogy Vermont eszkimó településén folytasson orvosi gyakorlatot.

A történelem sajátos széljegyzete, aminek valószínűleg nincs semmi jelentősége : dr. Mott unokája lett Michigan királya, miközben én másodszor voltam az Egyesült Államok elnöke.

Megint rám jött a csuklás : hehe.

Esküszöm : ha megélem, hogy befejezzem ezt az önéletrajzot, elolvasom az első betűtől az utolsóig, és kihúzom az összes „hehét”.

Hehe.

Az ám, és az udvarházban önműködő esőztető berendezés is volt – és valamennyi ablakon, ajtón és szellőzőnyíláson riasztócsengő.

Ahogy nőttünk, rútultunk, és már arra is képesek voltunk, hogy karokat törjünk, fejeket tépjünk, a konyhában hatalmas gongot szereltek fel. Ehhez minden szobában és a folyosón is, szabályos közökben, cseresznyepiros nyomógombot kapcsoltak. Sötétben a gombok világítottak.

A gombot csak akkor kellett megnyomni, ha Elizának vagy nekem gyilkolódni támadt kedvünk.

Hehe.

Harmadik fejezet

Apa elment Galenbe egy ügyvéd meg egy orvos meg egy építész társaságában – ellenőrzendő, hogyan alakítják újjá az udvarházat Elizának és nekem, s fogadják fel a személyzetet és Mott doktort. Anya itt maradt Manhattanen, a Teknősbéka Öbölben álló városi házukban.

Mellesleg a teknősbékák visszatértek a Teknősbéka Öbölbe.

Vera Evetke-5 Zappa rabszolgái szívesen fogdossák őket, levesnek.

Hehe.

Apa halálán kívül egyike volt ez ama nagyon kevés alkalomnak, hogy Anya és Apa egy-két napnál hosszabb időre elvált. És Apa nagyon szép levelet írt Anyának Vermontból, amit Anya éjjeliszekrényén találtam meg Anya halála után.

Lehetséges, hogy több levelet postán nem is váltottak.

„Legdrágább Tish – írta Apa –, gyermekeink igen boldogok lesznek itt. Büszkék lehetünk. Építészünk is büszke lehet. A munkások is büszkék lehetnek.

Bármily rövid élet adatik is gyermekeinknek, megajándékozzuk őket a méltóság és a boldogság adományával. Gyönyörűséges aszteroidát teremtettünk nekik, egy kicsiny világot, amelyen egyetlen udvarház áll, egyébként csak almafák borítják.”

Azután hazatért a maga aszteroidájára – Teknősbéka Öbölbe. Apa és Anya ezentúl orvosi utasításra évente egyszer látogatott meg bennünket – a születésnapunkon.

Barnakő házuk ma is áll, ma is kényelmes, és dacol az időjárás viszontagságaival. Ott szállásolta el legközelebbi szomszédunk, Vera Evetke-5 Zappa a rabszolgáit.

„És amikor majd Eliza és Wilbur meghal és a mennybe megy – folytatta levelét apánk –, Swain őseik között helyezhetjük nyugovóra őket, a család magántemetőjében, kint az almafák alatt.”

Hehe.

Hogy ki nyugodott már abban a temetőben, amelyet kerítés választott el az udvarháztól : többnyire vermonti almatermelők, hitvesük és leszármazottaik ; csupa hétköznapi ember. Legtöbbjük kétségtelenül majdnem annyira írástudatlan és műveletlen, mint Melody és Isadore.

Vagyis : ártatlan nagy majmok voltak ; korlátozott lehetőségük volt a gonosztevésre, s mint vénséges vén embernek az a véleményem, az emberi fajt nem is szánták többre ennél.

A temetőben sok sírkő a földbe süppedt vagy fejre állt. A még állók feliratát elkoptatták az időjárás viszontagságai.

Volt ott azonban egy irdatlan síremlék, vastag gránitfallal, palatetővel, hatalmas ajtóval, ami kitart akár Ítéletnapig. A családi vagyon megalapozójának és udvarházunk építőjének, Elihu Roosevelt Swain professzornak a mauzóleuma volt ez.

Merem állítani, Swain professzor volt messze a legértelmesebb valamennyi ismert ősünk, Rockefellerek, Du Pontok, Mellonok, Vanderbiltek, Dodge-ok meg a többiek közül. Tizennyolc éves korában diplomát szerzett a bostoni Műegyetemen, huszonkét esztendősen pedig megalapította a Cornell egyetemen az építőmérnöki tanszéket. Addigra már számos fontos szabadalmat jegyzett be vasúti hidak és biztonsági berendezések terén, s már ezekből is milliomos lett volna.

Ő azonban nem érte be ennyivel. Megteremtette a Swain Hídtársaságot, amely az egész bolygó vasúti hídjainak felét tervezte, építését irányította.

Világpolgár volt. Sok nyelvet beszélt, sok államfőnek volt személyes jó barátja. Hanem amikor eljött az ideje, hogy megépítse palotáját, műveletlen őseinek almafái között jelölte ki a helyét.

És amíg Eliza és én meg nem érkeztünk, ő volt az egyetlen, aki szerette azt a barbár kőrakást. Hogy mi milyen boldogok voltunk ott !

És Elizának meg nekem volt egy közös titkunk Swain professzorral, ha meghalt is már ötven esztendeje. A személyzet nem tudott a titokról. A szüleink sem. És a munkások, akik átépítették a házat, nyilvánvalóan még csak

nem is gyanították, holott bizonyára ugyancsak fura helyekre építettek be csöveket meg kábeleket meg fűtőberendezést.

A titok a következő volt : az udvarházban el volt rejtve még egy udvarház. Rejtekajtókon, eltolható falszelvényeken át lehetett bejutni. Titkos lépcsők voltak benne, és megfigyelőhelyek, kémlelőnyílással, és titkos folyosók. No meg alagutak.

Eliza meg én például a bálteremben, a legeslegészakibb torony tetején, belemásztunk a hatalmas állóórába, és kis híján egy kilométernyire bújtunk elő – Elihu Roosevelt Swain professzor mauzóleumának padlóján, egy csapóajtón.

Volt még egy közös titkunk a professzorral – úgy bukkantunk rá, hogy az udvarházban talált iratainak egy részét átböngésztük. Középső neve valójában nem Roosevelt volt. Ó maga adományozta magának ezt a középső nevet, hogy arisztokratikusabbnak lássék, amikor beiratkozott a bostoni Műegyetemre.

Keresztlevelén Elihu Witherspoon Swain volt a neve.

Alighanem az ő példája adta Elizának meg nekem az ötletet, hogy idővel egyszerűen mindenkinek új középső nevet adományozzunk.

Negyedik fejezet

Swain professzor a halálakor annyira kövér volt, hogy egyszerűen nem értem, hogyan fért el a titkos folyosókon. Nagyon szűkek voltak. Eliza meg én elfértünk bennük, még akkor is, amikor kétméteresre nőttünk – a mennyezetük ugyanis nagyon magas volt.

Az ám, és Swain professzor a kövérségébe halt bele az udvarházban, a Samuel Langhorne Clemens és Thomas Alva Edison tiszteletére adott vacsorán.

Azok voltak a szép idők.

Eliza meg én megtaláltuk az étlapot. Teknősbékalevessel kezdődött.

Személyzetünk néha olyasmit mondogatott egymás között, hogy az udvarházat kísértet járja. Prüszkölést, kuncogást hallottak a falból, lépcsőnyikorgást ott, ahol nem is volt lépcső, ajtónyílást, csukódást ott, ahol nem volt ajtó.

Hehe.

Izgalmas volna, ha kikiabálhatnám, mint holmi eszelős százesztendős vénség, Manhattan romjain, hogy Eliza meg én példátlan kegyetlenségeket műveltünk abban a kísértetjárta ódon házban. Ám valójában nálunk boldogabb két gyereket nem ismert a történelem.

Ez a mámor eltartott egészen tizenöt esztendős korunkig.

Ezt adják össze.

Az ám, és amikor gyermekorvos lettem, és abban az udvarházban folytattam falusi orvosi gyakorlatot, ahol felnőttem, gyakran mondtam magamban erről vagy amarról a beteg gyerekről, a magunk gyerekkorára emlékezve : „Ez a személy most érkezett erre a bolygóra, nem tud róla semmit, nincs mércéje, ami szerint megítélhetné. Ezt a személyt nem érdekli, mi lesz belőle. Szívesen lenne bármi, aminek szánják.”

És ez pontosan megfelel Eliza meg a magam lelkiállapotának egészem kicsi korunkban. És ami információt csak kaptunk arról a bolygóról, amelyikre kerültünk, mind azt bizonyította, hogy milyen aranyosak az idióták.

Úgyhogy lelkesen űztük az idiotizmust.

Nyilvánosság előtt nem voltunk hajlandók összefüggően beszélni. – Böbö – mondtuk. – Dödö – mondtuk. A nyálunk csurgott, a szemünk forgott. Fingtunk és röhögtünk. Ragasztót zabáltunk.

Hehe.

Gondolják meg : mi voltunk a középpontja mindazok életének, akik gondoskodtak rólunk. Csak addig tekinthették magukat mártírnak, amíg Eliza meg én tehetetlenek és ocsmányak voltunk. Ha nyíltan okosak és önállók lennénk, belőlük megannyi szürke és alárendelt segédünk válna. Ha kilépnénk a világba, ők elveszítenék a lakásukat, a színes televíziójukat, azt az illúziójukat, hogy orvos- meg ápolónőfélék, és a jól fizetett állásukat.

Így tehát a kezdet kezdetétől, és minden bizonnyal öntudatlanul, napjában ezerszer is rimánkodtak nekünk, hogy csak maradjunk tehetetlenek és ocsmányak.

Csak az az egy vágyuk volt, hogy egyetlen csöppnyi lépést tegyünk felfele az emberi teljesítmények lajtorjáján. Teljes szívükből reménykedtek, hogy szobatiszták leszünk.

Megtettük nekik ezt a szívességet.

Négyéves korunkra azonban titkon tudtunk angolul olvasni és írni. Mire hétévesek lettünk, írtunk és olvastunk franciául, németül, olaszul, latinul és ógörögül, elsajátítottuk továbbá a differenciál- és integrálszámítást.

Sok ezer könyv volt az udvarházban. Tízéves korunkra elolvastuk valamennyit, gyertyafénynél, amikor csicsikálni mentünk, vagy utána – a titkos folyosókon, nemegyszer pedig Elihu Roosevelt Swain mauzóleumában.

De továbbra is nyáladztunk és gagyogtunk és így tovább, valahányszor felnőttek voltak a színen. Jó vicc volt.

Nem akarózott a nyilvánosság előtt kiteregetnünk az intelligenciánkat. Egy percig sem hittük, hogy intelligenciánk hasznos vagy vonzó lehet. Egyszerűen csak torzszülött voltunk újabb bizonyítékának tekintettük, mint a fölös mellbimbókat, ujjakat, lábujjakat.

És talán igazunk is volt. Na nem?

Hehe.

Ötödik fejezet

És mindeközben a furcsa ifjú dr. Stewart Rawlings Mott mérte a súlyunkat és mérte a magasságunkat, és belekémlelt a testnyílásainkba, és mintát vett a vizeletünkből – minden, minden áldott nap.

– Hát hogy vagyunk ma? – kérdezte valahányszor.

Amire mi azt feleltük, hogy : – Böbö –, meg : – Dödö –, és így tovább. Úgy hívtuk : Boktoj Bott.

És mi is elkövettünk minden tőlünk telhetőt, hogy minden áldott nap szakasztott úgy viselkedjünk, mint az előző napon. Ahányszor „Boktoj Bott" gratulált egészséges étvágyunkhoz és rendszeres bélműködésünkhöz, én például minden alkalommal szamárfület mutattam, Eliza pedig felemelte a szoknyáját, és megpattintotta a bugyigumiját.

Eliza meg én hittük, amit én még ma is hiszek : hogy az élet fájdalommentes lehet, feltéve ha kellő békességben lehet egyszerűen a végtelenségig ismételni vagy egy tucatnyi rítust.

Az élet szerintem eszményi formájában olyan kell legyen, mint a menüett vagy a virginiai kopogós vagy a *ragtime ;* olyasmi, amit az ember könnyen elsajátít a tánciskolában.

Még ma sem tudom biztosan : vajon dr. Mott szerette Elizát meg engem, és tudta, milyen okosak vagyunk, és meg akart védeni a külvilág kegyetlenségétől – vagy pedig álomkóros volt.

Anya halála után az ágya végében álló fehérneműs szekrényt zsúfolásig tele találtam dr. Mott heti kétszeri jelentéseivel Eliza meg az én egészségi állapotomról. Közölte, hogy mind nagyobb mennyiségű ételt fogyasztunk és ürítünk. Beszámolt rendíthetetlen vidámságunkról is, meg arról, hogy természetünk ellenáll a szokásos gyermekbetegségeknek.

Valójában olyasmiket jelentgetett, amit egy ácssegéd is könnyűszerrel megállapíthatott volna – nevezetesen, hogy kilencéves korunkra Eliza is, én is két méter magasra nőttünk.

Akármekkorára nőttünk is, egy adat állandó maradt a jelentésekben : szellemi életkorunk két-három évesnek felel meg.

Hehe.

„Boktoj Bott” egyike azon keveseknek, természetesen a nővéremen kívül, akiket mohón vágyom viszontlátni a túlvilági életben.

Majd meghalok, annyira szeretném megkérdezni, valójában mit gondolt rólunk gyermekkorunkban – mennyit gyanított, és mennyit tudott.

Eliza meg én ezernyi kulcsot adhattunk a kezébe értelmünkről. Nem voltunk valami ügyes csalók. Végtére is gyerekek voltunk.

Amikor a jelenlétében gagyarásztunk, alighanem idegen szavakat használtunk, amelyeket felismerhetett. Bemehetett az udvarház könyvtárszobájába, ami nem érdekelte a személyzetet, és észrevehette, hogy feldúltuk a könyvek rendjét.

Rábukkanhatott esetleg ő is a titkos folyosókra. Amikor velünk végzett, tudom, sokat kóborolt a házban ; az édesapja építész volt, magyarázta a személyzetnek. Akár be is hatolhatott a titkos folyosóra ; rátalált a könyveinkre, amiket ott olvastunk, észrevette, hogy a padlóra gyertyaviasz csöppent.

Ki tudja?

Azt is szeretném tudni, miféle titkos bú gyötörte. Fiatalkorunkban Eliza meg én annyira el voltunk foglalva egymással, hogy mások érzelmi állapotát ritkán vettük észre. Dr. Mott szomorúsága azonban nyomot hagyott rajtunk. Ebből gondolom, hogy mélységesen szomorú volt.

Egy ízben megkérdeztem az unokáját, Michigan királyát, Stewart Lilebíbic-2 Mottot, van-e fogalma arról, miért érezte dr. Mott annyira nyomasztónak az életet.

– A nehézkedés akkor még nem fordult ellenünk – mondtam. – Az ég nem vált még kékről örökké sárgára. A bolygó természetes erőforrásai még nem merültek ki. Az országot nem népteleníttette még el az albán influenza és a Zöld Halál.

– Nagyapjának csinos kis kocsija volt, csinos kis háza, csinos kis praxisa, csinos kis felesége és csinos kis gyereke – mondtam a királynak. – És mégis folyton búslakodott !

A királlyal egyébként a Maxinkuckee-tó partján álló palotájában beszélgettem, Észak-Indianában, a Culver

katonai akadémia egykori helyén. Névleg még az Egyesült Államok elnöke voltam, de már kicsúszott a kezemből minden. Nem volt már Kongresszus, megszűnt a szövetségi bíróságok rendszere, az állami kincstár, a hadsereg és minden egyéb.

Egész Washingtonban ha nyolcszáz ember maradt. Nekem már csak egyetlen alkalmazottam volt, amikor a királynál tisztelkedtem.

Hehe.

Megkérdezte, hogy ellenségemnek tekintem-e, amire én azt feleltem :

– Az istenért, felség, dehogy – boldog vagyok, hogy egy ilyen kaliberű ember, mint felséged, törvényt és rendet teremtett a Közép-Nyugaton.

Amikor unszoltam, meséljen még a nagyapjáról, dr. Mottról, elfogta az ingerültség.

– Jézusom – mondta –, melyik amerikai tud bármit is a nagyszüleiről? !

Vékony, hajlékony, aszketikus ifjú katona-szent volt akkoriban. Amikor Melody unokám megismerte, hájas vén kéjenc volt, drágakövekkel vastagon borított palástban.

Amikor én találkoztam vele, egyszerű katonazubbonyt viselt, rangjelzés nélkül.

Ami az én öltözékemet illeti : az alkalomhoz illő pojácamez volt – köcsögkalap, fecskefarkú kabát, csíkos pantalló, gyöngyszürke mellény, ugyanolyan kamásli, piszkosfehér ing állógallérral és nyakkendővel. Mellényemen arany óralánc díszelgett, egykor John D. Rockefeller tulajdona, azé az ősömé, aki megalapította a Standard Olajtársaságot.

Az óraláncról harvardi diákklubom jelvénye fityegett, meg egy parányi műanyag nárcisz. Középső nevemet akkor már hivatalosan megváltoztattam Rockefellerről Nárcisz-11-re.

– A családnak abban az ágában, amelyikhez dr. Mott tartozott, nem voltak gyilkosok, sem sikkasztók, sem öngyilkosok, sem alkoholisták vagy kábítószer-élvezők – folytatta a király –, legalábbis tudomásom szerint.

Harmincéves volt. Én hetvenkilenc.

– Lehetséges, hogy nagyapa az a fajta ember volt, aki egyszerűen boldogtalannak születik – mondta. – Erre nem gondolt?

Hatodik fejezet

Lehetséges, hogy némelyek csakugyan boldogtalannak születnek. Nem szeretném, ha így volna.

Ami a nővéremet meg engem illet : mi azzal a tehetséggel és elhatározással születtünk, hogy mindig a lehető legboldogabbak leszünk.

Talán ebben a tekintetben is torzszülöttek voltunk.

Hehe.

Mi a boldogság?

Eliza és az én esetemben az volt a boldogság, hogy szüntelenül egymás társaságában voltunk, rengeteg cselédünk volt és finom ennivalónk, békességes, könyvekkel bélelt udvarházban laktunk, egy almafákkal borított aszteroidán, és egyetlen agy két specializálódott feleként növekedtünk.

Jócskán tapogattuk, ölelgettük egymást, szándékunk mindazonáltal merőben intellektuális volt. Igaz – Eliza hétesztendős korára elérte a nemi érettséget. Én azonban utolsó évemet végeztem a Harvard egyetem orvosi fakultásán, amikor elérkeztem a pubertáshoz, huszonhárom esztendősen. Eliza és én csupán azért éltünk testi kapcsolatban, hogy agyunk meghittségét fokozzuk.

Így hoztunk világra egyetlen géniuszt, amely nyomban meghalt, mihelyt elváltunk, s találkozásunk pillanatában új életre kelt.

Szinte bénítóan specializálódtunk mint két fele annak a géniusznak, amely életünk legfontosabb egyede volt, de néven nem neveztük soha.

Amikor például írni és olvasni tanultunk, valójában én írtam és olvastam. Eliza halála napjáig írástudatlan maradt.

A nagy ösztönös ugrást azonban mindkettőnk helyett Eliza tette meg. Ő jutott arra a felfedezésre, hogy a saját jól felfogott érdekünkben legjobb lesz, ha nem beszélünk, azonban szobatiszták leszünk. Eliza találta ki, mire jók a könyvek, és mit jelenthetnek a lapokon az apró ákombákomok.

Eliza érzékelte, hogy az udvarház némelyik szobájának, folyosójának arányaival valami nem stimmel. És én

végeztem el a módszeres munkát : méricskéltem, csavarhúzóval, konyhakéssel próbafúrást végeztem a falburkolaton és a padlón, kutattam a váltott világegyetem ajtaját, és meg is találtuk.

Hehe.

Az ám, olvasni mindent én olvastam. Meggyőződésem, hogy az első világháború előtt valamennyi indoeurópai nyelven kiadott valamennyi könyvet felolvastam.

Azonban Eliza jegyzett meg mindent, és ő mondta meg, mit tanuljunk legközelebb. És Eliza illesztette egybe a látszólag össze nem függő eszméket, hogy újat nyerjünk belőlük. Eliza *mellérendelt*.

Kapott információink nagy része reménytelenül elavult volt természetesen, hiszen 1912 óta kevés új könyv került az udvarházba. Nagy része azonban időtlen volt. És nagy része egyenesen bárgyú, mint például a megtanult táncok.

Ha kedvem tartja, igen tetszetősen és történelmi hűséggel el tudom járni, mondjuk, a tarantellát, itt, New York romjain.

Eliza meg én valóban géniusz voltunk, amiért géniusz módjára gondolkoztunk?

Azt kell mondanom : igen, kivált ha tekintetbe veszem, hogy nem voltak tanáraink. Ezt ne vegyék dicsekvésnek, hiszen én csupán a fele vagyok annak a kiváló elmének.

Emlékszem, Darwin fejlődéselméletét azon az alapon bíráltuk, hogy az élőlények iszonyúan sebezhetővé válnak, miközben igyekszenek jobbítani magukat, miközben például szárnyat vagy páncélt növesztenek. Mire tökéletesíthetnék csudálatos új képességeiket, a gyakorlatiasabb állatok felfalják őket.

Legalább egy jóslatunk oly halálosan pontosnak bizonyult, hogy még ma is elnémulok döbbenetemben, ha csak eszembe jut.

Ezt hallgassák meg : kezdtük a nagy misztériummal : hogy hogyan emelték az őskori népek az egyiptomi és mexikói piramisokat, a húsvét-szigeti óriás emberfejszobrokat, Stonehenge barbár íveit modern energiaforrások és szerszámok nélkül.

Arra a következtetésre jutottunk, hogy az ősidőkben bizonyos korokban igen csekély volt a nehézkedés, és az emberek úgy gurigáztak az irdatlan sziklatömbökkel, mint az üveggolyóval.

Feltételeztük továbbá, hogy a földön a nehézkedés nem maradhat huzamosabb ideig egyenletes. Megjósoltuk, hogy a nehézkedés bármelyik pillanatban szakasztott oly szeszélyessé válhat, akár a szél, a hő, a fagy, a vihar vagy a jégeső.

Az ám, és Eliza meg én elkészítettük az Amerikai Egyesült Államok alkotmányának koraérett bírálatát. Érvelésünk szerint az alkotmány kiválóan alkalmas tervezet a nyomor előidézésére, hiszen az, hogy sikerül-e viszonylag boldoggá és büszkévé tennie az egyszerű embereket, maguknak az embereknek az erejétől függ – márpedig senki nem ír le olyan gyakorlati eljárást, amely a népet, választott képviselői ellenében, erőssé teheti.

Úgy véltük, az alkotmány megszövegezői bizonyára nem találtak semmi szépet azokban, akiknek nem volt nagy vagyonuk, befolyásos baráti körük vagy közhivataluk, csak éppen erősnek születtek.

Felettébb valószínűnek tartottuk továbbá, hogy az alkotmány megszövegezői nem vették észre, hogy természetes, következésképpen szinte elkerülhetetlen, miszerint sajátos és folyamatos helyzetekben az emberi lényekben újfajta családi összetartozás ébred. Eliza meg én rámutattunk, hogy ez demokráciában és zsarnokságban egyaránt bekövetkezhetik, hiszen az emberi lények egyformák az egész világon, és civilizáltságuk újsütetű.

Következésképpen a választott képviselők nyilvánvalóan a választott képviselők híres és hatalmas családjának tagjaivá válnak – mi sem természetesebb tehát, mint hogy fanyalgók, finnyásak és fukarok lesznek az összes többi család iránt, amelyek – mint ahogy ennél sincs természetesebb – tovább tagolják az emberiséget. Eliza meg én, mint egyazon géniusz két gondolkodó fele, azt javasoltuk, módosítsák az alkotmányt, szavatolandó, hogy minden egyes állampolgár, legyen mégoly alacsonyrendű, eszelős, tehetségtelen vagy nyomorék, valami módon tagja legyen valamely családnak, ami titkon éppoly idegengyűlölő és alattomos, mint a választott képviselők családja.

Ezt jól kifundáltuk, Eliza meg én.
Hehe.

Hetedik fejezet

Milyen jó lett volna, kivált Elizának, lány lévén, ha rút kiskacsának születünk – és idővel megszépülünk. Csakhogy mi minden áldott nap egyre visszataszítóbbak lettünk.

Férfiember számára jár némi előnnyel, ha két méter magas. Középiskolás és főiskolás koromban bizonyos tiszteletet vívtam ki mint kosárlabda-játékos, habár keskeny volt a vállam, a hangom akár a pikolófuvoláé, szakállnak, fanszőrnek pedig még az árnyéka se látszott rajtam. Az ám, és később, amikor már elmélyült a hangom, és Vermontban indultam a szenátorválasztáson, elmondhattam a választási plakátokon : „Nagy munkához nagy ember kell !”

Eliza azonban, aki szakasztott olyan magas volt, mint én, sehol sem számíthatott szíves fogadtatásra. Elképzelhetetlen volt bármiféle hagyományos női szerep, amibe belefér egy tizenkét ujjú, tizenkét lábujjú, négymellű, egymázsás, kétméteres neanderthaloid félgéniusz.

Már kisgyerek korunkban tudtuk, hogy szépségversenyen nincs esélyünk.

Eliza mellesleg tett ezzel kapcsolatban egy prófétai kijelentést. Nem lehetett több nyolcesztendősnél. Azt mondta, talán nyerhetne szépségversenyt a Marson.

Persze arra rendeltetett, hogy a Marson haljon meg.

Eliza szépségversenydíja egy vaspirit görgeteg volt, ismertebb nevén „bolondok aranya”.

Hehe.

Gyermekkorunk egy időszakában egyenesen szerencsésnek tartottuk magunkat, amiért nem vagyunk szépek. Tudtuk a sok romantikus regényből, amit éles fejhangomon, többnyire gesztikulálva felolvastam, hogy a szép emberek magánéletét feldúlják a szenvedélyes idegenek.

Nem akartuk, hogy velünk is ez történjen, hisz mi ketten magunkban nemcsak egyetlen elmét alkottunk, hanem igen népes világegyetemet.

A külsőnkről annyit mindenesetre elmondhatok : a lehető legdrágább holmikat hordtuk. Döbbenetes – és jóformán

minden hónapban gyökeresen változó – méreteinket szüleink utasítására rendszeresen elküldték a világ legjelesebb szabóinak és vargáinak és varrónőinek és ingkészítőinek és divatárusainak.

Gondozónőink, akik öltöztettek-vetkőztettek bennünket, ha nem jártunk is sehova, gyermeteg örömüket lelték abban, hogy milliomosoknak szánt képzeletbeli társadalmi eseményekre bújtattak bennünket jelmezbe – táncos teadélutánokra, lóversenyekre, téli sítúrákra, drága iskolába, színházba itt Manhattanen, utána pedig pezsgős vacsorára.

És így tovább.

Hehe.

Pontosan tudtuk, micsoda komédia ez. De akármilyen zseniálisak voltunk is, ha összedugtuk a fejünket, tizenöt éves korunkig nem sejtettük, hogy ugyanakkor egy tragédia kellős közepében is vagyunk. Azt hittük, a rútság egyszerűen szórakoztatja a külvilágban élőket. Nem fogtuk fel, hogy az idegenben, aki váratlanul botlik belénk, egyszerűen hányingert keltünk.

A jó külső fontosságát illető ártatlanságunkban még azt sem értettük, mi a lényege „A rút kiskacsa” meséjének, amit egyszer felolvastam Elizának – Elihu Roosevelt Swain professzor mauzóleumában.

A mese természetesen egy madárfiókáról szól, amelyet kacsák nevelnek, és úgy vélekednek, hogy ennél komikusabb kacsát még sose láttak. Aztán mire felnő, hattyú lesz belőle.

Emlékszem, Eliza azt mondta, szerinte sokkal jobb mese lett volna, ha a kismadár kitotyog a partra és orrszarvú lesz belőle.

Hehe.

Nyolcadik fejezet

Tizenötödik születésnapunk előestéjéig Eliza meg én sosem hallottunk magunkról egyetlen rossz szót sem, amikor a titkos folyosókon hallgatóztunk.

A cselédek annyira megszoktak bennünket, hogy jóformán nem is beszéltek rólunk soha, még a legbizalmasabb együttlét idején sem. Dr. Mott nemigen tett megjegyzést másra, mint az étvágyunkra és az ürítésünkre. A szüleink pedig annyira undorodtak tőlünk, hogy szólni sem tudtak, amikor évente egyszer űrutazást tettek aszteroidánkra. Emlékszem, Apa meglehetősen akadozva és fásultan mesélt Anyának világeseményekről, amelyekről a magazinokban olvasott.

Játékokat hoztak nekünk F. A. O. Schwarztól – a híres játékáruház szavatosságával, hogy háromévesek számára kiválóan nevelő hatásúak.

Hehe.

Az ám, és most az emberi állapotnak arra a sok titkára gondolok, amit nem árulok el a kis Melodynak és Isadorenak, a lelki békességük érdekében – arra például, hogy az ember utóélete nem is olyan jó, és így tovább.

És újra meg újra elborzaszt az az iszonyú titok, amelyet oly sokáig lepleztek Eliza meg énelőttem : hogy a tulajdon szüleink azt kívánták, bárcsak halnánk meg minél hamarabb.

Unottan azt képzeltük, tizenötödik születésnapunk is csak olyan lesz, mint a többi. Előadtuk ugyanazt a színjátékot, mint mindig. Szüleink a vacsoránkra érkeztek meg délután négy órakor. Ajándékainkat másnap kapjuk meg.

Csempeburkolatú ebédlőnkben ételtel dobáltuk egymást. Elizát eltaláltam egy aligátorkörtével. Ő hozzám vágott egy bifszteket. Brióssal bombáztuk a szobalányt. Úgy tettünk, mintha nem tudnánk, hogy szüleink megérkeztek, és lesnek minket az ajtó résén.

Az ám, és mielőtt üdvözölhettük volna szüleinket, megfürösztöttek, behintőporoztak bennünket, pizsamába, fürdőköpenybe és papucsba bújtattak. Öt órakor fektettek

le, mert Eliza meg én úgy tettünk, mintha napi tizenhat órát aludnánk.

Gondozónőink, Oveta Cooper és Mary Selwyn Kirk megsúgták, hogy a könyvtárszobában csudálatos meglepetés vár ránk.

Eltátottuk szemünket-szánkat, hogy vajon mi lehet az.

Addigra már teljes óriás magasságunkra megnőttünk.

Én egy gumi vontatógőzöst cipeltem, állítólagos kedvenc játékomat. Eliza piros bársonymasnit hordott koromfekete sörényében.

Mint mindig, jókora kávézóasztal állt Eliza meg én és a szüleink között, amikor minket bevittek. Mint mindig, szüleink konyakot iszogattak. Mint mindig, sistergő, pattogó fenyőhasábok, nedvdús almafatönkök égtek a kandallóban. Mint mindig, Elihu Roosevelt Swain professzor olajportréja sugárzó mosollyal tekintett alá a szertartásos jelenetre.

Mint mindig, a szüleink felálltak. Felmosolyogtak ránk – mi még akkor sem vettük észre, hogy keserédes rettenettel.

Mint mindig, most is úgy tettünk, mintha imádnivalónak találnánk őket, de eleinte nem emlékeznénk rá, kicsodák.

Mint mindig, Apa vitte a szót.

– Hogy vagytok, Eliza és Wilbur? – kérdezte. – Nagyon jó színben vagytok. Nagyon örülünk, hogy láthatunk benneteket. Emlékeztek rá, kik vagyunk?

Eliza meg én tétován tanácskoztunk, nyáladzva, és ógörög szavakat motyogva. Emlékszem, Eliza azt mondta nekem görögül, el sem hiszi, hogy ilyen csinibabákkal vagyunk rokonságban.

Apa kisegített. Azt a nevet mondta, amit mi adtunk neki évekkel azelőtt. – Én vagyok Dadda ! – közölte.

Eliza meg én elképedést tettettünk. – Dadda ! – mondtuk egymásnak. Nem akartunk hinni a fülünknek boldogságunkban. – Dadda ! Dadda ! – kiabáltuk.

– Ez pedig itt – mutatott Apa Anyára – Nanna !

Ez, még szenzációsabb újdonság erejével hatott Elizára meg rám. – Nanna ! Nanna ! – visongtunk.

És most, mint mindig, Eliza meg én hatalmas intellektuális ugrást tettünk. Bármiféle külső segítség nélkül arra a következtetésre jutottunk, hogy ha szüleink itt vannak a házban, akkor kétségtelenül közeledik a szüle-

tésnapunk. Elkántáltuk hát a születésnapot jelentő idiótaszavunkat : – Fülinap !

Mint mindig, most is úgy tettünk, mintha őrületes izgalom fogna el. Ugráltunk. Addigra már akkorák voltunk, hogy a padló rengett, akár a trambulin.

Ám egyszer csak abbahagytuk ; úgy tettünk, mint mindig, mintha az elviselhetetlen boldogság valósággal megbénítana.

Így végződött a színjáték. Ezután elvezettek bennünket.

Hehe.

Kilencedik fejezet

Beleraktak méretre készült rácsos ágyunkba – külön-külön, de szomszédos hálószobánkba. A szobákat titkos falszelvény kötötte össze. A rácsos ágyak akkorák voltak, mint egy-egy vasúti pőrekocsi. Förtelmes zajt csaptak, amikor felhúzták a rácsot.

Eliza meg én úgy tettünk, mintha tüstént elnyomna bennünket az álom. Félóra múltán azonban már találkoztunk Eliza szobájában. A személyzet sosem nézett be hozzánk. Végtére is tökéletes egészségnek örvendtünk, és megalapoztuk hírnevünket, miszerint, mint mondták „ . . . nem csinálunk cirkuszt lefekvéskor”.

Az ám, és átmentünk egy csapóajtón Eliza ágya alatt, és hamarosan felváltva figyeltük szüleinket a könyvtárszobában – azon a pirinyó lyukon át, amit mi magunk fúrtunk a falba, meg Elihu Roosevelt Swain professzor arcképe keretének felső sarkába.

Apa épp mesélt valamit Anyának, amit az előző napi újságban olvasott. Ezek szerint a Kínai Népköztársaság tudósai azzal kísérleteznek, hogyan kicsinyíthetnék az embereket, hogy kevesebb ennivalóval és kisebb ruhával beérjék.

Anya a tűzbe bámult. Apának kétszer is el kellett mondania az állítólagos kínai híreket. Amikor másodszor is elmondta, Anya gépiesen azt felelte, hogy a kínaiak valószínűleg mindent meg tudnak valósítani, amit akarnak.

Alig egy hónapja a kínaiak kétszáz kutatót küldtek a Marsra – mindennemű űrhajó nélkül.

A nyugati világ egyetlen tudósának sem volt fogalma róla, hogyan tudták ezt véghez vinni. A kínaiak nem tettek közzé részleteket.

Anya megjegyezte, hogy az amerikaiak már milyen régóta nem fedeztek fel semmit.

– Egyszerre mintha mindent a kínaiak fedeznének fel – mondta. – Régen mindent mi fedeztünk fel.

Olyan *bárgyú* beszélgetés volt. Körülbelül annyira életteljes, mintha szép ifjú manhattani szüleink nyakig

mézben ültek volna. Eliza meg én, mint mindig, most is úgy láttuk őket, mintha holmi átok kényszerítő hatására beszélgetnének számukra merőben érdektelen témákról.

És valóban átok sújtotta őket. Csakhogy Eliza meg én nem jöttünk rá, hogyan fojtogatja-bénítja őket a vágy, bárcsak meghalnának a tulajdon gyerekeik.

És ezt a szüleim nevében kijelenthetem, noha a bizonyítékát csak a csontjaimban érzem : egyikük sem tett a másik előtt mégoly halvány célzást sem, hogy szeretné, ha meghalnánk.

Hehe.

Hanem ekkor hatalmas pukkanás hallatszott a kandallóból. Egy nedvdús fahasábból szökött ki a gőz.

Az ám, és mivelhogy Anya valóságos szimfóniája volt a kémiai reakcióknak, csakúgy, mint bármelyik élőlény, rémülten felsikoltott. Kémiai alkotóelemei arra késztették, hogy a pukkanásra sikoltással reagáljon.

És ha már erre rávették kémiai alkotóelemei, nem álltak meg feleúton. Úgy vélték, legfőbb ideje, hogy Anya kimondja, mit érez valójában Eliza meg énirántam. Ki is mondta. Támadt is hatalmas zűrzavar ! Anya keze görcsösen ökölbe szorult. Gerince meggörbült, arca összetöpörödött – egyszeriben vénséges vén boszorka lett belőle.

– Gyűlölöm, gyűlölöm, gyűlölöm őket ! – mondta Anya.

Alig néhány másodperc telt bele, és Anya azt is megmondta, de pontosam ám, hogy kit gyűlöl :

– Gyűlölöm Wilbur Rockefeller Swaint, és gyűlölöm Eliza Mellon Swaint ! – mondta Anya.

Tizedik fejezet

Anyán időszakos elmezavar tört ki aznap este.

Az idők folyamán azután jobban megismertem. S bár nem szerettem meg sem őt, se mást, mi tagadás : megtanultam csodálni tántoríthatatlan tisztességtudását minden és mindenki iránt. Nem volt mestere a sértegetésnek. Akár tágabb, akár szűkebb körben hallatta hangját, nem szenvedett csorbát senki jó híre.

Úgyhogy tizenötödik születésnapunk előestéjén igazából nem is Anya kérdezte, hogy :

– Hogyan is szerethetném Drakulát és bájos aráját? ! – mármint Elizát meg jómagamat.

Igazából nem is Anya kérdezte Apát :

– Hogyan is hozhattam világra egy pár nyáladzó totemoszlopot? !

És így tovább.

Ami pedig Apát illeti : karjába zárta Anyát. Elsírta magát szánalmában-szerelmében.

– Caleb, jaj, Caleb . . . – mondotta Apa karjában Anya –, ez nem én vagyok.

– Persze hogy nem – mondta Apa.

– Bocsáss meg – mondta Anya.

– Persze – mondta Apa.

– Meg tudja ezt Isten bocsátani? – kérdezte Anya.

– Már meg is bocsátotta – felelte Apa.

– Mintha ördög bújt volna belém hirtelen – mondta Anya.

– Úgy is volt, Tish – mondta Apa.

Anya elmezavara lecsillapult.

– Ó, Caleb . . . – mondta Anya.

Ha netán úgy vélné valaki, hogy mindezzel szánalmat igyekszem kelteni, ezennel ünnepélyesen kijelentem : akkoriban Eliza meg én érzelmileg nagyjából annyira voltunk sebezhetők, mint a New Hampshire-i nagy sziklafal.

Nagyjából annyi szükségünk volt szülői szeretetre, mint a kecsegének műfogsorra.

Amikor hát Anya ilyen csúnyán nyilatkozott rólunk, mi több, egyenesen azt kívánta, bárcsak halnánk meg, mi merőben intellektuális módon reagáltunk. Imádtuk a megoldásra váró problémákat. Talán Anya problémáját is

meg tudnánk oldani – no persze nem úgy, hogy öngyilkosságot követünk el.

Idővel aztán összeszedte magát. Megacélozta lelkét ezer eljövendő születésnapra, Elizával meg velem, ha az Úr ezt a megpróbáltatást akarná ráférni. Előbb azonban még ennyit mondott :

– Mindent odaadnék, Caleb, ha csak egy szikráját látnám az értelemnek, ha egyetlen emberi villanást látnék az ikrek szemében.

Ennél aztán mi sem volt könnyebb.

Hehe.

Eliza meg én tehát visszamentünk Eliza szobájába, és hatalmas feliratot mázoltunk egy lepedőre. Aztán, mihelyt a szüleink elaludtak, az eltolható hátú szekrényen át belopóztunk a szobájukba. A feliratot a falra akasztottuk, hogy ébredéskor arra essen első pillantásuk.

A felirat így szólt :

ÉDESANYA, ÉDESAPA : SZÉPEK NEM LEHETÜNK, DE OKOSAK VAGY BUTÁK IGEN, A VILÁG TETSZÉSE SZERINT.

ALÁZATOS SZOLGÁITOK
ELIZA MELLON SWAIN és
WILBUR ROCKEFELLER SWAIN

Hehe.

Tizenegyedik fejezet

Így romboltuk le Eliza meg én az Édent – kétszemélyes országunkat.

Másnap reggel korábban keltünk fel, mint a szüleink ; még mielőtt a személyzet bejött volna, hogy felöltöztessen. Nem szimatoltunk veszedelmet. Még akkor is az Édenben hittük magunkat, amikor felöltözködtünk.

Emlékszem, én hagyományos hajszálcsíkos, mellényes kék öltönyt választottam. Eliza tweed-szoknyába bújt ; kasmírpulóvert vett fel hozzá, gyöngysorral.

Megegyeztünk, hogy Eliza beszél kettőnk nevében, mert szép alt hangja volt. Az én hangom nem volt kellően hatásos, hogy megnyugtatóan, ám meggyőzően közölje : a világ kétségtelenül fejre állt.

Ne feledjék, kérem, hogy mindaddig jóformán senki még mást nem hallott tőlünk, mint azt, hogy – Böbö ! –, meg : – Dödö ! –, és így tovább.

Az oszlopos zöld márvány előcsarnokban ekkor Oveta Cooperrel találkoztunk. Megdöbbenten észlelte, hogy már felkeltünk és felöltözködtünk.

Mielőtt azonban bármit is mondhatott volna, Eliza meg én összedugtuk a fejünket, a szó szoros értelmében, a fülünk fölött. Az így létrejött egyetlen géniusz ekkor Eliza lágy brácsahangján szólott Ovetához.

Így szólott a hang :

– Jó reggelt, Oveta. Ma új élet kezdődik valamennyiünknek. Amint látod és hallod, Wilbur meg én már nem vagyunk idióták. Az éjjel csoda történt. Szüleink álma valóra vált. Meggyógyultunk.

Ami téged illet, Oveta : megtarthatod lakásodat és színes televíziódat, talán még fizetésemelést is kapsz – jutalmul, mert te is hozzájárultál, hogy ez a csoda bekövetkezzék. A személyzetnek egyetlen tagja sem fog változást tapasztalni, csak azt, hogy az élet még könnyebb, még kellemesebb lesz, mint eddig volt.

Oveta, az üresképű kis jenki gömböc hipnotizáltan meredt ránk, mint mezei nyúl a csörgőkígyóra. Eliza meg én azonban nem voltunk csörgőkígyó. Ha összedugtuk a fe-

jünket, mi voltunk a legnagyobb géniusz, amióta világ a világ.

– Nem használjuk többé a csempézett ebédlőt – mondotta Eliza hangja. – Makulátlan a modorunk, amint majd meglátod. Kérlek, intézkedj, hogy reggelinket a napozóteraszon szolgálják fel, és tudasd velünk, mihelyt Édesanya és Édesapa felkelt. Igen kedves volna továbbá, ha ezentúl fivéremet és engem „Wilbur úrfi”-nak és „Eliza kisasszony”-nak szólítanátok.

Most elmehetsz. Tájékoztasd a többieket a csodáról.

Oveta csak állt, földbe gyökerezett lábbal. Meg kellett fricskáznom az orrát, hogy magához térjen.

Pukedlizett.

– Ahogy óhajtja, Eliza kisasszony – mondta. Azzal elment, hogy hírül adja az újságot.

Mihelyt letelepedtünk a napozóteraszon, alázatosan besorjázott az egész személyzet – hogy egy pillantást vessen a fiatalúrra meg a kisasszonyra, akivé lettünk.

Teljes nevükön szólítottuk őket. Barátságos kérdéseket intéztünk hozzájuk, amelyek arra vallottak, hogy részletes tudomással bírunk az életükről. Mentegetőztünk, amiért netán némelyiküket megrendítette hirtelen változásunk.

– Egyszerűen fogalmunk sem volt róla – mondta Eliza –, hogy bárki is szeretné, ha értelmesek lennénk.

Addigra már a helyzet urává váltunk, úgyhogy én is mertem fontos dolgokról beszélni. Fejhangom már nem lesz komikus.

– A ti közreműködésetekkel – mondtam – intelligenciájáról tesszük híressé ezt az udvarházat, csakúgy, ahogy az elmúlt időkben idiotizmusáról lett hírhedett. Omoljon le a kerítés.

– Van valakinek kérdése? – kérdezte Eliza.

Nem volt.

Valaki elhívta Mott doktort.

Anya nem jött le reggelizni. Ágyban maradt – halálra váltan.

Apa egyedül jött le. Hálóöltözékben. Borotválatlanul. Arca, ha fiatal is, bénult volt, elgyötört.

Eliza meg én sehogy sem értettük, Apa miért nem látszik boldogabbnak. Nemcsak angolul üdvözöltük, hanem még néhány általunk ismert nyelven.

Az idegen köszöntések egyikére válaszolt nagy sokára.

– *Bonjour* – mondta Apa.

– Foglalj helyet ! Foglalj helyet ! – mondotta vidáman Eliza.

Szegény ember leült.

Persze belebetegedett a bűntudatba, amiért megengedte, hogy értelmes emberi lényeket – tulajdon húsát és vérét – oly sokáig idiótának kezeljenek.

Mi több. Lelkiismerete és tanácsadói mindaddig azt mondották, nem baj, ha nem tud szeretni minket, hiszen mi képtelenek vagyunk mélyebb érzelemre, és tárgyilagosan szemlélve nincs bennünk semmi, amit bárki is józan ésszel szerethetne. Csakhogy immár kötelessége szeretni minket, s úgy érezte, nem képes rá.

Elszörnyedve döbbent rá, amit anyánk jól tudott – ő is rádöbbent volna, ha lejön – : hogy az értelem és az érzékenység ily szörnyeteg testben, mint az Elizáé meg az enyém, csak még visszataszítóbbá tesz bennünket.

Erről sem Apa nem tehetett, sem Anya. Nem tehetett róla senki. Akár a lélegzés, oly természetes volt minden emberi lénynél, mi több : minden meleg vérű teremtménynél, hogy a szörnyeknek gyors halált kívánjon. Ösztön ez.

És most Eliza meg én elviselhetetlen tragédiává növeltük ezt az ösztönt.

Eliza meg én öntudatlanul a szörnyek hagyományos átkával sújtottunk normális teremtményeket. Tiszteletet követeltünk.

Tizenkettedik fejezet

Mindezen izgalom közepette Eliza meg én hagytuk, hogy a fejünk jócskán eltávolodjék egymástól – úgyhogy már nem gondolkodtunk zseniálisan.

Annyira elbutultunk, hogy úgy véltük, Apa csak álmos. Kávét itattunk vele, és dalokkal, találós kérdésekkel igyekeztünk magához téríteni.

Emlékszem, megkérdeztem, tudja-e, miért sokkal drágább a tejszín, mint a tej.

Azt motyogta, hogy nem tudja.

Eliza hát megmondta neki :

– Mert a tehén nem szívesen guggol a pici üveg fölé !

Nevettünk. A padlón hemperegtünk. Azután Eliza felállt, ott állt Apa fölött, a kezét csípőre tette, és szeretettel korholta Apát, mint holmi kisfiút.

– Nahát, micsoda álomszuszék ! – mondta Eliza. – Nahát, micsoda álomszuszék !

E pillanatban megérkezett dr. Stewart Rawlings Mott.

Habár Mott doktort telefonon tudatták Eliza meg az én hirtelen átváltozásomról, az ő számára láthatólag az a nap is csak olyan volt, mint a többi. Megkérdezte, amit mindig megkérdezett, valahányszor belépett az udvarházba :

– Hát hogy vagyunk ma?

Én pedig kimondtam az első értelmes mondatot, amit dr. Mott hallott tőlem :

– Apa nem akar felébredni – mondtam.

– Igazán? – kérdezte dr. Mott. Mondatom teljességét árnyalatnyi mosollyal nyugtázta.

Mi több, dr. Mott oly hihetetlenül közömbös volt, hogy elfordult tőlünk, és gondozónőnkkel, Oveta Cooperrel bocsátkozott csevegésbe. Oveta anyja minden bizonnyal betegen feküdt lent a tanyán.

– Oveta – mondotta dr. Mott –, bizonyára örömmel hallja, hogy édesanyjának hőmérséklete jóformán normális.

Apát dühítette ez a nemtörődömség, és kétségtelenül örült, hogy akad valaki, akire nyíltan haragudhat.

– Mióta folyik ez a dolog, doktor? – tudakolta. – Mióta tudja, hogy értelmesek?

Dr. Mott az órájára pillantott.

– Mintegy negyvenkét perce – mondta.

– Egyáltalán nem látszik meglepettnek – mondta Apa.

Dr. Mott láthatólag megforgatta ezt az agyában, azután vállat vont.

– Mindenesetre igazán örvendek mindannyiuk szempontjából – mondta.

Dr. Mott maga egyáltalán nem látszott boldognak ; gondolom, ez késztetett arra Elizát meg engem, hogy ismét összedugjuk a fejünket. Itt valami nagyon fura dolog történik, amit nekünk mindenáron meg kell értenünk.

Géniuszunk nem is hagyott cserben. Segítségével felfogtuk a helyzet valóságát – hogy valamiképpen még tragikusabbak vagyunk, mint eddig.

Géniuszunk azonban, mint minden géniusz, időnként mérhetetlen naivitás áldozata lett. Mint ekkor is. Azt sugallta nekünk, hogy mindent jóvá tehetünk, ha visszazuhanunk az idiotizmusba.

– Böbö – mondta Eliza.

– Dödö – mondtam én.

És fingtam.

Eliza nyáladzott.

Felkaptam egy vajas zsemlét, és Oveta Cooper fejéhez vágtam.

Eliza Apához fordult.

– Dadda ! – mondta.

– Fülinap ! – kiabáltam.

Apa sírt.

Tizenharmadik fejezet

Hat napja kezdtem írni emlékirataimat. Négy napig közepes volt a nehézkedés – mint hajdanában. Tegnap azonban oly erős volt, hogy alig tudtam felkelni ágyamból, az Empire State Building-beli rongyvackomról. Amikor ki kellett mennem az illemhelynek használt liftaknához, s átvergődnöm a tulajdonomat képező gyertyatartók sűrűjén, négykézláb másztam.

Hehe.

Nos, az első napon csekély volt a nehézkedés, és ma megint csekély. Megint erekcióm van ; Isadore-nak is, Melody unokám szeretőjének. Valamint a szigeten minden egyes hímnek.

Az ám, és Melody meg Isadore hideg ebédet csomagoltak, és szapora léptekkel elmentek a Broadway és a Negyvenkettedik utca kereszteződéséhez, ahol az enyhe nehézkedés napjain egyszerű, paraszti piramist építenek.

A felhasznált tömböket, köveket, szikladarabokat nem faragják meg, de az építőanyagot nem is korlátozzák kőre. Beépítenek gerendákat, olajkannákat, gumitömlőket, automobil-alkatrészeket, irodabútort és színházi zsöllyéket is, meg mindenféle kacatot. Csakhogy én láttam az eredményt – és az építmény nem lesz ám holmi idomtalan szemétdomb, mire kész lesz. Hanem nyilvánvalóan piramis.

Az ám, és ha a jövő régészei megtalálják ezt a könyvet, megtakaríthatják a fáradságot, hogy reménytelenül leássanak a piramis gyomrába, az értelmét keresendő. Nincs ott semmiféle titkos kincstár, de még sírkamra sem.

Jelentése, mi tagadás, igencsak kisszerű, és az alatt a kanálisrács alatt nyugszik, amelyre az egész piramis épül. Egy halva született fiúcsecsemő az.

A csecsemőt díszes ládikóba fektették, amelyben valamikor finom szivart tartottak. A ládikót négy esztendeje helyezte el a csatornában, az ott futó kábelek, csövek közé Melody, a csecsemő anyja, akkor tizenkét évesen, meg én, a dédapja, valamint legközelebbi szomszédunk és legkedvesebb barátunk, Vera Evetke-5 Zappa.

Magának a piramisnak az eszméje teljes egészében Melodytól származik, meg Isadore-tól, aki idővel a szeretője lett. A piramis egy sosem élt élet emlékműve – egy soha el nem nevezett személyé.

Hehe.

Nem kell leásni a piramis mélyébe, ha valaki el akarja érni a ládikót. Elérhető más csatornanyílásokon át is.

Őrizkedjünk a patkányoktól.

Minthogy a csecsemő az örökösöm volt, a piramist akár így is nevezhetnénk :

„A Gyertyatartók Hercegének Sírja”.

A Gyertyatartók Hercege atyjának neve ismeretlen. Az illető Schenectady külterületén erőszakolta magát Melodyra. A kislány úton volt Detroitból, Michigan királyságból a Halál Szigetére, ahol nagyapját remélte megtalálni, a legendás hírű dr. Wilbur Nárcisz-11 Swaint.

Melody megint terhes – ezúttal Isadore-tól.

A karikalábú kislány angolkóros, foghíjas, de víg kedélyű. Árva gyerek korában igen rosszul táplálták Michigan királyának háremében.

Melody néha olyan, mint egy víg kedélyű kínai vénasszony, holott még csak tizenhat éves. Gyermekorvos szemének szomorú látvány, ha egy tizenhat esztendős állapotos lány ilyen.

Hanem a tagbaszakadt, rózsás képű Isadore szerelme gyönyörűséggel ellensúlyozza szomorúságomat.

Hasonlatosan családjának, a Vackoroknak jóformán valamennyi tagjához, Isadore-nak is megvan majdnem minden foga, és még a legerősebb nehézkedés napjain is megáll a lábán. Ilyenkor karján hordozza Melodyt, s felajánlotta, hogy hordoz engem is.

A Vackorok javarészt gyűjtögetéssel szerzik meg élelmüket ; a New York-i Tőzsdepalota romjai közt élnek. A dokkokban horgásznak. Konzervet bányásznak. Ha gyümölcsöt, bogyót lelnek, leszedik. Maguk nevelnek paradicsomot, burgonyát, retket, ezt-azt.

Csapdával fognak patkányt és denevért, kutyát-macskát-madarat, és megeszik.

A Vackorok mindenevők.

Tizennegyedik fejezet

Azt kívánom Melodynak, amit valaha szüleink kívántak Elizának meg nekem : rövid, boldog életet egy aszteroidán.

Hehe.

Az ám, s mint már mondtam, Eliza meg én hosszú, boldog életet érhettünk volna meg egy aszteroidán, ha egy szép napon meg nem csillogtatjuk az intelligenciánkat. Ma is ott élhetnénk az udvarházban, feltüzelhetnénk a fákat, bútorokat, korlátokat, faburkolatot, s ha látogató jön, nyáladzhatnánk-gagyoghatnánk.

Nevelhettünk volna baromfit. Lehetne kis veteményeskertünk, s elszórakozhattunk volna egyre gyarapodó bölcsességünkkel, fittyet hányva netáni hasznosságának.

Alászáll a nap. Ritkás denevérfellegek rajzanak ki a földalattiból – izegnek, zizegnek, szétterjednek, akár a gáz. Mint mindig, megborzongok.

A neszezésüket nem érzem nesznek. Beteges csöndnek inkább.

Csak írok – egy bögre faggyúban égő rongydarab világánál.

Gyertyatartóm ezernyi van – gyertyám nincs egy se.

Melody meg Isadore dámát játszik – az előcsarnok padlójára én rajzoltam hozzá a táblát.

Bemondják a kontrát, a rekontrát, és kacagnak.

Egy hónap múlva, a százegyedik születésnapomon, zsúrt akarnak rendezni.

Olykor kihallgatom a beszélgetésüket. Megcsontosodott szokásról nehéz letenni. Vera Evetke-5 Zappa erre az alkalomra jelmezeket készít magának meg a rabszolgáinak. Hegyekben halmozódik az anyag raktárában, a Teknősbéka Öbölben. A rabszolgák rózsaszín nadrágot viselnek majd, arany papucsot, strucctollas zöld selyemturbánt ; hallottam, amint Melody említette.

Verát hordszéken hozzák majd, mint hallom, körülötte rabszolgák hordják az ajándékokat, ételt, italt, fáklyákat ; a

kóbor kutyákat meg a vacsoracsengő rázogatásával riasztják el.

Hehe.

Csínján kell bánnom az itallal a születésnapi zsúromon. Ha sokat találok inni, még utóbb kikottyantom mindenkinek : hogy a halálunk után ránk váró élet mérhetetlenül unalmasabb, mint a mostani.

Hehe.

Tizenötödik fejezet

Persze nem hagyták, hogy Eliza meg én visszatérjünk az enyhet adó idiotizmusba. Ahányszor csak megpróbáltuk, csúnyán leteremtettek. Az ám, és a személyzet meg a szüleink óriási élvezetüket lelték átváltozásunk egy melléktermékében : egyszeriben joguk lett, hogy leteremtsenek.

Hogy lemartak minket néhanapján !

Az ám, dr. Mottnak meg felmondtak, és mindenféle szakértőket csődítettek oda.

Egy darabig jó mulatság volt. Elsőnek a szív-, meg tüdő-, meg vesespecialisták érkeztek meg, és így tovább. Szervről szervre, testnedvről testnedvre végigvizsgáltak bennünket, és mirólunk lehetett volna megmintázni az egészség szobrát.

Szívélyesek voltak. Bizonyos tekintetben a család alkalmazottai voltak valamennyien. Kutatók, akiknek a munkáját a New York-i Swain Alapítvány pénzelte. Ezért lehetett őket oly könnyen összeterelni és elhozni Galenbe. Addig a család segített nekik. Most majd ők segítenek a családnak.

Sokat élcelődtek velünk. Emlékszem, egyikük azt mondta, vicces érzés lehet, hogy ennyire magas vagyok.

– Milyen az időjárás odafenn? – kérdezte, és így tovább.

Az élcelődés csillapítólag hatott. Azt a téves benyomást keltette bennünk, hogy a rútságunk nem számít. Mai napig is emlékszem, mit mondott az az orr-, fül-, gégespecialista, aki zseblámpával világított be Eliza irdatlan orrüregébe.

– Uramisten ! – mondta. – Nővér, hívja fel az Országos Földrajzi Társulatot. Felfedeztük a Mammut-barlang új bejáratát !

Eliza kacagott. A nővér kacagott. Én is kacagtam. Mindnyájan kacagtunk.

Szüleink az udvarház másik szárnyában voltak. Nem vettek részt a mulatságban.

Csakhogy már ekkor, a kezdet kezdetén is kaptunk némi ízelítőt az elválás keserűségéből. Némelyik vizsgálat szükségképpen egymástól több szobányi távolságban

történt. Ahogy nőtt a távolság Eliza meg énközöttem, mindinkább úgy éreztem, mintha a fejem fából volna.

Elbutultam, elbizonytalanodtam.

Amikor megint összekerültünk Elizával, elmondta, hogy őt is hasonló érzés fogta el.

– Mintha sziruppal telne meg a koponyám – mondta.

S hősiesen igyekeztünk, hogy mulassunk s ne rémüldözzünk azon a két fásult gyereken, amivé lettünk, mihelyt szétválasztottak. Úgy tettünk, mintha nem volna hozzánk semmi közük ; még el is neveztük őket. Betty és Bobby Brown lett a nevük.

És akár most is elmondhatom, hogy amikor Eliza halálát lelte a marsbéli görgeteg alatt, és elolvastuk a végrendeletét, megtudtuk : az a kívánsága, hogy ott temessék el, ahol éppen meghal. Sírját egyszerű kő jelölje, tájékoztatásul mindössze ezzel a felirattal, és semmi mással :

ITT NYUGSZIK BETTY BROWN

Az ám, és az utolsó specialista, aki megvizsgált bennünket, dr. Cordelia Swain Cordiner pszichológus, úgy határozott, hogy Elizát meg engem véglegesen el kell választani, s hogy következésképpen mindörökre Betty és Bobby Brown legyünk.

Tizenhatodik fejezet

Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij, az orosz regényíró mondotta egyszer, hogy „egyetlen szent gyermekkori emlék talán a legjobb iskola”. Én tudnék éppenséggel még egy gyorstalpaló iskolát, amely a gyermek számára a maga módján jóformán éppoly hasznos : megismerkedni egy emberi lénnyel, aki a felnőttvilág véghetetlen tiszteletét élvezi, és rádöbbenni, hogy az illető személy voltaképpen őrült gonosztevő.

Így jártunk Eliza meg én dr. Cordelia Swain Cordinerrel, akit széltében-hosszában a pszichológiai tesztvizsgálatok legnagyobb tekintélyének tartottak világviszonylatban – esetleg Kína kivételével. Mivelhogy azt már nem tudta senki, hogy Kínában mi folyik.

Itt, az Empire State Building előcsarnokában megvan nekem az Encyclopaedia Britannica, abból tudom, hogy Dosztojevszkijnek mi a középső neve.

Felnőttek jelenlétében dr. Cordelia Swain Cordiner mindig igen lenyűgöző és szívélyes volt. Az udvarházban egész idő alatt roppant választékosan öltözködött – magas sarkú cipőt viselt, cifra ruhát, ékszert.

Hallottuk, amint egyszer azt mondta szüleinknek :

– Ha egy nőnek három doktorátusa van, és egy évi hárommillió dollárt bevételező tesztvizsgáló társaság igazgatója, azért még lehet nőies.

Hanem amikor egyedül maradt Elizával meg velem, csak úgy bugyborékolt belőle a paranoia.

– Velem aztán nem toltok ki, velem a magatokfajta taknyos kis milliomoskölyök nem tolhat ki – ez volt a szavajárása.

Pedig Eliza meg én semmi, de semmi rosszat nem csináltunk.

Dr. Cordelia Swain Cordinert annyira felbőszítette családunk irdatlan vagyona meg a hatalma, annyira megfeküdte a gyomrát, hogy talán észre sem vette, milyen roppant nagyok és rútak vagyunk, Eliza meg én. Az ő

szemében mi is csak pocsékká kényeztetett gazdag kölykök voltunk.

– Én nem születtem selyemben-bársonyban – mondta nekünk, nem egyszer, de százszor. – Hej de gyakran megesett, hogy egyik nap nem tudtuk, ebédelünk-e másnap – mondta. – Tudjátok-e, milyen érzés az?

– Nem tudjuk – mondta Eliza.

– No persze – mondta dr. Cordiner.

És így tovább.

Mivelhogy dr. Cordiner paranoiás volt, kiváltképp kellemetlen, hogy a középső neve megegyezett a mi családnevünkkel.

– Én nem vagyok a ti drága Cordelia nénikétek – mondta nemegyszer. – Ezt verjétek csak ki abból az arisztokratikus agyacskátokból. Amikor a nagyapám bevándorolt Lengyelországból, Stankowitzról változtatta a nevét Swainre. – Szikrát vetett a szeme. – Mondjátok : „Stankowitz !”

Mondtuk : – Stankowitz.

– Most pedig mondjátok : „Swain” – mondta dr. Cordiner.

És mi mondtuk : – Swain.

Végül aztán valamelyikünk megkérdezte, miért olyan dühös.

Ettől egyszeriben lecsillapodott.

– Nem vagyok dühös – mondta. – Felettébb szakszerűtlen volnék, ha bármi is dühbe hozna. Hadd jegyezzem meg mindamellett : magamfajta kaliberű embert elhívni ebbe a világvégi vadonba, hogy személyesen végezzen tesztvizsgálatokat mindössze két gyermeken, olyan, mintha Mozartot hívatnák el zongorát hangolni. Mintha Albert Einsteint hívatnák el, hogy készítsen folyószámla-kivonatot ! Meg vagyok értve, „Eliza kisasszony és Wilbur úrfi”, ahogy tudomásom szerint hívatjátok magatokat?

– Akkor miért jött el? – kérdeztem én.

Megint kitört belőle a fúria. A lehető legundokabbul vágta hozzám a következőt :

– Mivelhogy pénz beszél, Kislord.

Azon is megdöbbentünk, amikor megtudtuk, hogy különkülön akar velünk tesztvizsgálatokat végezni. Ártatlanul

megjegyeztük : sokkal több helyes feleletet adnánk, ha megengedik, hogy összedugjuk a fejünket.

Dr. Cordiner egy merő gúny lett.

– Hát hogyne, kisasszony és úrfi – mondta. – És nem óhajtotok esetleg egy enciklopédiát is, vagy éppenséggel a Harvard egyetem egyik karát, hogy megsúgja nektek a választ, ha netán nem vagytok biztosak benne? !

– Az igazán kellemes volna – mondtuk.

– Ha történetesen senki sem közölte volna veletek – mondta dr. Cordiner –, ez itt az Amerikai Egyesült Államok, ahol senkinek sincs joga másra támaszkodni – ahol mindenki megtanulja, hogyan érvényesüljön.

Én azért vagyok itt, hogy tesztvizsgálatokat végezzek veletek – mondta –, de egyben szeretnélek megtanítani az élet egy alapszabályára is, amiért hálásak lesztek nekem életetek végéig.

A lecke így szólt : – Ki-ki álljon meg a lábán – mondta dr. Cordiner. – Utánam tudjátok mondani? Nem felejtitek el?

Nemcsak hogy utána tudtam mondani, a mai napig sem felejtettem el :

„Ki-ki álljon meg a lábán.”

Hehe.

Hát megálltunk a lábunkon. Egyénenként vetettek alá bennünket a tesztvizsgálatoknak a csempés ebédlő rozsdamentes acélasztala mellett. Amikor egyikünk odabent volt dr. Cordinerrel, vagy – ahogyan később egymás között emlegettük – „Cordelia nénikénkkel”, másikunkat a lehető legtávolabbra vitték – az udvarház északi szárnyának toronyszobájába, a bálterembe.

Withers Witherspoont állították őrül, akármelyikünk volt a bálteremben. Azért épp őt szemelték ki erre a posztra, mert katonaviselt ember volt. Hallottuk, milyen utasítással látta el „Cordelia nénikénk”. Felszólította : ügyeljen, micsoda rejtjeles üzeneteket váltunk telepatikus úton Eliza meg én.

A kínaiak némi útmutatásával a nyugati tudomány végrevalahára tudomásul vette, hogy némelyek látható vagy hallható jelek nélkül is kapcsolatot tudnak teremteni egymással. Az efféle kísértetüzenetek adó-vevő készülékei az orrmelléküregek felszínén helyezkedtek el, mindennél fontosabb volt tehát, hogy ezek az üregek egészségesek legyenek, és ne torlaszolja el őket semmi.

A legfontosabb kulcs, amelyet a kínaiak adtak a Nyugatnak, ez a meghökkentő mondat volt, amelynek a megfejtése évekig tartott :

„Oly magányosan érzem magam, amikor meghűlök, vagy szénanáthám van.”

Hehe.

Nos, Eliza meg én semmi hasznát nem vettük a szellemi telepátiának, mihelyt három méternél távolabbra kerültünk egymástól. Amikor egyikünk az ebédlőben volt, másikunk a bálteremben, lehetett volna a testünk akár két különböző bolygón is – mint ahogy ma valóban ez a helyzet.

Bizony – és én el tudtam végezni az írásbeli kísérleteket, Eliza meg nem. Amikor „Cordelia nénikénk” Elizával végezte a tesztvizsgálatokat, sorra fel kellett olvasnia valamennyi kérdést, utána meg leírnia valamennyi választ.

És úgy éreztük, egyetlenegy kérdést sem értettünk meg. Holott némelyikre bizonyára helyesen válaszoltunk, dr. Cordiner ugyanis arról tájékoztatta szüleinket, hogy intelligenciánk „korunkhoz képest alacsony normálszínvonalú”.

Közölte továbbá, nem sejtve, hogy hallgatózunk, hogy Eliza valószínűleg sosem tanul meg írni-olvasni, következésképpen nem nyerhet szavazati jogot, sem gépjárművezetői jogosítványt. Közlését enyhítendő megjegyezte, hogy Eliza „. . . egész mulatságosan karattyol”.

Rólam így vélekedett dr. Cordiner : „. . . derék fiú, komoly fiú, akinek figyelmét könnyen elvonja hebehurgya nővére. Ír, olvas, de a szavak és mondatok jelentését csekély mértékben fogja fel. Ha elválasztják nővérétől, jó okkal feltételezhető, hogy egykor benzinkútkezelő vagy falusi iskola portása lehet belőle. Közepesen jó kilátásai vannak elégedett és hasznos életre, falusi környezetben.”

Pontosan ugyanakkor a Kínai Népköztársaság szó szerint milliószámra termelte titokban a géniuszokat : rokon szellemű, telepatikusan egyező szakembereket párosával vagy kisebb csoportokban arra képezett ki, hogy egyetlen agyként gondolkozzanak. És ezek a mozaikagyak felértek, mondjuk, a Sir Isaac Newtonéval vagy a William Shakespeare-ével.

Úgy bizony – és még jóval azelőtt, hogy én az Amerikai Egyesült Államok elnöke lettem, a kínaiak ezeket a szintetikus elméket olyan elképesztő intellektusokká egyesítették, hogy maga a világegyetem is szinte így szólott hozzájuk :

– Várom parancsaitokat. Belőletek minden lehet. Belőlem minden lehet, amit csak akartok.

Hehe.

Erről a kínai módszerről jóval Eliza halála után értesültem, amikor már rég elvesztettem teljes tekintélyemet mint az Amerikai Egyesült Államok elnöke. Akkor már mit sem kezdhettem az effajta értesüléssel.

Hanem azért egyvalami mulattatott : elmesélték, hogy a kínaiak a szegény öreg nyugati civilizációtól nyertek ihletet, hogy efféle szintetikus géniuszokat rakjanak össze. A kínaiak az ötletet az amerikai és európai tudósoktól kapták, akik a második világháború alatt összedugták a fejüket, azzal az egyetlen közös szándékkal, hogy megalkossák az atombombát.

Hehe.

Tizenhetedik fejezet

Szegény szüleink kezdetben azt hitték, hogy idióták vagyunk. Igyekeztek alkalmazkodni ehhez a gondolathoz. Majd azt hitték, hogy géniuszok vagyunk. Akkor ehhez a gondolathoz igyekeztek alkalmazkodni. Ezután közölték velük, hogy alacsony értelmi színvonalú normális lények vagyunk, és ők immár ehhez igyekeztek alkalmazkodni.

Eliza meg én a kukucskálólyukon figyeltük, amint szüleink szánalmas, tétova segélykiáltásra fakadtak. Megkérdezték dr. Cordelia Swain Cordinert, hogyan hozhatnák összhangba tompa értelmünket azzal a ténnyel, hogy oly művelten csevegünk annyi témáról annyi nyelven.

Dr. Cordiner pengeéles logikával felvilágosította őket.

– A világ tele van olyanokkal, akik igen ravaszul sokkal okosabbnak látszanak, mint amilyenek valójában – mondta. – Elkápráztatnak bennünket adatokkal, idézetekkel, idegen szavakkal, és így tovább, holott valójában szinte semmiféle hasznos tudomással nem bírnak a valóságos életről. Célom az efféle emberek kinyomozása – hogy a társadalom védekezhessék ellenük, s ők is védekezhessenek önmaguk ellen.

– Az önök Elizája a tökéletes példa – folytatta dr. Cordiner. – Előadást tartott nekem közgazdaságtanról, csillagászatról, zenéről és minden egyéb elképzelhető tárgyról, mindamellett nem tud írni-olvasni, és nem is fog megtanulni soha.

Esetünk mindazonáltal nem szomorú, folytatta dr. Cordiner, hiszen nem törekszünk magas állásra.

– Jóformán semmi becsvágyuk nincs – mondta –, úgyhogy nem érheti őket csalódás. Egyetlen óhajuk, hogy életük az eddig megismert keretek közt folytatódjék mindörökre, ami természetesen lehetetlen.

Apa szomorúan bólintott.

– És kettejük közül a fiú az értelmesebb?

– Amennyiben tud írni-olvasni – felelte dr. Cordiner. – Megközelítőleg sem annyira szociábilis, mint a nővére. Amikor távol van a nővérétől, hallgat, akár a sír.

Javaslom, hogy küldjék el valamely speciális iskolába, amely tanulmányi tekintetben nem nagyon igényes,

társadalmi tekintetben pedig nem nagyon ijesztő, s ott megtanulhatja, hogy megálljon a lábán.

– Hogy mit csináljon? – kérdezte Apa.

Dr. Cordiner megismételte.

– Hogy megálljon a lábán.

Elizának meg nekem ennél a pontnál szét kellett volna rúgnunk a falat – gipsz- és habarcszápor közepette kellett volna beviharzanunk a könyvtárszobába.

Volt azonban annyi józan eszünk, hogy tudtuk : megmaradt kevés előnyünk egyike, hogy kedvünkre hallgatózhatunk. Visszalopakodtunk hát hálószobánkba, azután kirobbantunk a folyosóra, lerohantunk a főlépcsőn, át az előcsarnokon, be a könyvtárszobába, és olyasmit csináltunk, amit addig még soha. Zokogtunk.

Bejelentettük, hogyha bárki el akar kettőnket választani, megöljük magunkat.

Dr. Cordiner kinevetett. Közölte szüleinkkel, hogy tesztjeink jó néhány kérdése az esetleges öngyilkos hajlam felderítésére szolgál.

– Tökéletes biztonsággal szavatolom – mondta –, hogy az utolsó dolog, amit ezek ketten elkövetnének, az öngyilkosság.

Taktikai hiba volt, hogy ezt oly kedélyesen közölte, mert valami megpattant tőle Anyában. A szoba légköre elektromossággal telt meg, mert Anya immár nem volt többé gyönge, udvarias, hiszékeny játékbaba.

Anya először nem szólt semmit. Hanem a szó legszebb értelmében elállatiasodott. Ugrásra kész nőstény párduc lett, – hogy bármikor nekiugorjon akárhány gyermeknevelési szakember torkának – kicsinyei védelmében.

Ez volt az első és egyetlen alkalom, amikor Anya a józan észnek fittyet hányva vállalta, hogy az anyja Elizának meg nekem.

Eliza meg én alighanem telepatikus úton érzékeltük ezt az őserdei rokonságot. Mindegy ; arra emlékszem, hogy orrmelléküregeim nyirkos bársony bélése biztatóan bizsergett.

Abbahagytuk a bőgést, amihez különben sem értettünk. Az ám, és ott nyomban előálltunk egy határozott

követeléssel, amit nyomban teljesíteni is lehetett. Megkértük, vessék alá megint tesztvizsgálatnak az intelligenciánkat – csakhogy ezúttal párban.

– Meg akarjuk mutatni – mondtam –, milyen zseniálisak vagyunk, ha együtt dolgozunk, és akkor soha többé senki nem akar majd elválasztani bennünket.

Megválogattuk a szavainkat. Elmondtam, kicsoda „Betty és Bobby Brown”. Elismertem, hogy ostobák. Elmondtam, hogy nincs gyakorlatunk a gyűlölködésben, és valahányszor könyvben találkozunk ezzel az emberi tevékenységgel, nagy nehezen sikerül csak megértenünk.

– De most már megtettük első lépéseinket a gyűlölködés terén – mondta Eliza. – Gyűlöletünk erősen korlátozott – a világegyetemnek mindössze két személyére szorítkozik. Betty és Bobby Brownra.

Kiderült, hogy dr. Cordiner többek között gyáva is. Mint oly sok gyáva ember, ő is a legrosszabbkor határozta el, hogy erőszakos lesz. Gúnyos vigyorral fogadta Eliza meg az én kérésemet.

– Mit gondoltok mégis, hol élünk? – tudakolta. És így tovább.

Anya tehát felkelt, és odament hozzá. Nem érintette meg, a szemébe se nézett. Anya dr. Cordiner torkának beszélt, a hangja dorombolásnak és morgásnak volt a keveréke, és dr. Cordinert „kirittyentett verébfing”-nak nevezte.

Tizennyolcadik fejezet

Elizát meg engem tehát új tesztvizsgálatoknak vetettek alá – ezúttal párosan. Egymás mellett ültünk a csempézett ebédlőben, a rozsdamentes acélasztalnál.

Milyen boldogok voltunk !

A személytelenné vált dr. Cordelia Swain Cordiner úgy végezte a tesztvizsgálatot, mint holmi robot, a szüleink meg nézték. Dr. Cordiner új tesztkérdéseket adott, hogy a feladat izgalmas maradjon.

Mielőtt hozzákezdtünk volna, Eliza így szólt Anyához és Apához :

– Megígérjük, hogy minden kérdésre helyesen válaszolunk.

Úgy is történt.

Miféle kérdéseket kaptunk? Nos, tegnap a Negyvenhatodik utcán bogarásztam egy iskola romjai között, és szerencsés kézzel egy teljes intelligenciateszt-gyűjteményre bukkantam.

Idézek :

„Egy ember száz részvényt vásárolt, darabját öt dollárért. Ha az első hónapban mindegyik részvény tíz centtel emelkedett, a második hónapban nyolc centtel esett, a harmadik hónapban három centtel emelkedett, mennyit értek az illető részvényei a harmadik hónap végén?”

Próbáljuk esetleg ezt :

„Hány számjegy van a tizedesponttól balra 692038.42753 négyzetgyökében?”

Vagy ezt :

„Milyen színűnek látszik a sárga tulipán, ha kék üvegen át nézzük?”

Vagy ezt :

„Miért látjuk úgy, mintha a Kismedve napjában egyszer megkerülné a sarkcsillagot?”

Vagy ezt :

„A csillagászat úgy viszonylik a földtanhoz, mint a tetőfedő a mihez?”

És így tovább. Hehe.

Mint már mondtam, megtartottuk Eliza ígéretét a tökélyt illetően.

Csak az volt a baj, hogy feleleteink ellenőrzésének és ismételt ellenőrzésének ártatlan folyamata során összegabalyodtunk az asztal alatt – lábunk ollóba fogta egymás nyakát, s egymás ágyékába hörögtünk, morogtunk.

Mire visszakecmeregtünk székünkre, dr. Cordelia Swain Cordiner elalélt, szüleink pedig távoztak.

Másnap délelőtt tízkor engem automobilba ültettek, és Cape Codra vittek, a súlyos személyiségzavarban szenvedő gyermekek intézetébe.

Tizenkilencedik fejezet

Alkonyat van megint. Bent, valahol a Harmincegyedik utca meg az Ötödik sugárút keresztezése táján, ott, ahol egy tank áll, s a páncéltornyából egy fa nő ki, egy madár szólít engem. Ugyanazt kérdi újra meg újra, áthatóan, tisztán :

– Kit túrsz ki? – kérdezi.

Ez a madár a lappantyú, de én sosem nevezem ezen a néven, mint ahogy Melody és Isadore sem, akik az én példámra nevezik el a dolgokat. Manhattant ritkán nevezik például „Manhattan”-nek, vagy a szárazföldön elterjedt nevén a „Halál Szigetének”. Úgy nevezik, ahogyan én : „Felhőkarcoló Nemzeti Park”-nak, de nem tudják, mi ebben a vicc. Vagy pedig, ugyancsak humortalanul, „Angkor Wat”-nak.

A kitúrás felől alkonyatkor érdeklődő madarat úgy nevezik, ahogyan Eliza meg én neveztük gyerekkorunkban. Ez volt a szabályos neve ; szótárból tanultuk.

Dédelgetett kedvencünk volt a név, mert babonás félelmet sugallt. Amint kimondtuk a madár nevét, egyszeriben Hieronymus Bosch valamelyik festményének lidérces teremtményévé lett. S ahányszor a kiáltását hallottuk, ketten egyszerre kimondtuk a nevét. Szinte ez volt az egyetlen alkalom, amikor ketten egyszerre szólaltunk meg.

– Szólt az éjszakai kecskefejő – mondtuk, Eliza meg én.

S most hallom, amint Melody meg Isadore is ezt mondja, az előcsarnok egyik sarkában, ahová nem látok el.

– Szólt az éjszakai kecskefejő – mondja Melody meg Isadore.

Eliza meg én ezt a madarat hallgattuk egy este, mielőtt elutaztam volna Cape Codra.

Az udvarházból Elihu Roosevelt Swain professzor nyirkos mauzóleumának meghitt magányába menekültünk.

– Kit túrsz ki? – hangzott a kérdés valahonnan kintről, az almafák alól.

Még amikor összedugtuk a fejünket, akkor sem nagyon tudtunk mit mondani.

Hallottam, hogy elítélt rabok jóval a haláluk előtt is már halottnak tekintik magukat. Talán így érezte magát a mi

géniuszunk is, mert tudta, hogy a kegyetlen hóhér úgyszólván kettéhasítja, két jellegtelen húscafatra, Betty és Bobby Brownra.

Akárhogyan is, a kezünk nem pihent – ez igen gyakori haldoklók esetében. Magunkkal hoztuk legjobbnak tartott írásainkat. Hengerré csavartuk, és beledugtuk egy üres bronz hamvvederbe.

Az urnát eredetileg Swain professzor felesége hamvainak, szánták, ő azonban itt New Yorkban óhajtott eltemetkezni. A hamvvedret rézrozsda lepte.

Hehe.

Mi volt a papírokon?

A kör négyszögesítésének egy módszere, emlékszem – meg egy utópisztikus terv mesterséges nagycsaládok alapítására Amerikában, oly módon, hogy mindenki új középső nevet kap. Mindazok, akiknek közös a középső nevük, rokonok.

Az ám ; aztán ott volt Darwin fejlődéselméletéről írt bírálatunk ; valamint egy esszé a nehézkedés természetéről, amely azzal végződött, hogy a nehézkedés az ősidőkben bizonyára változó volt.

Emlékszem, az egyik dolgozat azt állította, hogy fogat éppúgy forró vízzel kell mosni, mint a tálakat, fazekakat, serpenyőket.

És így tovább.

Eliza ötlete volt, hogy a papírokat a hamvvederbe rejtsük.

És Eliza tette rá a fedelét.

Amikor rátette, nem voltunk egymás mellett, úgyhogy amit mondott, egyedül az ő találmánya volt :

– Mondj búcsút az intelligenciádnak mindörökre, Bobby Brown.

– Isten veled – mondtam én.

– Eliza – mondtam –, a könyvek közül, amelyeket felolvastam neked, igen sok azt állítja, hogy szeretni a legeslegfontosabb. Talán el kell hogy mondjam most neked, hogy szeretlek.

– Hát mondd – mondta Eliza.

– Szeretlek, Eliza – mondtam én.

Ezen elgondolkodott.

– Nem – mondta nagy sokára –, ez nekem nem tetszik.

– Miért? – kérdeztem.

– Mert olyan, mintha pisztolyt szegeznél a fejemnek – felelte. – Csak arra jó, hogy valakivel olyasmit mondhassunk, amit valójában bizonyára nem gondol. Mi mást mondhatnék erre én, vagy akárki más, mint azt, hogy „Én is szeretlek”?

– Hát nem szeretsz? – kérdeztem én.

– Mi szeretnivalót találhat bárki Bobby Brownon? – válaszolt Eliza.

Odakint valahol, az almafák alatt a sötétségben, megint elkérdezte kérdését az éjszakai kecskefejő.

– Kit túrsz ki? – kérdezi.

Huszadik fejezet

Eliza másnap nem jött le reggelizni. Amíg el nem mentem, a szobájában maradt.

Szüleink velem jöttek sofőr vezette Mercedesünkön. Én voltam reményteljes gyermekük. Én tudtam írni-olvasni.

És még csak a szépséges környéken gördültünk át, amikor én már elkezdtem felejteni.

Védekezési mechanizmus volt ez az elviselhetetlen fájdalom ellen, amit, mint gyermekorvosi gyakorlatomból tudom, minden gyerek érez.

Valahol messze magam mögött hagytam, úgy rémlett, egy ikertestvért, aki feleannyira sem okos, mint én. Neve is van : Eliza Mellon Swain.

Az ám, és a tanévet úgy szerkesztették meg, hogy egyikünknek sem kellett soha hazamennie. Elutaztam Angliába meg Franciaországba meg Németországba meg Olaszországba meg Görögországba. Nyári táborba mentem.

És megállapítást nyert, hogy bár egyáltalán nem vagyok géniusz, és alkalmatlan mindennemű eredetiségre, elmém különb az átlagosnál. Türelmes voltam és rendszerető, és az ép gondolatokat kiszemelgettem a sületlenségek halmazából.

Az iskola történetében én voltam az első növendék, aki megoldotta az egyetemi felvételi tesztet. Méghozzá olyan jól, hogy meginvitáltak a Harvard egyetemre. Elfogadtam a meghívást, habár a hangom még nem esett át a változáson.

És a szüleim, akik igen büszkék lettek rám, olykor-olykor emlékeztettek, hogy van valahol egy ikernővérem, aki jóformán csak ember formájú véglény. A magafajtájúak részére létesített drága intézetben élt.

Puszta név volt, semmi más.

Elsőéves orvostanhallgató voltam, amikor Apa automobil-balesetben meghalt. Annyira jó véleménnyel volt rólam, hogy engem nevezett ki végrendelete végrehajtójának.

Engem pedig hamarosan felkeresett Bostonban egy hájas, hamis tekintetű ügyvéd, bizonyos ifjabb Norman Mushari. Első hallásra zavarosnak és összefüggéstelennek hangzó históriát mesélt valami nőről, akit hosszú évek óta fogva tartanak – a szellemileg fogyatékosok intézetében.

Ez a nő bízta meg, közölte az ügyvéd, hogy indítson kártérítési pert a rokonai meg az intézet ellen, haladéktalanul eszközölje ki a szabadon bocsátását, és szerezze meg jogtalanul visszatartott örökségét.

Ennek a nőnek neve is volt ; természetesen nem más, mint Eliza Mellon Swain.

Huszonegyedik fejezet

Anya később gyakran elmondta arról a kórházról, ahol Elizát hűvösre tettük :

– Nem volt ám olcsó kórház. Naponta kétszáz dollárba került. És az orvosok rimánkodtak, hogy ne látogassuk, ugye, Wilbur?

– Bizonyára, Anya – mondtam. Azután kimondtam az igazat : – Nem emlékszem.

Akkor már nem csupán ostoba Bobby Brown voltam, hanem felfuvalkodott is. Habár elsőéves orvostanhallgató voltam csak, nemzőszerveim pedig egy mezeiegér-fiókáé, mégis egy Beacon Hill-i nagy ház ura lettem. Jaguáron hoztak-vittek iskolába – és már akkor úgy öltözködtem, mint majdan, amikor az Egyesült Államok elnöke lettem, mint holmi csudadoktor, mondjuk, Chester Alan Arthur elnök korában.

Jóformán mindennap estélyt adtam. Rendszerint csak néhány percre jelentem meg – hasist szívtam tajtékpipából, és smaragdzöld brokátselyem köntöst viseltem.

Egyik ilyen estélyen odalépett hozzám egy csinos lány, és így szólított meg :

– Olyan ronda vagy, hogy nálad szexibb jelenséget még sose láttam.

– Tudom – feleltem. – Tudom, tudom.

Anya sokszor meglátogatott Beacon Hillen, ahol különleges lakosztályt építtettem csakis az ő használatára – és én is sokszor meglátogattam Teknősbéka Öbölben. Az ám, és az újságtudósítók mindkét helyre eljöttek, hogy kifaggassanak bennünket, amikor ifjabb Norman Mushari kihozta Elizát a kórházból.

Óriási sztori volt.

Mindig óriási sztori, ha sokszoros milliomosok kegyetlenül bánnak vérrokonaikkal.

Hehe.

Kínos volt ; ami tulajdonképpen természetes.

Még nem találkoztunk Elizával, és telefonon nem tudtuk elérni. Ő eközben méltán sértő dolgokat mondott rólunk a sajtóban, jóformán naponta.

Mi pedig semmi mást nem mutathattunk a tudósítóknak, csak annak a táviratnak a másolatát, amelyet Elizának küldtünk, ügyvédje címén, és Eliza választáviratát.

A mi táviratunk így szólt :

SZERETÜNK TÉGED ANYÁD ÉS FIVÉRED.

Eliza távirata pedig így :

ÉN IS SZERETLEK BENNETEKET. ELIZA.

Eliza nem engedte magát fényképezni. Ügyvédjével megvetetett egy lebontásra ítélt templomból egy gyóntatószéket. Abban foglalt helyet, amikor megengedte, hogy a televízió interjút készítsen vele.

És Anya meg én gyötrődve néztük ezeket az interjúkat, egymás kezét fogva.

És Eliza reszelős kontraalt hangja annyira szokatlan volt mindkettőnknek, hogy azt gondoltuk, talán szélhámos ül abban a gyóntatószékben, holott valóban Eliza volt.

Emlékszem, egy televízióriporter megkérdezte :

– Hogyan töltötte az idejét a kórházban, Miss Swain?

– Énekeltem – mondta Eliza.

– Egy bizonyos dalt? – kérdezte a riporter.

– Ugyanazt a dalt – mindig ugyanazt – mondta Eliza.

– Mi volt az? – kérdezte a riporter.

– „Eljő majd hercegem” – közölte Eliza.

– És ilyenkor egy bizonyos hercegre gondolt – a megmentőjére? – kérdezte a riporter.

– Az ikertestvéremre – felelte Eliza. – De persze az egy disznó. Nem jött el soha.

Huszonkettedik fejezet

Anya meg én igazán semmi módon nem ellenkeztünk Elizával meg az ügyvédjével, úgyhogy Eliza könnyen visszaszerezhette a vagyona fölötti rendelkezés jogát. Jóformán első dolga az volt, hogy megvásárolta a New England-i Patrióták profi labdarúgócsapat részvényeinek ötven százalékát.

Ez a vétel még nagyobb port vert fel. Eliza még most sem lépett ki a gyóntatószékből a kamerák elé, Mushari azonban közölte a világgal, hogy Eliza immár a New England-i Patrióták kék-arany mezét viseli odabent.

Ebben az interjúban megkérdezték Elizát, vajon lépést tart-e a napi eseményekkel, amire ő így válaszolt :

– Semmi esetre sem hibáztatom a kínaiakat, amiért hazamennek.

Ez arra vonatkozott, hogy a Kínai Népköztársaság bezárta washingtoni nagykövetségét. Kína ekkor már odáig jutott az emberek zsugorítása terén, hogy nagykövetük mindössze hatvan centiméter magas volt. Udvariasan és barátságosan búcsúzott. Országa csupán azért szakítja meg a kapcsolatot, mondotta, mert az Egyesült Államokban egyszerűen nem történik már semmi, ami iránt a kínaiak a legcsekélyebb érdeklődést tanúsítanák.

Elizát megkérdezték, szerinte miért van igazuk a kínaiaknak.

– Miféle civilizált országot érdekelhetne egy ilyen pokolbugyra, mint Amerika – kérdezte Eliza –, ahol az emberek szart se törődnek a vérrokonaikkal?

Aztán egy szép napon megláthatták Elizát meg Musharit, amint gyalogszerrel keltek át Cambridge-ből Bostonba a Massachusetts sugárúti hídon. Verőfényes meleg nap volt. Eliza napernyőt hordott. Labdarúgócsapatának mezét viselte.

Uramisten – micsoda rémség volt az a szegény leány !

Annyira meggörnyedt, hogy az arca egy szinten volt a Mushariéval – márpedig Mushari nagyjából akkorka volt,

mint Napóleon Bonaparte. Eliza egyik cigarettáról a másikra gyújtott. És kiköhögte a lelkét.

Mushari fehér öltönyt viselt. Sétapálcát vitt. Hajtókájára vörös rózsát tűzött.

És hamarosan éljenző tömeg csatlakozott hozzá meg a klienséhez, és fotóriporterek meg televízióstábok.

És Anya meg én néztük őket a televízión – mi tagadás, elszörnyedve, mivel a díszmenet mindjobban közeledett Beacon Hill-i házamhoz.

– Ó, Wilbur, Wilbur, Wilbur . . . – mondta anyám, amíg néztük –, csakugyan a te nővéred ez?

És én vicceltem egy keserveset, mosolytalanul.

– Vagy egyetlen leányod ez, Anya, vagy az *aardvark* néven ismert sörényes hangyász – mondtam.

Huszonharmadik fejezet

Anyának nem volt kellő lelkiereje, hogy szembenézzen Elizával. Visszavonult emeleti lakosztályába. Én pedig nem akartam, hogy a személyzet tanúja legyen, ha Eliza netán holmi képtelen produkciót óhajtana bemutatni – úgyhogy mindenkit a szobájába küldtem.

Amikor megszólalt a csengő, magam mentem ajtót nyitni.

Mosolyogva fogadtam a sörényes hangyászt, a kamerákat és a tömeget.

– Eliza ! Drága nővérem ! Minő kellemes meglepetés. Kerülj beljebb, kerülj beljebb ! – mondtam.

A látszat kedvéért tétova mozdulatot tettem, mintha meg akarnám érinteni. Eliza visszahúzódott.

– Csak érj hozzám, Kislord, úgy megharaplak, hogy veszettségben pusztulsz el – mondta.

Rendőrök tartották vissza a tömeget, hogy Eliza és Mushari nyomában a házba ne tóduljon, én pedig összehúztam az ablakon a kárpitot, hogy be ne lásson senki.

Amikor meggyőződtem felőle, hogy zavartalanul lehetünk, kertelés nélkül megkérdeztem Elizát :

– Miért jöttél ide?

– Mert leküzdhetetlen vágy fogott el tökéletes tested után, Wilbur – felelte. Köhögött ; nevetett.

– Itt van drága Édesanyánk, avagy drága Édesatyánk? – Kiigazította magát. – Ejnye, hiszen drága Édesatyánk meghalt, ugyebár? Vagy netalán drága Édesanyánk? Olyan nehéz megkülönböztetni őket.

– Anya Teknősbéka Öbölben van, Eliza – hazudtam. Legbelül ájulás környékezett, bánatomban, undoromban, szégyenemben. Becslésem szerint Eliza roskatag mellkasának teherbíró képessége egy gyufásdobozéval vetekedett. A szoba máris bűzlött, akár egy szeszfőzde. Elizának az alkohollal is meggyűlt a baja. A bőre tönkrement. Arcbőre olyan volt, mint dédanyánk gőzölő üstje.

– Teknősbéka Öböl, Teknősbéka Öböl – merengett Eliza. – Gondoltál-e arra, drága fivérem, hogy drága Apánk talán nem is volt az apánk?

– Hogy érted ezt? – kérdeztem.

– Meglehet, hogy Anyánk egy holdfényes éjszaka kilopózott az ágyból, kisurrant a házból – mondta Eliza –, és összeállt Teknősbéka Öbölben egy óriás tengeri teknőccel.

Hehe.

– Eliza – mondtam –, ha családi ügyeket akarunk tárgyalni, Mr. Mushari talán magunkra hagyhatna.

– Miért? – kérdezte Eliza. – Nekem nincs más családom, csak Normie.

– Nana . . . – mondtam én.

– Az a te kirittyentett verébfing anyád nekem nem rokonom – mondta Eliza.

– Nana . . . – mondtam én.

– Te pedig nem tekinted magad rokonomnak, igaz? – kérdezte Eliza.

– Mit mondhatnék? – kérdeztem én.

– Épp ez a látogatásunk célja – hogy meghallgassuk, miféle csudálatos dolgokat mesélsz – felelte Eliza. – Kettőnk közül te voltál mindig az észlény. Én csak afféle daganat voltam, amit el kellett rólad távolítani.

– Én ezt nem mondtam soha – mondtam én.

– Mások mondták, te meg elhitted – mondta Eliza. – Ami még rosszabb. Fasiszta vagy, Wilbur. Bizony.

– Micsoda képtelenség – mondtam én.

– A fasiszták alsóbbrendű emberek, akik elhiszik, ha azt mondják nekik, hogy felsőbbrendűek – mondta Eliza.

– Nana . . . – mondtam én.

– És azután azt akarják, hogy mindenki más haljon meg – mondta Eliza.

– Ezzel nem jutunk semmire – mondtam.

– Én már megszoktam, hogy nem jutok semmire – mondta Eliza –, mint ahogy talán olvastad a lapokban, és láttad a televízióban.

– Eliza . . . – mondtam –, segít rajtad valamelyest, ha megtudod, hogy Anya hátralevő életünkre a betege annak a szörnyűségnek, amit veled tettünk?

– Hogyan segíthetne? – kérdezte Eliza. – Ennél ostobább kérdést még életemben nem hallottam.

Óriás karját ifjabb Norman Mushari válla köré fonta. – *Ez* tudja, hogyan kell valakin segíteni – mondta Eliza.

Biccentettem.

– Hálásak vagyunk neki. Őszintén.

– Ő az én anyám, apám, bátyám, meg az Isten, egy csomagban – mondta Eliza. – Tőle kaptam az élet adományát ! Azt mondta nekem : – A pénztől nem fogod magadat jobban érezni, drágaságom, de kipereljük a pereputtyodat az utolsó gatyájukból.

– Hm – mondtam én.

– Mindenesetre egy jó vaskos darabbal többet segít, mint a ti igen tisztelt bűntudatotok. Az csak csupa üres duma a csudálatos érzékenységetekről.

Kellemetlenül nevetett.

– Tudom én, mért hencegtek Anya meg te a bűntudatotokkal. Mert az ilyen majomfajzat még erre is büszke ; hiszen mással nemigen dicsekedhet !

Hehe.

Huszonnegyedik fejezet

Úgy véltem, Eliza már minden rendelkezésére álló fegyverrel megtámadta önbecsülésemet. Valahogy sikerült túlélnem.

Minden büszkeség nélkül, klinikus és cinikus érdeklődéssel állapítottam meg, hogy öntöttvas jellemem nyilván áll mindennemű támadást, még ha tartózkodom is bármilyen egyébfajta védekezéstől.

De nagyot tévedtem, amikor azt hittem, Eliza kiadta a mérgét !

Nyitó támadása csupán jellemem öntöttvas elemére irányult. Könnyű gyalogsági járőrt bocsátott előre, hogy irtsák ki a fát-bozótot jellemem előtt, hogy – úgyszólván – megtisztítsák a rátapadt folyondártól.

Jellemem váza immáron lecsupaszítva állott Eliza álcázott nehéztüzérsége előtt, jóformán lőtávolban, pőrén és rozogán, mint holmi ócska vaskályha.

Hehe.

Szélcsend támadt. Eliza a nappali szobámban bóklászott, a könyveimet nézegette, amiket elolvasni persze nem tudott. Azután visszafordult hozzám, félrebillentette a fejét, és azt mondta :

– Azért vesznek fel valakit a Harvard egyetem orvoskarára, mert tud írni-olvasni?

– Nagyon keményen dolgoztam, Eliza – mondtam. – Nem ment könnyen. Nem megy könnyen most sem.

– Ha Bobby Brownból doktor lesz – mondta Eliza –, egyszeriben felcsapok a Krisztusi Tudomány katonájának !

– Belőlem nem lesz minden idők legjobb orvosa – mondtam. – De a legrosszabb sem.

– Lehet, hogy kitűnően bánnál a gonggal – mondta Eliza. A nemrégiben felröppent hírre utalt, mely szerint a kínaiak figyelemre méltó eredményt értek el a mellrák gyógyításában az ősi gong zenéjével. – Ahogy úgy elnézlek – mondta Eliza –, szinte mindig beletalálnál a gong kellős közepébe.

– Köszönöm – mondtam én.

– Érints meg – mondta Eliza.

– Tessék? – kérdeztem.

– A tulajdon húsod-véred vagyok. A nővéred vagyok. Érints meg – mondta.

– Hogyne, persze – mondtam én. De a karom érdekes módon mintha megbénult volna.

– El ne siesd – mondta Eliza.

– Nos . . . – mondtam –, mivel annyira gyűlölsz . . .

– Én Bobby Brownt gyűlölöm – mondta Eliza.

– Mivel annyira gyűlölöd Bobby Brownt . . . – mondtam én.

– És Betty Brownt – mondta Eliza.

– Olyan rég volt már – mondtam én.

– Érints meg – mondta Eliza.

– Eliza, az Isten szerelmére ! – mondtam én. A karom csak nem akart megmozdulni.

– Majd én megérintlek – mondta Eliza.

– Ahogy parancsolod – mondtam én. Holtra váltam rémületemben.

– Csak nincs szívbajod, Wilbur? – kérdezte Eliza.

– Nincs – mondtam én.

– Megígéred, hogy nem halsz meg, ha megérintelek?

– Megígérem – mondtam én.

– De talán én meghalok – mondta Eliza.

– Remélem, nem – mondtam én.

– Csak amiért úgy teszek, mintha tudnám, mi lesz – mondta Eliza –, azért még nem tudom. Talán nem lesz semmi.

– Talán – mondtam én.

– Sose láttalak még ilyen rémültnek – mondta Eliza.

– Én is csak ember vagyok – mondtam én.

– Nem akarod megmondani Normie-nak, mitől félsz? – kérdezte Eliza.

– Nem – mondtam én.

Eliza ujja hegye kis híján hozzám ért, miközben egy malac viccet idézett, amit gyerekkorunkban Withers Witherspoon mesélt egy másik cselédnek. Mi a falon át hallottuk. A vicc egy nőről szólt, aki igen hevesen reagált közösülés közben. A viccben a nő figyelmeztetett egy idegent, aki szeretkezni akart vele.

Eliza most hozzám intézte ezt a pikáns figyelmeztetést :

– Össze ne szard magad, hapsikám. Lehet, hogy a Szaharában kötünk ki.

Azután megérintett.

Géniusszá egyesültünk megint.

Huszonötödik fejezet

Megtébolyodtunk. Csak Isten kegyelme akadályozta meg, hogy kizúduljunk a házból, bele a Beacon Street tömkelegébe. Bizonyos alkotórészeink, amelyeknek Eliza gyötrelmes tudatában volt, réges-régen tervezték már ezt az összeforradást.

Nem tudtam már, hol végződöm én és hol kezdődik Eliza, sem azt, hogy hol végződünk Eliza meg én és hol kezdődik a világmindenség. Tündökletes volt és irtóztató. Az ám, és a felhasznált energiamennyiség érzékeltetésére hadd közöljem : az orgia öt nap és öt éjszaka tartott.

Eliza meg én három napig aludtunk utána. Amikor végre felébredtem, az ágyamban találtam magam. Intravénásan tápláltak.

Elizát, mint később megtudtam, magánmentőautón vitték haza.

És hogy miért nem választottak szét bennünket vagy miért nem hívtak segítséget : Eliza meg én foglyul ejtettük ifjabb Norman Musharit, és szegény Anyát meg a cselédeket – sorra.

Nem emlékszem az egészből semmire.

Székhez kötöztük őket, és a szájukat nyilván felpeckeltük, aztán szép rendesen odaraktuk őket az ebédlőasztal köré.

Ételt-italt adtunk nekik, hála az Égnek, különben gyilkos lett volna belőlünk. A klozettra azonban nem engedtük ki őket, és enni is csak mogyoróvajas-dzsemes szendvicset kaptak. Nyilván többször is elmentem hazulról, kenyérért, meg dzsemért meg mogyoróvajért.

És aztán folytatódott az orgia.

Emlékszem, felolvastam Elizának gyermekgyógyászati és gyermekpszichológiai és szociológiai és antropológiai szakkönyvekből, és így tovább. Soha egyetlen tankönyvemet el nem dobtam.

Emlékszem, vonagló ölelkezések váltakoztak olyan időszakokkal, amikor az írógépemnél ültem, Eliza meg mellettem. Emberfeletti sebességgel gépeltem valamit.

Hehe.

Amikor magamhoz tértem önkívületemből, Mushari meg az én ügyvédeim már busásan megfizették cselédeimet az ebédlőasztalnál kiállott gyötrelmekért, valamint azért, hogy hallgassanak a látott szörnyűségekről.

Anyát már kiengedték a massachusettsi klinikáról, és ismét ágyban feküdt a Teknősbéka Öbölben.

Testi panaszom nem volt más, csak a kimerültség.

Mire azonban megengedték hogy felkeljek, lelkileg olyan károsodást szenvedtem, hogy arra számítottam, semmit sem fogok felismerni. Ha azon a napon válik változóvá a nehézkedés, mint ahogy évek múltán meg is történt, ha négykézláb kellett volna csúsznom-másznom a házban, mint manapság oly gyakran – mindezt a világegyetem méltó válaszának tartottam volna mindarra, amin átestem.

De alig változott valami. Rend volt a házban.

A könyvek visszakerültek a polcra. Egy törött termosztátot kicseréltek. Három ebédlőszéket elküldtek megjavíttatni. Az ebédlőszőnyeg némileg tarka lett ; a halványabb foltok a kitisztított pecsétek helyét jelezték.

A lezajlott különleges események egyetlen kézzelfogható bizonyítéka is valóságos mintaképe volt a rendnek. Egy kézirat volt az – a nappali szoba kávézóasztalán, amelynél a lidérces éjszakákon oly vadul vertem az írógépet.

Eliza meg én valamiképpen megírtuk a gyermeknevelés kézikönyvét.

Hogy jó volt-e? Nem igazán. Csak annyira volt jó, hogy a Biblia meg *A főzés öröme* után ez lett minden idők legnépszerűbb kiadványa.

Hehe.

Amikor Vermontban megkezdtem gyermekorvosi gyakorlatomat, oly hasznosnak találtam a könyvet, hogy kiadtam dr. Eli W. Rockmell álnéven, amely az Eliza meg a magam nevének volt elegye.

A címet a kiadó agyalta ki. Így szólt : *Kellett neked csecsemő.*

Orgiánk során mindamellett Eliza meg én egészen más címmel és szerzővel láttuk el a kéziratot, mégpedig :

SZÓLT AZ ÉJSZAKAI KECSKEFEJŐ

Írta

BETTY ÉS BOBBY BROWN

Huszonhatodik fejezet

Az orgia után távol tartott bennünket egymástól a közös rettegés. Közvetítőnktől, ifjabb Norman Musharitól tudtam, hogy Elizát még jobban megrendítette az orgia, mint engem.

– Kis híja volt, hogy megint be nem kellett csukatnom – mondta Mushari. – Méghozzá ezúttal nem is alaptalanul.

Peruban, az Andok tetején, a hajdani inka főváros, Machu Picchu, épp akkoriban vált a gazdagok és élősdijeik menedékévé ; oda menekültek társadalmi reformok és gazdasági válságok elől, nemcsak Amerikából, hanem a világ minden részéről. Még néhány normálméretű kínai is akadt ott, aki nem engedte a gyerekeit zsugoríttatni.

És Eliza egy ottani lakótelepre költözött, hogy a lehető legtávolabb legyen tőlem.

Amikor Mushari eljött hozzám, és elmondta, hogy Eliza egy héttel az orgia után Peruba készült, bevallotta, hogy ő maga is megzavarodott, amíg oda volt kötözve az ebédlőszékhez.

– Egyre inkább olyanok lettek, mint két Frankenstein-féle szörnyeteg – mondta Mushari. – Az a meggyőződésem támadt, hogy a házban van valahol egy kapcsoló, az hozza magukat működésbe. Még azt is kieszeltem, melyik lehet az a kapcsoló. Amint sikerült magamat kioldoznom, odarohantam, és tövestül kitéptem.

A termosztátot tehát Mushari szaggatta ki a falból.

Megváltozásának érzékeltetésére beismerte, hogy annak idején merőben önös érdekek vezérelték Eliza kiszabadításában.

– Zsákmányra vadásztam – mondta ifjabb Norman Mushari. – Gazdag embereket kerestem, akiket alaptalanul dugtak elmegyógyintézetbe – és kiszabadítottam őket. A szegényeket hagytam, hadd rohadjanak a cellájukban.

– Mindenesetre hasznos szolgálatot végzett.

– Uramisten, dehogy – mondta Mushari. – Jóformán ahány épelméjű embert sikerült kihoznom a kórházból, azonnal becsavarodott.

– Egyszerre úgy érzem, megöregedtem – mondta Mushari. – Már nem bírom tovább.

Hehe.

Musharit valójában annyira megrendítette az orgia, hogy Eliza jogi és pénzügyi képviseletét átadta annak az ügyvédi irodának, amelyet Anya meg én foglalkoztattunk.

Azontúl már csak egyszer vettem hírét, két év múlva, nagyjából akkor, amikor elvégeztem az orvosegyetemet – mellesleg szólva évfolyamomban a legrosszabb eredménnyel. Ifjabb Norman Mushari szabadalmaztatta egy találmányát. A *New York Times* kereskedelmi rovata közölte fényképét és a találmány leírását.

Akkoriban országos rögeszme volt a dzsiggelés. Mushari feltalálta az öntapadó dzsiggtalpallót, amit használat után le lehet hámozni a cipőtalpról, nylonzacskóban zsebre vágni vagy betenni a retikülbe, és dzsiggtánc esetén alkalmilag felragasztani.

Huszonhetedik fejezet

Az orgia után soha többé nem láttam Elizát. hangját is csak kétszer hallottam – egyszer, amikor megkaptam orvosi diplomámat, másodszor pedig, amikor az Amerikai Egyesült Államok elnöke voltam, ő pedig már réges-régen nem élt.

Hehe.

Amikor Anya elhatározta, hogy diplomám tiszteletére estélyt ad a bostoni Ritzben, szemközt a városi parkkal, sem ő, sem én nem álmodtuk, hogy Eliza valamiképpen megtudja, és eljön a messzi Peruból.

Ikertestvérem nem írt, nem is telefonált soha. Róla is csak oly kósza hírek szállongtak, mint Kínáról. Azt hallottuk, erősen iszik. És hogy rákapott a golfra.

Pompásan szórakoztam az estélyen, amikor odalépett hozzám egy szállodai kisinas és közölte, hogy odakint várnak – nem az előcsarnokban, hanem a kinti balzsamos, holdfényes éjszakában. Mindenkire inkább gondoltam, mint Elizára.

Azt súgta valami, amíg a fiút követtem, hogy odakint anyám ajándéka áll : egy Rolls-Royce.

A kisinas alázatos modora és egyenruhája megtévesztett. Meg aztán a pezsgő kissé a fejembe szállt. Habozás nélkül követtem a fiút, amint átment előttem az Arlington Streeten, és belépett az elvarázsolt erdőbe, a túloldali városi parkba.

A fiú szélhámos volt. És egyáltalán nem kisinas.

Mind mélyebben s mélyebben hatoltunk be a fák közé. S ahány tisztás az utunkba került, mindegyiknél azt hittem, most pillantom meg az én Rolls-Royce-omat.

Ehelyett azonban a fiú egy szoborhoz vezetett. A szobor egy régi vágású doktort ábrázolt, nagyjából olyan öltözékben, amilyet én szeretek viselni. Mélabús volt, de büszke. Alvó ifjút tartott a karján.

A hold fényénél azt tudatta velem a felirat, hogy a szobor emlékmű az Egyesült Államokban történt első sebészi érzéstelenítés tiszteletére, amely Bostonban ment végbe.

Hallottam, hogy a városban zakatolva zörög valami, talán a Commonwealth sugárút fölött. Nem ismertem fel, hogy a zörej lebegő helikoptertől ered.

Ekkor azonban az álkisinas, aki valójában Eliza egyik inka szolgája volt, magnéziumpisztolyát kilőtte a levegőbe.

Amit csak ért ez a természetellenesen vakító fény, szoborrá merevedett – élettelen lett, mint holmi tankönyvi ábra, és tonnányi súlyú.

A helikopter épp a fejünk fölött lebegett, maga is allegorikusan ; a fáklyafényben iszonytató gépangyallá változott.

Eliza volt odafenn, egy hangtölcsérrel.

Nem láttam lehetetlennek, hogy rám lő, vagy rám zúdít egy kalap szart. Eliza azért utazott ide a messzi Peruból, hogy elszavalja egy Shakespeare-szonett felét.

– Figyelj ! – mondotta Eliza. – Figyelj ! – mondotta Eliza. Azután : – Figyelj ! – mondotta ismét.

A fáklya eközben nem messze haldokolt – ejtőernyője fennakadt egy fa koronáján.

Ezt mondotta Eliza nekem és a tájnak :

Hogy hirdessem illendőn érdemed,
Ha jobb részem mindenestül te vagy?
Hogy élvezzem az öndicséretet?
S mi nem az, zengve benned magamat?
Már ezért is éljünk külön megint,
S szerelmünk hagyja el az egy nevét,
Hogy megadhassam, így, elválva, mind,
Ami jussod, ami csak a tiéd. *

Két kezemből tölcsért csináltam, és felkiáltottam neki :

– Eliza !

Azután valami merészet kiáltottam, olyasmit, amit életemben akkor éreztem először tiszta szívemből :

– Eliza ! Szeretlek !

Sűrű sötétség volt már.

– Hallottál, Eliza? – kérdeztem. – Szeretlek ! Igazán szeretlek !

– Hallottalak – mondta Eliza. – Ilyesmit nem volna szabad mondani, senkinek.

– Komolyan gondolom – mondtam én.

– Akkor viszonzásul én is mondok valamit, amit komolyan gondolok, bátyám – ikertestvérem.

– Mi lenne az? – kérdeztem én.

És Eliza így felelt :

– Isten vezérelje dr. Wilbur Rockefeller Swain kezét és agyát.

És akkor a helikopter elrepült.

Hehe.

* Szabó Lőrinc fordítása

Huszonnyolcadik fejezet

Visszatértem a Ritzbe, sírva-nevetve – kétméteres neandertáli, fodros ingben, vörösbegytojás-kék bársonyszmokingban.

Nagy tömeg gyúlt össze : a keleten feltűnt szupernovára voltak kíváncsiak, meg az égi hangra, amely válásról és szerelemről beszélt. Átnyomakodtam közöttük, be a bálterembe, és az ajtónál őrt álló magándetektívekre hagytam, hogy szorítsák vissza az utánam tóduló tömeget.

Estélyem vendégei csak most hallották rebesgetni, hogy odakint valami csudálatos történt. Anyához léptem, hogy elmondjam, mit csinált Eliza. Meglepetésemre egy jelentéktelen, középkorú idegennel beszélgetett, aki – szakasztott, mint a detektívek – olcsó utcai ruhát viselt.

Anya mint „dr. Mott”-ot mutatta be. Persze ő volt az az orvos, aki oly sokáig kezelte Vermontban Elizát meg engem. Akkor épp Bostonba vitte a dolga, s véletlenül éppen a Ritzben szállt meg.

Én azonban csordultig elteltem az újsággal meg pezsgővel, úgyhogy nem tudtam, és nem is érdekelt, hogy ki az. S miután elmondtam a mondókámat Anyának, közöltem dr. Mott-tal, hogy örültem a szerencsének, és a terem túlsó végébe siettem.

Amikor úgy egy óra múltán visszakerültem Anyához, dr. Mott már eltávozott. Anya megint elmondta, ki az. Udvariasan sajnálkoztam, amiért nem tölthettem vele több időt. Anya átadta dr. Mott levelét, amely, közölte, a doktor ajándékát tartalmazza orvossá avatásom alkalmából.

A levél a Ritz levélpapírjára íródott. Mindössze ennyi volt benne :

„Ha már nem használhatsz, ne is árts.”
Hippokratész

Az ám, és amikor a vermonti udvarházat átalakíttattam rendelővé és gyermekkórházzá, s egyúttal a magam állandó otthonává, ezeket a szavakat kőbe vésettem a bejárat fölött. Pácienseimet meg a szüleiket azonban annyira zavarta a felirat, hogy el kellett távolíttatnom. A szöveg gyengeségre és

határozatlanságra vallott ; olyasmit sugalmazott, hogy okosabb lett volna, ha ide se jönnek.

Én azonban tovább hordoztam fejemben a szöveget, és valóban nem is ártottam sokat. Orvosi gyakorlatom intellektuális súlypontja pedig egyetlen kötet volt, amelyet esténként páncélszekrénybe zártam – annak a gyermeknevelési szakkönyvnek bekötött kézirata, amelyet Eliza meg én írtunk Beacon Hill-i orgiánk során.

Abba valahogyan mindent beleírtunk.

És szálltak az évek.

Valamikor időközben feleségül vettem egy hasonlóan vagyonos nőt, aki voltaképpen harmadfokú unokatestvérem volt, született Rose Aldrich Ford. Igen boldogtalan volt, mert nem szerettem, és mert soha nem voltam hajlandó sehova elvinni. Sosem értettem a szerelemhez. Egy gyermekünk volt, Carter Paley Swain, de őt sem tudtam szeretni. Carter normális volt, és számomra tökéletesen érdektelen. Olyasféle volt, mint a koraérett savanyú szőlő – jellegtelen, vizenyős, és csak gyarapodott-gyarapodott.

Válásunk után Carter meg az anyja ugyanazon a telepen vásárolt lakást, ahol Eliza élt, odafent a perui Machu Picchuban. Soha többet nem hallottam róluk – még akkor sem, amikor az Egyesült Államok elnöke lettem.

És repült az idő.

Egy reggel arra ébredtem, hogy kis híján ötvenéves vagyok ! Anya hozzám költözött Vermontba. Eladta a házát Teknősbéka Öbölben. Gyenge volt és rettegett.

Sokat mesélt a mennyországról.

Akkoriban fogalmam sem volt a tárgyról. Aki meghalt, meghalt, gondoltam.

– Tudom, hogy apád tárt karokkal vár rám – mondta Anya. – És Mama meg Papa is.

Mint kiderült, ebben igaza volt. A mennyországban más dolga nem is nagyon akad az embernek, mint tár karokkal várni.

Anyám leírása alapján a mennyország körülbelül olyan, mint egy golfpálya a Hawaii-szigeteken, manikűrözött pázsittal, a langymeleg óceánig lefutó mezővel.

Szelíden csipkedtem Anyát, amiért ilyenfajta Paradicsomra vágyik.

– Olyanforma hely lehet – mondtam –, ahol a nép rengeteg limonádét iszik.

– Imádom a limonádét – felelte Anya.

Huszonkilencedik fejezet

Anya a vége felé gyakran mondogatta, mennyire utál mindent, ami természetellenes – a mű-ízeket, műszálakat, műanyagokat, és így tovább. Imádja a selymet, a pamutot, a vásznat, a gyapjút meg a bőrt, mondta, és az agyagot, az üveget meg a követ. Imádja a lovakat is, mondta, meg a vitorlás hajókat.

– Mind visszajön majd, Anya – mondtam én, és igazam is volt.

A kórházamnak húsz lova volt már – meg szekerei, taligái, hintói és szánjai. Nekem magamnak is volt egy lovam, hatalmas clydesdale-i igásló. Patáját arany pihe borította. A „Budweiser" névre hallgatott.

Az ám, és New York meg Boston meg San Francisco kikötője megint árboc-erdővé változott, úgy hallottam. Nem tudom az idejét, mikor jártam ott utoljára.

Az ám, és kellemes meglepetésemre elmém egyre vendégszeretőbb otthont adott a fantáziálásnak, ahogy a gépek kihaltak, és a külvilágból mind tétovább hírek érkeztek hozzánk.

Így aztán az sem lepett meg, hogy amikor egy este lefektettem Anyát, s égő gyertyát tartva beléptem a hálószobámba, egy hüvelyknyi kínai üldögélt a kandallópárkányon. Steppelt kék zubbonyt, nadrágot és sapkát viselt.

Amennyire utóbb megállapíthattam, több mint huszonöt év után ő volt a Kínai Népköztársaságnak az Amerikai Egyesült Államokba akkreditált első követe.

Ugyanezen idő alatt tudomásom szerint egyetlen külföldi sem tért vissza soha, aki behatolt Kínába.

Így aztán a „Kínába utazni" széltében-hosszában az öngyilkosság szépített szinonimája lett.

Hehe.

Az én kis látogatóm intett : lépjek közelebb, hogy ne kelljen kiabálnia. Odatartottam elébe a fülemet. Iszonyatos látvány lehetett – az a szőrös alagút, benne a darabos fülzsír.

Utazó nagykövet, közölte, s azért szemelték ki erre az állásra, mert idegenek számára látható. Sokkal, sokkal nagyobb, közölte, mint az átlag kínai.

– Azt hittem, már nem érdekeljük önöket – mondtam én.

Mosolygott.

– Ostobaság volt ezt mondanunk, dr. Swain – mondta. – Elnézésüket kérjük.

– Eszerint tehát tudunk olyasmit, amit önök nem tudnak? – kérdeztem.

– Nem egészen – mondta ő. – Úgy értem, *valamikor* tudtak olyasmit, amit mi nem tudunk.

– El sem tudom képzelni, mi lehet az – mondtam én.

– Természetesen – felelte. – Engedjen meg egy utalást : Üdvözletet hozok önnek ikertestvérétől, Machu Picchuról, dr. Swain.

– Utalásnak ez édeskevés – mondtam én.

– Szívből óhajtanám látni az iratokat, amelyeket ön és nővére sok évvel ezelőtt az Elihu Roosevelt Swain professzor mauzóleumában található hamvvederbe rejtett – mondotta.

Kiderült, hogy a kínaiak expedíciót küldtek Machu Picchura, hogy – amennyiben lehetséges – újra felfedezzék az inkák bizonyos elveszett titkait. Akárcsak látogatóm, kínai viszonylatban ők is különlegesen nagyok voltak.

Az ám, és Eliza javaslattal kereste fel őket. Azt mondta, tudomása van bizonyos elrejtett titkokról, amelyek legalább olyan jók, ha ugyan nem jobbak, mint az inkák legkülönb titkai.

– Ha igazolódik, amit állítok – mondta nekik Eliza –, jutalmul azt kérem, vigyenek el a marsbéli gyarmatukra.

Őt Fu Mancsunak hívják, közölte a kínai.

Megkérdeztem, hogy került kandallóm párkányára.

– Ugyanúgy, ahogyan eljutottunk a Marsra – válaszolta látogatóm.

Harmincadik fejezet

Beleegyeztem, hogy kiviszem Fu Mancsut a mauzóleumhoz. Betettem a mellényzsebembe.

Kisebbrendűségi érzésem volt mellette. Akármilyen picike volt, szentül hittem, hogy a kezében van az életem. Az ám, és annyival többet tudott, mint én – még az orvostudományról is, talán még rólam magamról is. Meg erkölcstelennek is éreztem magamat miatta. Micsoda mohóság, hogy ekkora vagyok. Aznap esti vacsorám ezernyi akkorka embert jóllakatott volna.

A mauzóleum külső kapuját behegesztették. Fu Mancsu meg én kénytelenek voltunk a titkos folyosón behatolni, gyermekkorom váltott világegyetemén át, s a mauzóleum padlóján bukkantunk ki.

Miközben utat törtem magunknak a pókhálószövedéken át, arról érdeklődtem, hogyan használják a kínaiak a gongot a rák kezelésében.

– Azon már túl vagyunk – mondta Fu Mancsu.

– Mi talán még használhatnánk – mondtam én.

– Sajnálom . . . – szólt a zsebemből Fu Mancsu –, az önök úgynevezett civilizációja túlságosan kezdetleges. Meg sem értenék.

– Hm – mondtam én.

Így válaszolt valamennyi kérdésemre – lényegében azt, hogy ostoba vagyok, meg sem érteném.

Amikor odaértünk a mauzóleum kő csapóajtajához, nem tudtam kinyitni.

– Feszítse neki a vállát – mondta Fu Mancsu. És : – Kocogtassa meg egy téglával –, és így tovább.

Naiv tanácsaiból azt a következtetést vontam le, hogy a kínaiak se tudnak sokkal jobban megbirkózni a nehézkedéssel, mint akkoriban én.

Hehe.

Az ajtó végre kinyílt, és mi felhatoltunk a mauzóleumba. Még iszonyatosabb látványt nyújthattam, mint rendesen. Tetőtől talpig pókhálóba voltam bugyolálva.

Kivettem Fu Mancsut a zsebemből, és kérésére Elihu Roosevelt Swain professzor ólom hamvvedrének tetejére helyeztem.

Világításra csak egy szál gyertyám volt. Fu Mancsu azonban ekkor pirinyó dobozt vett elő diplomata-aktatáskájából. Oly ragyogó fénnyel töltötte el a sírkamrát, mint az a fáklya, amely Eliza meg az én viszontlátásomat világította meg Bostonban – valamikor réges-régen.

Fu Mancsu megkért, vegyem ki az iratokat a hamvvederből. Megtettem. Tökéletes épségben maradtak.

– Alkalmasint csupa hitvány limlom – mondtam.

– Önnek talán az – mondta Fu Mancsu. Megkért, simítsam ki az iratokat, és terítsem sorra a hamvveder tetejére. Megtettem.

– Hogyan is tudhattunk volna gyerekkorunkban bármit, amit a kínaiak még ma sem tudnak? – kérdeztem.

– Szerencsével – felelte. Vándorútra indult az iratokon pirinyó fekete-fehér kosárlabdáscipőjében, imitt-amott megállt, és lefényképezte az olvasottakat. Kiváltképpen érdekelte a nehézkedésről írt dolgozatunk – vagy legalábbis ma így látom, ha visszagondolok a dologra.

Végre betelt az iratokkal. Megköszönte szíves együttműködésemet, majd közölte, hogy most átszellemül és hazatér Kínába.

– Talált egyáltalán valami használhatót? – kérdeztem.

Fu Mancsu mosolygott :

– Menetjegyet a Marsra egy meglehetősen nagy termetű, kaukázusi fajú hölgy számára, Peruból – felelte.

Hehe.

Harmincegyedik fejezet

Három hét múlva, ötvenedik születésnapom délelőttjén, Budweiser nevű kancámon belovagoltam a tanyára – a postáért.

Levél várt Elizától. Mindössze ennyi volt benne :

„Boldog születésnapot mindkettőnknek ! Kínába megyek !”

A levél a postabélyeg tanúsága szerint kéthetes volt. Ugyanazzal a postával újabb hír is érkezett.

„Sajnálattal közöljük, hogy nővére a Marson egy görgetegben halálát lelte.” Aláírás : „Fu Mancsu”.

A tragikus leveleket a postahivatal ósdi fatornácán állva olvastam, a szomszédos kis templom árnyékában.

Különös érzés fogott el, amit elsőre lélektani eredetűnek véltem, a fájdalom első rohamának. Mintha a tornácba gyökerezett volna a lábam. Nem tudtam felemelni. Arcvonásaim megereszkedtek, mint a csöpögő viaszgyertya.

Valójában irtózatos mértékben megsokszorozódott a nehézkedési erő.

Hatalmas robaj hallatszott a templomból. A torony elhullatta harangját.

Én pedig keresztülestem a tornácon, és belevágódtam alatta a földbe.

A világ más részein persze megpattantak a felvonókábelek, lezuhantak a repülőgépek, hajók süllyedtek el, gépjárművek tengelye tört ketté, hidak roppantak össze, és így tovább.

Iszonyatos volt.

Harminckettedik fejezet

A nagy nehézkedésnek ez az első heves lökete alig egy percig tartott, de a világ már sosem lett a régi.

Amikor elmúlt, kábán kimásztam a postahivatal tornáca alól. Összeszedtem a postámat.

Budweiser meghalt. Megpróbált állva maradni. Kiszakadt a bele.

Alighanem légnyomásfélét szenvedtem. A tanyasiak segítségért ordítoztak, és én voltam az egyetlen orvos. De én egyszerűen odébbálltam.

Emlékszem, a családi almafák alatt bolyongtam.

Emlékszem, megálltam a családi temetőben, és teljes komolysággal felbontottam az Eli Lilly gyógyszerészeti cég borítékját. Tucatnyi tabletta volt benne : orvosi minta ; méretre, színre akár a lencse.

A kísérőszöveg, amelyet figyelmesen elolvastam, elmagyarázta, hogy a tabletta „tri-benzo-Tartamil” márkanéven kerül forgalomba. A „Tart”-szótag a jó magatartásra, a társadalmi beilleszkedés képességére utal.

A tabletta a Tourette-kór társadalmilag elfogadhatatlan tüneteinek kezelésére szolgált ; az e betegségben szenvedők akaratlanul trágár szavakat és sértő gesztusokat használnak, akárhol vannak is.

Zavart állapotomban felettébb fontosnak véltem, hogy azon nyomban bevegyek két tablettát. Meg is tettem.

Két perc múlva egész valómban olyan elégedettség és önbizalom töltött el, amilyet még soha életemben nem éreztem.

Így lettem rabja egy közel harminc esztendeig tartó szenvedélynek.

Hehe.

Csodálatosképpen a kórházban nem halt meg senki. A nagyobb súlyú gyerekek némelyikének ágya, tolószéke összetört. Egy ápolónő keresztülesett egy csapóajtón, amelyet valaha Eliza ágya rejtett. Mint a két lába eltörött.

Anya, hála Istennek, átaludta az egészet.

Amikor felébredt, az ágya lábánál álltam. Anya megint elmondta, mennyire gyűlöl mindent, ami természetellenes.

– Tudom, Anya – mondtam én. – Ki sem mondhatom, mennyire egyetértek veled. Vissza a Természethez – mondtam.

A mai napig sem tudom, vajon a nehézkedésnek az a félelmetes lökete a Természet műve volt-e, vagy a kínaiak kísérlete.

Akkoriban úgy véltem, a löket összefüggésben állott azzal, hogy Fu Mancsu lefényképezte a dolgozatot, amelyet Eliza meg én írtunk a nehézkedésről.

Az ám, és degeszre zabáltan tri-benzo-Tartamillal, elhoztam valamennyi iratot a mauzóleumból.

A nehézkedésről szóló dolgozatot nem értettem. Amikor Eliza meg én összedugtuk a fejünket, mintegy tízezerszer olyan okosak voltunk, mint külön-külön.

Világosan érthető volt azonban utópisztikus tervünk arra vonatkozólag, hogy Amerikát mesterséges nagycsaládok ezreibe szervezzük át. Ezt mellesleg szólva Fu Mancsu nevetségesnek találta.

– Hamisítatlanul gyerekes gondolat – mondta.

Én lenyűgözőnek találtam. A dolgozat szerint a mesterséges nagycsaládok elmélete Amerikában nem újdonság. Az orvosok rokonuknak érzik a többi orvost, az ügyvédek az ügyvédeket, írók az írókat, sportolók a sportolókat, politikusok a politikusokat, és így tovább.

Eliza meg én azonban úgy vélekedtünk, hogy ezek rosszfajta nagycsaládok. Kirekesztik a gyerekeket, az öregeket, a háziasszonyokat, mindenféle-fajta kisebbséget. No és az érdekeik rendszerint annyira sajátosak, hogy a kívülállók egyenesen esztelennek látják.

– Az eszményi nagycsaládban – írtuk valamikor régen Eliza meg én – arányos részt kap az amerikaiak valamennyi fajtája. Mintegy tízezer efféle család létrehozása úgyszólván tízezer parlamentet adna Amerikának, ahol őszintén és szakszerűen vitatnák meg mindazt, amit ma csak néhány képmutató vitat szenvedélyesen – nevezetesen az emberiség jólétét.

Az olvasásban kórházam főnővére zavart meg : tudatta, hogy rémült kis betegeink végre valamennyien elaludtak.

Megköszöntem a jó hírt. Aztán hallom, amint ezt mondom neki csak úgy mellékesen :

– Igen . . . és szeretném, ha írna az Eli Lilly cégnek, Indianapolisba, és megrendelne kétezer tucatot a „tri-benzo-Tartamil” nevű új készítményükből.

Hehe.

Harmincharmadik fejezet

Anya két hét múlva meghalt.

A nehézkedés ezután húsz esztendeig nem okozott gondot.

És repült az idő. Az idő immár elröppenő madár volt – körvonalait elmosta a mind bőkezűbben adagolt tri-benzo-Tartamil.

Az idő tájt valamikor bezártam kórházamat, végleg hátat fordítottam az orvostudománynak, és Vermontban megválasztottak az Egyesült Államok szenátorának.

És repült az idő.

Egy szép napon azon kaptam magam, hogy indulok az elnökválasztáson. Inasom választási jelvényt tűzött fecskefarkú kabátom hajtókájára. A jelvényen az a jelszó állt, amelynek segítségével győztem a választáson :

NINCS TÖBBÉ MAGÁNY !

A választási hadjárat során csak egyszer jelentem meg itt, New Yorkban. A Negyvenkettedik utca és az Ötödik sugárút sarkán épült közkönyvtár lépcsőjén tartottam beszédet. Akkor már álmos tengerparti üdülőhely volt ez a sziget. Sosem tért magához a nehézkedés első lökete után, amely kitépte épületeiből a felvonókat, elárasztotta alagútjait és az egyetlen Brooklyn-híd kivételével összeroppantotta valamennyi hídját.

Megint piszkosodott a nehézkedés. Ez már nem volt afféle löket. Ha valóban a kínaiak irányították, most már megtanulták, hogyan kell fokozatosan növelni vagy csökkenteni – talán mérsékelni akarták a személyi és anyagi károsodást. A jelenség éppoly méltóságteljes lett, mint az árapály.

Amikor a könyvtár lépcsőjén beszéltem, erős volt a nehézkedés. Úgy döntöttem hát, hogy székben ülve tartom meg beszédemet. Színjózan voltam, de úgy imbolyogtam a széken, mint holmi részeg angol birtokos a régi szép időkben.

Jórészt nyugdíjasokból álló hallgatóságom valójában elhevert az Ötödik sugárúton, amelyet a rendőrség

eltorlaszolt ugyan, habár forgalom amúgy sem igen lett volna rajta. Valahol kint, talán a Madison sugárúton, kisebb robbanás hallatszott. A sziget haszontalanná vált felhőkarcolóiból fejtették a követ.

Az amerikai magányról beszéltem. Ez a téma elegendő volt a győzelemhez, szerencsére. Más témám nem is volt.

Sajnálatos, mondtam, hogy az amerikai történelem során nem jelentkeztem hamarabb egyszerű és praktikus magányellenes programommal. Az amerikaiak múltbéli káros túlkapásainak, mondtam, jobbára a magány volt az indítéka, nem a bűn iránti vonzalom.

Utána odakúszott hozzám egy öregember, és elmesélte, hogy valamikor életbiztosítást kötött, kötvényeket vásárolt, meg háztartási gépeket és automobilokat és így tovább, nem mintha szerette volna az ilyesmit vagy szüksége lett volna rá, hanem mert az ügynökök valósággal a rokonukká fogadták, és így tovább.

– Nem voltak rokonaim, és szükségem volt rokonokra – mondta.

– Mint mindenkinek – mondtam én.

Elmesélte, hogy egy darabig iszákos volt ; a csapszékekben próbált rokonokat szerezni.

– A csapos amolyan apaféle volt, tudja . . . – mondta. – Aztán egyszer csak jött a záróra.

– Tudom – mondtam én. Elmondtam neki magamról egy féligazságot, ami a választási propagandában népszerűnek bizonyult. – Én valaha oly magányos voltam – mondtam –, hogy az egyetlen lény, akivel legbensőbb gondolataimat megoszthattam, egy „Budweiser” nevű kanca volt.

És elmondtam azt is, hogyan halt meg Budweiser.

E beszélgetés során minduntalan számhoz emeltem a kezemet, mintha kiáltást akarnék elfojtani, és így tovább. Valójában parányi zöld tablettákat pottyantottam a számba. A tablettát akkor már betiltották, és nem is gyártották többé. Vagy egy vékányit elrejtettem bent a Szenátusi Hivatalban.

A tablettáknak köszönhettem lankadatlan udvariasságomat és derűlátásomat, s talán azt is, hogy nem öregedtem olyan gyorsan, mint a többi férfi. Hetvenéves voltam, de feleannyi idős férfira vallott az életerőm.

Még csinos új feleséget is szereztem, Sophie Rotschild Swain személyében, aki mindössze huszonhárom esztendős volt.

– Ha magát megválasztják, s nekem kiutalják azt a sok új mesterséges rokont . . . – mondta az öreg. Elhallgatott. – Hányat is mondott?

– Tízezer testvért, férfiakat-nőket – közöltem. – Százkilencvenezer unokatestvért.

– Nem szörnyű sok az? – kérdezte.

– Hát nem épp az imént állapítottuk meg, hogy a magunkfajta nagy, bumfordi országban az embernek a lehető legtöbb rokonra van szüksége? – kérdeztem. – Ha elmegy mondjuk Wyomingba, talán nem lesz kellemes tudat, hogy sok rokona van arrafelé?

Ezt megforgatta az agyában.

– Hát . . . igen, alighanem – mondta nagy sokára.

– Mint beszédemben elmondtam – közöltem vele –, az ön középső neve főnév lesz ; virág vagy gyümölcs vagy csonthéjas főzelék- vagy zöldségféle, avagy madár vagy hüllő vagy hal, vagy puhatestű, avagy drágakő vagy ásvány vagy kémiai elem – mellette kötőjel és egy számjegy, egy és húsz között. – Megkérdeztem, pillanatnyilag mi a neve.

– Elmer Glenville Grasso – felelte.

– Nos – mondtam én –, akkor lehet önből például Elmer Uránium-3 Grasso. Mindenki, akinek a középső neve Uránium, az unokatestvére lesz.

– Ezzel vissza is érkeztünk első kérdésemhez – mondta ő. – Mi lesz, ha olyan mesterséges rokont kapok, akit ki nem állhatok?

– Mi abban az új, ha az ember ki nem állhatja valamelyik rokonát? – kérdeztem. – Ön szerint ez talán nem így megy millió esztendeje, Mr. Grasso?

És ekkor felettébb trágár dolgot mondtam neki. Nem vagyok híve a trágárságoknak, amit ez a könyv is bizonyít. Közéleti szereplésem éveiben egyetlen nyomdafestéket nem tűrő kijelentést sem tettem az amerikai nép színe előtt.

Úgyhogy amikor végre durván beszéltem, igencsak hatásos volt. Azt akartam ugyanis megfelelőképpen kidomborítani, mily finoman differenciált lesz az átlagember szemében az én új társadalmi berendezkedésem.

A megdöbbentő durvaságot nem Mr. Grasso hallotta elsőnek. Elmondtam a rádióban is. Olyasmi, hogy televízió, akkoriban már nem létezett.

– Mr. Grasso – mondottam –, személy szerint nekem igen nagy csalódást fog okozni, ha megválasztásom után nem így szól majd szívből utált mesterséges rokonaimhoz : „Öcsém, vagy néném, vagy unokabátyám”, már akiről épp szó van, „eriggy, oszt baszd meg a hullócsillagot ! Vagy ha nem tetszik, megbaszhatod akár a fényességes telihóóóóóóódat !”

– Tudja-e, Mr. Grasso, mit csinál majd az a rokon, akinek ezt mondja? – folytattam. – Szépen hazamegy, és elspekulál rajta, hogy hogyan lehet belőle különb rokon !

– Aztán gondolja csak el – folytattam –, mennyivel szerencsésebb helyzetben lesz, ha a reformok életbe lépnek, mihelyt odamegy magához egy kéregető, és pénzt koldul.

– Nem értem – mondta az öreg.

– Nos – mondtam én –, megkérdi a koldust : „Mi a középső neve?” Amire ő azt mondja : „Dévérkeszeg-19”, vagy „Búbosbanka-1” vagy „Galagonya-13”, vagy ilyesmi.

– Amire maga azt mondhatja neki : „Hapsikám, én történetesen Uránium-3 vagyok. Magának egyszáz-kilencvenezer unokatestvére és tízezer testvére van. Nem állíthatnám éppen, hogy egy szál magában áll ezen a kerek világon. Van énnekem épp elég rokonom, akinek gondját kell viselnem. Hát mért nem megy, oszt bassza meg a hullócsillagot? Vagy éppenséggel mért nem bassza meg a fényességes telihóóóóóóódat?”

Harmincnegyedik fejezet

Megválasztásom idején annyira súlyos volt az energiahiány, hogy beiktatásom után elsőnek azzal a keserves problémával kellett megbirkóznom : honnan szerezzek elegendő elektromosságot a középső neveket kibocsátó számítógépek üzemeltetésére.

Az elődömtől örökölt szedett-vedett hadsereg lovait, katonáit, szekereit kirendeltem : hordják el tonnaszám az Országos Levéltárból a papírt az erőműbe. Az iratok mind Richard M. Nixon elnökségének időszakából származtak, az egyetlen elnökéből, akit lemondásra kényszerítettek.

Magam is odamentem a Levéltárba, hogy figyelemmel kísérjem a műveletet. A Levéltár lépcsőjéről intéztem beszédet a katonákhoz és néhány járókelőhöz. Elmondtam nekik, hogy Mr. Nixont és társait kiváltképpen heveny fajta magány billentette ki az egyensúlyukból.

– Megígérte, hogy egyesít bennünket, ehelyett azonban szétszakított – mondtam. – Most pedig, hipp-hopp !, végül mégiscsak egyesít !

A fotóriporterek kérésére odaálltam a Levéltár homlokzatán díszelgő felirat alá, amely így szólt :

A MÚLT CSUPÁN A KEZDET

– Alapvetően nem voltak bűnözők – mondtam. – Csak arra vágyakoztak, hogy részeseivé váljanak a Szervezett Bűnözés testvériségének.

– A kormány magányos tagjainak oly sok bűnét rejti ez a hely – mondtam –, hogy a felirata akár ez is lehetne : „Inkább a bűnözők családja, mint semmilyen család”.

– Úgy érzem, megértük az efféle tragikus bohóctréfák korszakának végét. A kezdetnek vége, barátaim, szomszédaim, rokonaim. Kezdődjék hát maga a nemes munka.

– Köszönöm – mondtam.

Szavaim közlésére nem voltak nagyszabású újságok, országos folyóiratok. A hatalmas nyomdaüzemek mind bezártak – üzemanyag híján. Nem voltak mikrofonok. Nem volt ott más, csak emberek.

Hehe.

Az alkalom emlékezetére különleges kitüntetést osztogattam a katonáknak. Halványkék szalag volt, amelyről plasztikgomb lógott.

Félig-meddig tréfásan elmagyaráztam, hogy a szalag „A Boldogság Kék Madarát” jelképezi. A gomb felirata pedig természetesen ez volt :

NINCS TÖBBÉ MAGÁNY !

Harmincötödik fejezet

Délelőttre jár itt a Felhőkarcoló Nemzeti Parkban. A gravitáció kellemes-enyhe, és Melody és Isadore ma nem munkálkodnak a csecsemő piramisán. Ma inkább kirándulunk az épület tetejére. A fiatalok azért keresik annyira a társaságomat, mert alig két nap múlva lesz a születésnapom. Micsoda móka !

Mit sem szeretnek jobban, mint a születésnapokat.

Melody csirkét kopaszt ; Vera Evetke-5 Zappa egyik rabszolgája hozta ma reggel. A rabszolga ezenkívül két cipót is hozott és két liter habos sört. Mozdulatokkal eljátszotta, hogyan táplál bennünket. A két sörösüveg alját mellbimbójához tapasztotta, mintha a melléből fakadna a habos sör.

Kacagtunk. Tapsoltunk.

Melody marékszám szórja égnek a csirketollat. Mivel a nehézkedés enyhe, Melody olyan, mint holmi fehér boszorkány. Egyet pattint, és pilleraj veszi körül.

Erekcióm van. Isadore-nak szintén. És valamennyi himnek.

Isadore gallyakból készített seprűjével söpri az előcsarnokot. Két nótát tud, abból énekli az egyiket. A másik a „Boldog születésnapot !”. Az ám, és mivel botfüle van, csak zümmög.

Húzd, húzd, húzd a lapátot – zümmögi,
lassan húzd az áron.
Vígan, vígan, vígan, vígan –
az élet álom.

Az ám, és most eszembe jut éltem álmának egy hajdanvolt napja, amelyen kellemesen csevegő levelet kaptam hazám elnökétől, aki történetesen én voltam. Mint akárhány más polgár, magam is repesve vártam már, mikor közlik a számítógépek, mi lesz a középső nevem.

Hazám elnöke gratulált középső nevemhez. Felkért, használjam ezentúl mint aláírásom rendes alkotórészét, írjam ki a levélszekrényemre, levélpapíromra, tétessem be a

telefonkönyvbe, és így tovább. Nevemet garantáltan találomra választották, közölte, s nem tartalmaz semminemű utalást jellememre, küllememre avagy a múltamra.

Csalókán semmitmondó, valósággal együgyű példákat ajánlott, miképp lehetek mesterséges rokonaim szolgálatára : öntözzem távollétükben a növényeiket ; vigyázzak a gyerekeikre, hogy egy-két órára elszabadulhassanak otthonról ; ha ismerek valóban fájdalommentes fogorvost, tudassam velük a nevét ; adjam fel a leveleiket ; kísérjem el őket, ha félnek orvoshoz menni ; látogassam meg őket börtönben avagy kórházban ; tartsak velük, ha félelmetes filmet néznek meg.

Hehe.

Középső nevem mellesleg elbűvölt. Menten elrendeltem, hogy a Fehér Ház Elnöki Dolgozószobáját fessék ki sárgára, abból az alkalomból, hogy Nárcisz lettem.

És amikor épp a ház újrafestésére adtam utasítást magántitkárnőmnek, Hortense Borzeb-13 McBundynak, beállított az irodájába a Fehér Ház konyhájának egyik mosogatója. Kényes járatban volt. Zavarában a torkán akadt minden egyes szava.

Amikor nagy nehezen kibökte a mondókáját, keblemre öleltem. Azért bukkant fel a gőzölgő mélységekből, hogy nagy bátran tudassa velem : ő is Nárcisz-11 !

– Bátyám ! – mondtam én.

Harminchatodik fejezet

És az új társadalmi berendezkedést vajon nem fogadta ellenállás? Hát dehogyisnem. Bizony, ahogyan Eliza meg én megjövendöltük, ellenségeimet annyira felingerelte a mesterséges nagycsaládok eszméje, hogy megalapították a maguk több nyelvű mesterséges nagycsaládját.

Volt nekik is jelvényük, s még jóval megválasztásom után is viselték. A szövege pedig mi lehetett volna más :

HÁL' ISTENNEK MAGÁNY !

Kacagnom kellett. Még akkor is, amikor a tulajdon feleségem, az egykori Sophie Rothschild is feltűzte ezt a jelvényt.

Hehe.

Sophie őrjöngött dühében, amikor megkapta a körlevelet elnökétől, aki történetesen én voltam, miszerint ezennel megszűnik Rothschild lenni. Ehelyett a jövőben Földimogyoró-3 lesz.

Ismétlem : sajnálom, de kacagnom kellett.

Sophie hetekig fortyogott. Aztán egy délután, amikor kiváltképp erős volt a nehézkedés, bemászott az Elnöki Dolgozószobába – csupán azért, hogy közölje : gyűlöl.

Nem talált szíven.

Mint már említettem, tökéletesen tudatában voltam, hogy nem a magamfajta fából faragják a tökéletes férjet.

– Azt azért nem gondoltam volna, hogy ilyesmire vetemedsz, Wilbur – mondta Sophie. – Tudtam, hogy bolond vagy ; azt is tudtam, hogy a nővéred bolond. De azt azért nem gondoltam volna, hogy ilyesmire vetemedsz.

Sophie-nak nem kellett felnéznie rám. A padlón hevertem magam is – államat párnára támasztottam. Izgalmas beszámolót olvastam az Illinois állambeli Urbanában történt esetről.

Nem szenteltem osztatlan figyelmet Sophie-nak, úgyhogy megkérdezte :

– Mit olvasol, ami annyival érdekesebb, mint én?

– Hát . . . – mondtam –, hosszú évekig én voltam az utolsó amerikai, aki kínaival beszélt. Ez ma már nem áll. Kínai delegáció kereste fel egy fizikus özvegyét Urbanában – úgy három héttel ezelőtt.

Hehe.

– A világért sem óhajtom fecsérelni drága idődet – mondotta Sophie. – A kínaiakhoz mindenesetre közelebb állsz, mint hozzám valaha is.

Karácsonyra kerekes széket kapott tőlem – hogy abban közlekedjék a Fehér Házban, amikor különösen súlyos a nehézkedés. Megkérdeztem, miért nem használja.

– Elszomorít – mondtam –, hogy kénytelen vagy négykézláb járni.

– Én most már Földimogyoró vagyok – mondta Sophie. – Márpedig a földimogyoró földközelben él. A földimogyoró hírhedetten földhözragadt. Az alantasok legalantasabbja, a hitványak leghitványabbja ő.

Akkoriban, a kezdet kezdetén, mindennél fontosabbnak véltem, hogy senki se változtathassa meg a kormány által kibocsátott középső nevét. Hiába volt ez a merevség. Ma már széltében-hosszában folyik a névváltoztatás – itt, a Halál Szigetén, és mindenütt. Nem hiszem, hogy bármit is ártana.

De Sophie-val kérlelhetetlen voltam.

– Bizonyára Héjasas akarsz lenni, vagy Gyémánt – mondottam.

– Én Rothschild akarok lenni – mondta Sophie.

– Akkor talán költözz Machu Picchura – mondtam én. Ugyanis legtöbb vérrokona oda költözött.

– Csakugyan ennyire szadista vagy? – kérdezte Sophie. – Képes volnál úgy bizonyíttatni a szeretetemet, hogy idegenekkel barátkozzam, akik most másznak elő a nyirkos sziklák alól, akár a fülbemászó? A százlábú? A házatlan csiga? A kukac? !

– Nana – mondtam én.

– Vetettél már egy pillantást arra a szörnyszülöttek parádéjára a kerítés előtt? – kérdezte Sophie.

A Fehér Ház parkjának kerítése előtt naponta százával tolongtak olyanok, akik Sophie meg az én mesterséges rokonaimnak mondták magukat.

Emlékszem, volt közöttük két ikertörpe, kezükben tábla, azon felirat : „Virágozzék Minden Virág !”

Emlékszem, volt ott egy nő ; lila estélyi ruhája fölött katonazubbonyt viselt. Fején bőr pilótasisak, szemellenzőstül, mindenestül, a repülés hőskorából. Egy bot végén plakátot hurcolt ; felirata : „Mogyoró van az ő tetején !”

– Sophie – mondtam –, ezek odakint nem az átlag amerikai közönség. És igazad van : valóban nyirkos sziklák alól másztak elő – akár a fülbemászó, a százlábú, a kukac. Se barátjuk, se rokonuk nem volt soha. Világéletükben azt kellett hinniük, téves mindenségbe pottyantak, hiszen senki sem fogadta őket szeretettel, senki sem adott munkát a kezükbe.

– Gyűlölöm őket – mondta Sophie.

– Csak rajta – mondtam én. – Szerintem azzal nemigen teszel kárt bennük.

– Nem hittem volna, hogy ilyesmire vetemedsz, Wilbur – mondta Sophie. – Azt gondoltam, beéred az elnökséggel. Sosem hittem volna, hogy ilyesmire vetemedsz.

– Márpedig én örülök, hogy megtettem – mondtam én. – És annak is örülök, hogy törődnünk kell azokkal ott a kerítésen kívül. Csupa rémült remete, akit emberséges új törvények csalogattak elő a nyirkos sziklák alól. Kábán kutatják testvéreiket, unokatestvéreiket, akikkel elnökük egy csapásra megajándékozta őket a nemzet társadalmi kincsesházából, amelyben eleddig kiaknázatlanul hevert az arany.

– Te megháborodtál – mondta Sophie.

– Felettébb valószínű – feleltem én. – Csakhogy az nem lesz érzékcsalódás, ha meglátom, amint azok odakint a kerítésnél egymásra lelnek, ha másra tán nem is.

– Megérdemlik egymást – mondta Sophie.

– Pontosan – mondtam én. – És megérdemelnek még valamit, ami nem is várat magára most, midőn kellő bátorságot gyűjtöttek, hogy idegeneket megszólítsanak. Figyelj, Sophie. A bajtársiasság egyszerű élménye révén órák vagy napok, de legfeljebb hetek múlva megindulnak felfele a fejlődés lajtorjáján.

– Nem lesz az érzékcsalódás, Sophie – mondottam –, amikor a szemem előtt válnak emberi lénnyé, minekutána

oly sok esztendeig – amint mondod, Sophie – fülbemászók voltak, meg csigák, meg százlábúak meg kukacok.

Hehe.

Harminchetedik fejezet

Sophie természetesen elvált tőlem, és ékszereivel, szőrméivel, festményeivel, aranyrögeivel és a többivel Peruba pucolt, egy Machu Picchu-i lakótelepre.

Jóformán utolsó szavam hozzá körülbelül ez volt :

– Nem várhatnál legalább addig, amíg összeállítjuk a családmutatókat? Egész bizonyosan rájönnél, hogy sok jeles nővel és férfival vagy rokonságban.

– Én máris sok jeles nővel és férfival vagyok rokonságban – felelte Sophie. – Isten veled.

A családmutatók összeállítása és közzététele érdekében még több papírt kellett az Országos Levéltárból az erőműbe hordanunk. Ezúttal az Ulysses Simpson Grant és a Warren Gamaliel Harding elnöksége idejéből való kartotékokra esett a választásom.

Nem adhattunk külön mutatót minden egyes állampolgárnak. Maximum annyi telt tőlünk, hogy teljes sorozatot szállítottunk az ország valamennyi államának kapitóliumába, a városházákra, rendőrkapitányságokra, valamint a közkönyvtárakba.

Egyetlen önös cselekedet terheli a lelkemet : még mielőtt Sophie elhagyott volna, megkértem, küldjenek nekünk saját Nárcisz- illetve Földimogyoró-mutatót. És bizony itt és most az Empire State Buildingben is megvan a saját külön Nárcisz-mutatóm. Vera Evetke-5 Zappától kaptam tavaly a születésnapomra. Első kiadás – az egyetlen valaha is megjelent kiadás.

És ha belelapozok, megint megtudhatom belőle, hogy akkori új rokonaim közé tartozott Clarence Nárcisz-11 Johnson, a New York állambeli Batavia rendőrkapitánya, meg Muhammad Nárcisz-11 X, a hajdani könnyű-nehéz súlyú bokszvilágbajnok, meg Maria Nárcisz-11 Tcherkassky, a chicagói opera prímabalerinája.

Mellesleg bizonyos szempontból örülök, hogy Sophie nem látta meg a családmutatóját. A Földimogyorók ugyanis valóban földhözragadt társulatnak bizonyultak.

A leghíresebb Földimogyoró, akire emlékszem, harmadrendű táncdalénekes volt.

Hehe.

Az ám, és mihelyt a kormány kibocsátotta a családmutatókat, a magánvállalkozás piacra dobta a családi lapokat. Az enyém volt a *Narcissus Tükre*. Sophie-é, amely még a távozása után is sokáig járt a Fehér Házba, a *Mindennapi Mogyoró*. Vera mesélte a minap, hogy az Evetkék a *Kéreg Közlöny*-t járatták.

Az apróhirdetés-rovatban rokonok kerestek munkát vagy tőkét, esetleg eladásra kínáltak mindenféle holmit. A hírrovat különféle rokonok dicső tetteiről számolt be, másoktól pedig óvott, mivel kisgyerekeket molesztálnak, csalók, és így tovább. Közzétették a lapok a kórházban, illetve börtönben látogatható rokonok jegyzékét is.

A vezércikkek családi betegbiztosítást követeltek, sportegyesületek létrehozását szorgalmazták, és így tovább. Emlékszem, olvastam egy érdekes tanulmányt vagy a *Narcissus Tükré*-ben vagy a *Mindennapi Mogyoró*-ban, miszerint a magas erkölcsi normákat valló nagycsaládok a törvény és a rend oszlopai, és a rendőrség várhatólag fokozatosan felszámolható.

„Ha ismertek olyan rokont, aki bűncselekményben vesz részt – fejeződött be a tanulmány –, ne hívjatok rendőrt. Hívjatok még tíz rokont.”

És így tovább.

Vera mesélte, hogy a *Kéreg Közlöny*-nek ez volt a mottója : „A derék honpolgár szereti családját !”

És ahogy az új családok önnön vizsgálatukba merültek, sajátos statisztikai jelenségek bukkantak felszínre. Jóformán valamennyi Ízeltlábú, például, játszott valamiféle hangszeren, vagy legalábbis tudott több szólamban énekelni. Hármójuk országos jelentőségű szimfonikus zenekar karmestere volt. Az urbanai özvegy, akit a kínaiak meglátogattak, szintén Ízeltlábú volt. Magát és fiát zongora-órák adásából tartotta fenn messze Urbanában.

A Dinnyék átlagban egy kilóval nyomtak többet, mint a többi család tagjai.

A Cián család hetvenöt százaléka nőnemű volt.

És így tovább.

Ami pedig az én családomat illeti : Indianapolisban és környékén sajátosan sok Nárcisz tömörült. Ott adták ki családi lapunkat, amelynek fejléce büszkén hirdette : „Megjelenik az Egyesült Államok Narcisseville városában.”

Hehe.

Családi klubházak épültek. Én magam vágtam el a szalagot itt Manhattanen a Nárcisz Klub avatásán – a Negyvenharmadik utcában, mindjárt az Ötödik sugárútnál.

Elgondolkodtató élmény volt, ha éppenséggel a tri-benzo-Tartamil nyugtató hatása alatt álltam is. Valamikor más klub tagja voltam, és másfajta mesterséges nagycsaládé, épp ugyanazon a helyen. Az apám úgyszintén, valamint mindkét nagyapám, és mind a négy dédapám.

Az épület egykoron hatalmas és gazdag és jócskán középkorú férfiaknak volt menedéke.

Most csak úgy nyüzsögtek benne az anyák és gyermekek ; öregemberek dominóztak, sakkoztak, ábrándoztak, serdülők táncórákat vettek, vagy kugliztak a parkban, vagy a játékautomatákkal játszottak.

Kacagnom kellett.

Harmincnyolcadik fejezet

Ezen a manhattani kiruccanáson találkoztam az első „Tizenhármas Klub”-bal. Chicagóban tucatszám akadt efféle ordenáré lebuj, mint hallottam. Most már Manhattan is dicsekedhetett eggyel.

Eliza meg én arra nem gondoltunk, hogy mindazok, akiknek a középső neve 13-mal végződik, szinte azon nyomban összeverődnek, és megalkotják minden mesterséges nagycsaládok legnagyobbikát.

Mi tagadás, a másoknak ásott verembe magam estem bele, amikor a manhattani Tizenhármas Klub ajtónállóját megkérdeztem, benézhetnék-e egy pillantásra. Odabent igen sötét volt.

– Teljes tisztelettel, elnök úr – mondta erre ő –, szabad kérdeznem, 13-as ön?

– Nem – mondtam én. – Maga is tudja, hogy nem.

– Akkor pedig muszáj megkérdeznem, amit meg muszáj kérdeznem – mondta ő. – A legmélyebb tisztelettel, elnök úr – kérdezte –, miért nem megy, oszt bassza meg a hullócsillagot? Vagy éppenséggel mért nem bassza meg a fényességes telihóóóóóóóóóódat?

Kéjmámorba estem.

Az ám, és az említett látogatás alkalmával hallottam először az Elrabolt Jézus Krisztus Egyházáról – akkor parányi chicagói szekta volt, ám arra rendeltetett, hogy minden idők legnépszerűbb amerikai vallásává nőjön.

Figyelmemet egy röpirat hívta fel rá, melyet egy tiszta és sugárzó ifjú nyújtott át, amikor az előcsarnokon át szállodám lépcsőháza felé igyekeztem.

Az ifjú akkor különcnek tetsző módon kapkodta a fejét, mintha azt remélte volna, rajtakap valakit, aki egy cserepes pálma vagy egy karosszék mögül les rá, netán épp a feje fölül, a kristálycsillárból.

Tökéletesen lekötötte, hogy mohó pillantásokat lövelljen erre-arra ; észre sem vette, hogy épp az imént nyújtott át egy röpiratot az Egyesült Államok elnökének.

– Megtudhatnám, mit keres, fiatalember? – kérdeztem.

– Megváltónkat, uram – felelte ő.

– Azt gondolja, hogy itt van a szállodában? – kérdeztem.

– Olvassa el a röpiratot, uram – felelte ő.

El is olvastam – szobám magányában, rádiószónál.

A röpirat tetején Jézus kezdetleges képmása volt, szemközt állt a szemlélővel, arcát azonban profilba fordította – mint a pikk bubi.

Szájában pecek. Csuklóján bilincs. Fél lábát bokában megbéklyózták és a padlóba erősített karikához láncolták. Alsó szemhéjáról egyetlen szabályos könnycsepp függött.

A kép alatt a következő kérdések és feleletek voltak olvashatók :

KÉRDÉS : Hogy hívják?

VÁLASZ : Nagytiszteletű William Uránium-8 Wainwright vagyok, az Elrabolt Jézus Krisztus Egyházának alapítója, Ellis sugárút 3972, Chicago, Illinois állam.

KÉRDÉS : Mikor küldi el hozzánk az Úr ismét az Ő Fiát?

VÁLASZ : Már elküldte. Jézus itt van közöttünk.

KÉRDÉS : Miért nem látjuk vagy hallunk róla?

VÁLASZ : Mert elrabolták a Sötétség Erői.

KÉRDÉS : Mi a teendő?

VÁLASZ : Vessük el minden dolgunkat, s töltsük a nap minden óráját azzal, hogy igyekszünk megkeresni Őt. Ha elmulasztjuk, Isten élni fog előjogával.

KÉRDÉS : Mi Isten előjoga?

VÁLASZ : Bármely pillanatban tetszése szerint el-pusztíthatja az emberiséget.

Hehe.

Aznap este az étteremben láttam a fiatalembert, amint magányosan vacsorázott. Legnagyobb bámulatomra szüntelenül kapkodta a fejét, mégsem cseppentette el az ételt. Még a tányérja meg a pohara alá is bekukkantott, nincs-e ott Jézus – nem egyszer, de százszor.

Kacagnom kellett.

Harminckilencedik fejezet

Ám épp amikor minden olyan kitűnően ment, amikor az amerikaiak – habár az ország csődbe került és darabokra hullott – boldogabbak voltak, mint valaha, egyszer csak milliószámra szedte áldozatait az „albán influenza”, itt pedig, Manhattanen, a „Zöld Halál”.

A nemzetnek ezzel bealkonyult. Családok maradtak, semmi más.

Hehe.

Ó, persze voltak önjelölt hercegségek, királyságok, meg más efféle kacat, hadseregek támadtak, erődítmények épültek imitt-amott. De csodálójuk alig akadt. Ez is csak olyan volt, mint a rossz idő meg a rossz nehézkedés, amit a családok olykor-olykor eltűrni kényszerültek.

És valamikor az idő tájt egy éjszaka az igencsak komisz nehézkedés beomlasztotta Machu Picchu alapjait. A házak, a bazárok, a bankok meg az aranyrögök meg az ékszerek meg a Kolumbusz előtti inka műgyűjtemények meg az Operaház meg a templomok – az egész mindenség lezúdult az Andok lejtőin, s a tengerben végezte.

Zokogtam.

És a családok mindenütt megfestették az Elrabolt Jézus Krisztus képét.

Egy darabig még küldözgette a nép a Fehér Házba a híreket. Mi magunk is megízleltük a halált, halált, halált, és minden percben vártuk, hogy meghalunk.

A testápolás rohamléptekkel hanyatlott. Már nem fürödtünk, nem mostunk rendszeresen fogat. A férfiak szakállt növesztettek, hajuk a vállukat verte.

Szórakozottan nekiálltunk kibelezni a Fehér Házat, a kandallókban feltüzeltük a bútort, meg a korlátokat, meg a faburkolatot, meg a képkereteket, és így tovább.

Hortense Borzeb-13 McBundy, a magántitkárnőm, meghalt influenzában. Inasom, Edward Eperparéj-4 Kleindienst, meghalt influenzában. Alelnököm, Mildred Hélium-20 Theodorides, meghalt influenzában.

Mi több, tudományos tanácsadóm, dr. Albert Aquamarin-1 Piatigorsky, egyenesen az én karomban lehelte ki lelkét az Elnöki Dolgozószoba padlóján.

Kis híján akkora volt, mint én. Szép kis látvány lehettünk ott a padlón.

– Mit jelent ez az egész? – kérdezte újra meg újra.

– Nem tudom, Albert – mondtam én. – És talán örülök is, hogy nem tudom.

– Kérdezzen meg egy kínait ! – mondta ő, azzal elnyerte méltó jutalmát, ahogy mondani szokás.

Néha-néha megszólalt a telefon. De már csak olyan ritkán, hogy én magam vettem fel a kagylót.

– Itt az ön elnöke beszél – mondtam ilyenkor. És többnyire rá kellett döbbennem, hogy a göthös, kehes vonal végén holmi mitológiai lény beszél – „Michigan királya”, mondjuk, vagy „Florida kormánybiztosa”, netán „Birmingham megbízott polgármestere”, vagy ilyesvalami.

Ám ahogy telt-múlt az idő, egyre gyérültek az üzenetek. Végül aztán egészen elmaradtak.

Feledésbe merültem.

Imigyen végződött elnökségem – másodszori megválasztásom harmadik esztendejében.

És jóformán éppily gyorsan végére járt valami más létfontosságú dolog – pótolhatatlan tri-benzo-Tartamil-készletem.

Hehe.

Meg se mertem számlálni maradék tablettáimat, míg úgy meg nem fogyatkoztak, hogy kénytelen voltam őket megszámlálni. Annyira a rabjukká váltam, annyira hálás voltam értük, hogy úgy éreztem, az életem is véget ér, mire elfogy a legutolsó.

Kifogytam az alkalmazottakból is. Hamarosan már csak egyetlenegy maradt. A többi mind meghalt vagy elvándorolt, mert már nem volt több üzenet.

Az egyetlenegy, aki velem maradt, bátyám volt, a hűséges Carlos Nárcisz-11 Villavicencio, a mosogató, akit nárciszságom első napján keblemre öleltem.

Negyvenedik fejezet

Mivelhogy minden oly sebesen szertefoszlott, és mivel már nem volt senki, akinek a kedvéért józanul viselkedjem, kifejlesztettem magamban a számlálási mániát. Megszámláltam a redőny réseit. Megszámláltam a konyhán a késeket, villákat, kanalakat. Megszámláltam Abraham Lincoln ágytakarójának valamennyi pihéjét.

Egy szép napon a lépcsőkorlát oszlopait számláltam, négykézláb, holott a közepesnél is csekélyebb volt aznap a nehézkedés. És akkor észrevettem, hogy egy férfi figyel odalentről.

Szarvasbőr nadrág volt rajta, mokaszin és mosómedvebőr sapka, a vállán karabély.

– Szentséges Úristen, Nárcisz elnök – mondtam magamban –, ezúttal tényleg bediliztél. Hiszen nem más odalent, mint a jó öreg Daniel Boone !

Ekkor még egy férfi lépett az első mellé. Olyan egyenruhát viselt, mint a hajdani repülőtisztek, jóval még mielőtt elnök lettem volna, amikor még létezett olyasmi, mint az Egyesült Államok légiereje.

– Mindjárt kitalálom – mondtam fennhangon. – Vagy farsang van, vagy a Függetlenség Napja.

A pilótát szemmel láthatólag megdöbbentette a Fehér Ház állapota.

– Mi történt itt? – kérdezte.

– Csak annyit mondhatok – feleltem én –, hogy itt történelmet írtak.

– Borzasztó – mondta ő.

– Ha maga szerint a Fehér Ház rendetlen – mondtam, és az ujjam hegyével megkoppintottam a homlokomat –, azt látná, mi van *idebent !*

Még csak meg sem fordult a fejükben, hogy én vagyok az elnök. Addigra már teljesen összekutyulódtam.

Nem is akartak szóba állni velem, sőt, egymással sem. Mint kiderült, nem is ismerték egymást. Történetesen épp egyszerre érkeztek – sürgős járatban mind a ketten.

Bejárták a többi helyiséget, és megtalálták az én Sancho Panzámat, Carlos Nárcisz-11 Villavicenciót, aki épp

tengerészkétszersültből, füstöltosztriga-konzervből meg néhány egyéb talált holmiból készített ebédet. Carlos visszahozta hozzám a két látogatót, és meggyőzte őket, hogy valóban én vagyok az elnöke annak, amit a lehető legőszintébben „a világ leghatalmasabb országának” nevezett.

De nagy szamár volt az a Carlos.

A pionír levelet hozott – az Illinois állambeli Urbanából, attól az özvegyasszonytól, akit néhány esztendeje meglátogattak a kínaiak. Akkoriban túlságosan sok volt a dolgom, nem értem rá utánanézni, mit kerestek a kínaiak ott az isten háta mögött.

Kedves dr. Swain (kezdődött a levél),

Jelentéktelen személy vagyok, zongoratanárnő, egyetlen nevezetességem, hogy egy igen nagy fizikusnak voltam a felesége, és egy gyönyörű fiúgyermeket szültem neki, halála után pedig felkeresett egy igen apró kínaiakból álló küldöttség, s egyikük közölte, hogy az apja ismeri önt. Apját Fu Mancsunak hívják.

A kínaiaktól értesültem róla, milyen meglepő felfedezésre jutott közvetlen a halála előtt férjem, dr. Felix Bauxit-13 von Peterswald. Fiam – aki történetesen Nárcisz-11, akárcsak ön – meg én azóta is titokban tartjuk ezt a felfedezést, mivel enyhén szólva, demoralizáló színben tünteti fel az emberi lények helyzetét a világegyetemben. A felfedezés azzal kapcsolatos, ami mindannyiunkra vár halálunk után. És ami ránk vár, dr. Swain, végletesen unalmas.

Sehogy sem vagyok képes „mennyország”, vagy „végső jutalmunk”, vagy más efféle bűbájos néven emlegetni. Csak úgy említhetem, ahogy a férjem nevezte, és ahogyan alaposabb vizsgálat után ön is nevezni fogja, mégpedig „pulykafarm”-nak.

Hogy ne szaporítsam a szót, dr. Swain, férjem felfedezte a módját, hogyan lehet a holtakkal beszélni a pulykafarmon. Az eljárást nem tanította meg sem nekem, sem a fiamnak, sem bárki másnak. A kínaiak azonban, akiknek nyilván mindenhol vannak kémeik, valamiképpen rábukkantak. Eljöttek, hogy áttanulmányozzák férjem naplóját, és megnézzék, mi maradt a felszereléséből.

Amikor kiókumlálták, voltak olyan szívesek és a fiámnak meg nekem is elmagyarázták, hogyan végezhetjük el a

hátborzongató műveletet, ha éppen kedvünk van hozzá. Nekik csalódást okozott a felfedezés. Azt mondták, újdonság számukra, de „csupán olyanokat érdekel, akik részesei a nyugati civilizáció maradványainak”, már amit ez jelent.

Ezt a levelet egy jó barátra bízom. Reméli, hogy sikerül letelepednie mesterséges rokonai, a Berilliumok nagy kolóniáján, Marylandben, az ön közvetlen közelében.

Azért szólítom önt „dr. Swain”-nek, és nem „Elnök úr”-nak, mert levelem nem érint országos érdeket. Szigorúan magántermészetű levél, amelyben tudatom, hogy férjem készülékén számos alkalommal beszéltünk az ön halott nővérével, Elizával. Szerinte mindennél fontosabb, hogy ön idejöjjön és ő közvetlenül beszélhessen önnel.

Izgatottan várjuk látogatását. Kérem, ne vegye sértésnek fiam és az ön öccse, David Nárcisz-11 von Peterswald viselkedését ; önhibáján kívül kénytelen trágár kifejezéseket és mozdulatokat használni a legalkalmatlanabb pillanatokban is. Tourette-kórban szenved.

Alázatos szolgája

Wilma Ízeltlábú-17 von Peterswald

Hehe.

Negyvenegyedik fejezet

Mélységesen meghatódtam, a tri-benzo-Tartamil ellenére.

Kibámultam a pionír izzadt lovára : a Fehér Ház parkjának térdig érő füvén legelészett. Azután magához a hírnökhöz fordultam.

– Hogy került önhöz ez a levél? – kérdeztem.

Elmondta, hogy Tennessee és Nyugat-Virginia határán véletlenül lelőtt egy férfit, aki nyilván nem volt más, mint Wilma Ízeltlábú-17 von Peterswald jó barátja, a Berillium. Összetévesztette egy ősi ellenségével.

– Newton McCoynak néztem – magyarázta.

Megpróbálta ártatlan áldozatát visszacsalogatni az életbe, de az meghalt üszkösödésben. Halála előtt azonban a Berillium keresztényi becsületszavát vette, hogy azt a levelet, amelynek továbbítását ő maga esküvel fogadta, eljuttatja az Egyesült Államok elnökéhez.

A nevét tudakoltam.

– Byron Hatfield – mondta.

– Mi a kormány által kibocsátott középső neve? – kérdeztem.

– Mink azzal nemigen törődtünk – felelte.

Kiderült, hogy az ország kevés vér szerinti nagycsaládjának tagja, amely 1882 óta szüntelenül hadban áll egy másik hasonló családdal.

– Nem sokat adtunk mink az efféle újmódi nevekre – magyarázta.

A pionír meg én amolyan piskótalábú arany báltermi székeken üldögéltünk, amelyeket állítólag még Jacqueline Kennedy vásárolt a Fehér Háznak, valamikor réges-régen. Hasonló ülőalkalmatosságon pihent a pilóta, és alig várta, hogy övé legyen a szó. A mellzsebére tűzött névlemezre pillantottam. Ez állott rajta :

BERNARD O'HARE KAPITÁNY

– Kapitány – mondottam –, úgy látszik, ön sem igen ad az újmódi nevekre. – Az is feltűnt nekem, hogy túlságosan is koros a kapitányi ranghoz, ha ugyan még létezik ilyesmi. Bizony, közel járt a hatvanhoz.

Arra a következtetésre jutottam, hogy alighanem őrült, és az öltözéket úgy találta valahol. Annyira fellelkesült és megkavarodott újdonsült megjelenésétől, gondoltam, hogy kevesebbel be sem érte : meg kellett mutatnia magát elnökének.

Valójában azonban a pilóta tökéletesen épeszű volt. Az elmúlt tizenegy esztendőben egy titkos, föld alatti siló mélyén állomásozott, a Rock Creek Parkban. Soha még a hírét sem hallottam annak a silónak.

Holott egy elnöki helikopter rejtőzött benne, ezer meg ezer liter felbecsülhetetlen értékű benzinnel egyetemben.

Végül aztán nagy sokára, parancsát megtagadva, előjött, hogy megtudja – az ő szavaival : „Mégis mi a csuda történik”.

Kacagnom kellett.

– Alkalmas még a helikopter a repülésre? – kérdeztem.

– Igenis, uram – felelte. Az elmúlt két év során ő maga tartotta karban. Szerelői sorra elvándoroltak.

– Fiatalember – mondtam –, ezért kitüntetésben részesítem. – Foszlott hajtókámról levettem egy jelvényt, és az ő hajtókájára tűztem.

A jelvényen természetesen ez állt :

NINCS TÖBBÉ MAGÁNY !

Negyvenkettedik fejezet

A pionír nem fogadott el kitüntetést. Inkább élelmet kért a hosszú útra – vissza honi hegyei közé.

Adtunk, amink csak volt – annyi tengerészkétszersültet és füstölt konzervosztrigát, amennyi csak belefért a nyeregtáskájába.

Az ám, és Bernard O'Hare kapitány, meg Carlos Nárcisz-11 Villavicencio meg én másnap hajnalban felszálltunk a silóból. Aznap oly üdvösséges volt a nehézkedés, hogy egy szél sodorta köménymag se fogyasztott volna több energiát, mint a mi helikopterünk.

Ahogy a Fehér Ház fölött lebegtünk, integettem.

– Isten hozzád ! – mondtam.

Először Indianapolisba akartam repülni, amelyet sűrűn benépesítettek a Nárciszok. Tódultak oda az ország minden zugából.

Carlost majd ott hagyjuk, mesterséges rokonainak gondjaira, élte alkonyán. Örültem, hogy megszabadulhatok tőle. Úgy untatott, hogy szinte sírtam.

Onnan Urbanába megyünk, közöltem O'Hare kapitánnyal – azután gyermekkorom színhelyére, Vermontba.

– Végezetül pedig – ígértem – a helikopter az öné, kapitány. Szállhat, akár a madár, amerre kedve tartja. Csakhogy keserves időknek néz elébe, ha nem szerez magának valami rendes középső nevet.

– Ön az elnök – mondta erre ő. – Nevezzen el ön.

– Legyen a te neved Saskeselyű-1 – mondtam én.

Szörnyen tetszett neki. A kitüntetést is nagyon szerette.

Az ám, és még maradt egy kis tri-benzo-Tartamilom, és annyira boldoggá tett, hogy egyáltalán valahova elmehetek, miután oly sokáig kotlottam Washingtonban, hogy évek óta először dalra fakadtam.

Arra is emlékszem, mit daloltam. Eliza meg én rengeteget énekeltük ezt a nótát titokban, valamikor régen, amikor még idiótának hittek bennünket. Ott énekeltük, ahol nem

hallhatta meg senki – Elihu Roosevelt Swain professzor mauzóleumában.

Most pedig alighanem megtanítom rá Melodyt és Isadoret a születésnapi zsúromon. Ennél jobb nótát nem is énekelhetnének, amikor új kalandokra indulnak a Halál Szigetén.

Így hangzik a nóta :

Megyünk, hogy lássuk a nagy Varázslót,
Ózt, a Csodák Csodáját.
Ha valaha is volt menő Varázsló,
Óz az, a Csodák Csodája.

És így tovább.

Hehe.

Negyvenharmadik fejezet

Melody meg Isadore bement ma a Wall Streetre – meglátogatják Isadore nagycsaládját, a Vackorokat. Valamikor nekem is felajánlották a Vackorságot. Vera Evetke-5 Zappának is. Egyikünk sem fogadta el.

Az ám, és elmentem sétálni én is – ki a csecsemő piramisához, a Broadway meg a Negyvenkettedik utca sarkán, azután át a Negyvenharmadik utcán a hajdani Nárcisz Klubhoz, ami valamikor réges-régen az Évszázados Társulat volt ; aztán keletnek, át a Negyvennyolcadik utcán a lakóházhoz, ahol Vera gazdaságának rabszolgái élnek, és amely egykor az én szüleim háza volt.

A ház lépcsőjén magába Verába botlottam. Rabszolgái mind odaát voltak a hajdani ENSZ Parkban ; görögdinnyét meg kukoricát meg napraforgót ültettek. Hallottam, amint a „Mississippi”-t éneklik. Mindig olyan vidámak. Felettébb szerencsésnek tartják magukat, amiért rabszolgák lehetnek.

Evetke-5 valamennyi, s mintegy kétharmaduk hajdani Vackor. Ha valaki Vera rabszolgája akar lenni, Evetke-5-re kell változtatnia a nevét.

Hehe.

Vera is rendszerint együtt dolgozik a rabszolgáival. Imádja a nehéz munkát. Most azonban azon kaptam, hogy henyén játszadozik egy szépséges Zeiss-mikroszkóppal, amit egyik rabszolgája előző nap ásott ki egy kórház romjai közül. Eredeti gyári csomagolása megóvta az évek hosszú során át.

Vera nem vette észre, hogy közeledem. Gyerekes komolysággal és ügyetlenséggel kukucskált a műszerbe, forgatta a gombokat. Nyilvánvalóan sosem használt még mikroszkópot.

Odalopakodtam mögéje, és rákiáltottam :

– Huhu !

Elkapta a fejét a nézőkétől.

– Helló – mondtam.

– Holtra rémítettél – mondta Vera.

– Bocsánat ! – mondtam, és nevettem.

Ezek a hajdani játékok ma is élnek. Milyen jó.

Nem látszik semmi – panaszkodott Vera a mikroszkópra.

– Csak éppen fürge állatkák, amelyek meg akarnak ölni és felfalni bennünket – mondtam én. – Csakugyan szeretnéd látni őket?

– Egy opált néztem – mondta Vera. Opál- és gyémántköves karkötőt borított a mikroszkóp tárgyasztalára. Vera drágakőgyűjteménye dollármilliókat ért volna valamikor réges-régen. Aki csak ékszert talált, neki adta, ahogy nekem a gyertyatartókat.

Az ékszer nem volt jó semmire. A gyertyatartó sem, hiszen Manhattanen nem volt már gyertya. Az emberek esténként egy tálka faggyúba dugott ronggyal világították otthonukat.

– Az opálon valószínűleg ott a Zöld Halál – mondtam. – Valószínűleg mindenen ott a Zöld Halál.

Bennünket mellesleg azért nem pusztított el a Zöld Halál, mert bevettük az ellenszerét, amelyet véletlenségből fedeztek fel Isadore rokonai, a Vackorok.

Ha felforgatóval, vagy akár felforgatók egész hadseregével akartunk volna elbánni, mást se kellett volna tennünk, mint megvonni tőle az ellenszert, s az illető menten útra kel a túlvilágra, a pulykafarmra.

A Vackorok között egyébként nem voltak nagy tudósok. A vakszerencse révén fedezték fel a kór ellenszerét. Tisztítatlanul ették a halat, és az ellenszer, valószínűleg holmi réges-régi szennyeződés maradványa, ott rejlett az elfogyasztott hal zsigereiben.

– Vera – szólaltam meg –, ha egyszer működésbe hozod azt a mikroszkópot, olyasmit láthatsz, amitől megszakad a szíved.

– Mitől szakadna meg az én szívem? – kérdezte Vera.

– Meglátnád az organizmusokat, amelyek a Zöld Halált okozzák – mondtam én.

– És mért sírnék attól? – kérdezte Vera.

– Mert lelkiismeretes teremtés vagy – mondtam én. – Hát nem érted, hogy tízmilliárdszámra öldössük őket – ahányszor csak bevesszük az ellenmérget?

Kacagtam.

Vera nem kacagott.

– Én azért nem kacagok – mondta Vera –, mert ahogy így váratlanul betoppantál, elrontottad a születésnapi meglepetésedet.

– Hogyhogy? – kérdeztem én.

– Donna – utalt az egyik rabszolgájára – neked szánta ezt ajándékba. És most vége a meglepetésnek.

– Hm – mondtam én.

– Azt hitte, hogy ez valami extra különlegesen cifra gyertyatartó.

Vera bizalmasan közölte, hogy a hét elején Melody és Isadore meglátogatták, és megint elmondták : szívből remélik, hogy egy szép napon majd a rabszolgái lehetnek.

– Igyekeztem megértetni velük, hogy a rabszolgaság nem való mindenkinek – mondotta Vera.

– Azt mondd meg nekem – folytatta –, mi lesz a rabszolgáimmal, ha meghalok?

– „Ne aggodalmaskodjatok a holnap felől – mondtam neki –, mert a holnap majd aggodalmaskodik a maga dolgai felől. Elég minden napnak a maga baja.”

– Ámen – mondta ő.

Negyvennegyedik fejezet

Ott a ház lépcsőjén, a jó öreg Verával az észak-indianai Maxinkuckee tavi csatáról idézgettük emlékeinket. Úton Urbana felé a helikopterről láttam a csatát. Vera meg éppenséggel ott volt a sűrűjében, alkoholista férjével, Lee Késhüvely-13 Zappával. Michigan királyának egyik tábori konyhájában voltak szakácsok, a csatatéren.

– Mint a hangyák, olyanok voltatok onnan a magasból – mondtam –, vagy mint a baktériumok a mikroszkóp alatt. – Nem mertünk lejjebb ereszkedni, nehogy lelőjenek.

– Mi is hasonlóképpen voltunk vele – mondta Vera.

– Ha ismertelek volna, megpróbáltalak volna megmenteni – mondtam.

– Azzal az erővel akár egy baktériumot próbálhattál volna kimenteni a többi millió közül, Wilbur – mondta Vera.

Verának nemcsak a konyhasátor körül fütyülő golyókat, gránátokat kellett elviselnie. Iszákos férje ellen is védekeznie kellett, aki a csata kellős közepén elagyabugyálta.

Kék-zöld foltok voltak Vera szeme alatt. Az állkapcsa eltört. Férje kihajította a sátorból. Vera hanyatt zuhant a sárba. Férje utánament : meg akarta magyarázni Verának, mi módon kerülheti el a jövőben a hasonló incidenseket.

Lee Késhüvely-13 Zappa épp jókor lépett ki a sátorból, hogy beleszaladjon egy ellenséges huszár lándzsájába.

– Szerinted mi a mese tanulsága? – kérdeztem Verát.

Kérges tenyerét a térdemre tette.

– Wilbur – válaszolta –, sose házasodj.

Beszélgettünk Indianapolisról is, amit ugyanazon az úton látogattam meg, s ahol Vera meg a férje pincérnő, illetve csapos volt egy Tizenhármas Klubban – mielőtt felcsaptak volna Michigan királyának seregébe.

Megkérdeztem, milyen volt belülről a klub.

– Ó, hát tudod . . . – mondta Vera –, voltak ott kitömött fekete macskák, meg töklámpások, meg pikk ászok tőrrel az asztalhoz szögezve, meg minden. Én neccharisnyát viseltem, tűsarkot, meg álarcot, meg mindent. Valamennyi pincérnő meg a csaposok meg a kidobóember vámpírkarmokat hordtak.

– Hm – mondtam én.

– Denevérsültnek hívtuk a sült virslit – mondta.

– Öhöm – mondtam én.

– A ginnel keresztelt paradicsomlét meg „Drakula-koktél”-nak – mondta Vera.

– Aha – mondtam én.

– Pont olyan volt, mint bármelyik Tizenhármas Klub – mondta Vera –, de nem volt sikere. Akárhány tizenhármas él ott, Indianapolis egyszerűen nem Tizenhármas város. Indianapolis Nárcisz-város. Aki ott nem volt Nárcisz, azt nem vették semmibe.

Negyvenötödik fejezet

Mondhatom, engem már ünnepeltek mint sokszoros milliomost, mint gyermekgyógyászt, mint szenátort, mint az Egyesült Államok elnökét. De mindez semmi ahhoz a fogadtatáshoz, amelyben az Indiana állambeli Indianapolis részesített, mint Nárciszt !

Szegény nép lakott arrafelé, keservesen megtizedelte őket a halál, a közművek felmondták a szolgálatot, aggasztotta őket a közelben tomboló csata. De azért felvonulást és lakomát rendeztek a tiszteletemre, no és természetesen Carlos Nárcisz-11 Villavicencio tiszteletére is – olyat, hogy a régi Róma elbújhatott volna mellette !

Azt mondta nekem Bernard Saskeselyű-1 O'Hare kapitány :

– Az áldóját, elnök úr – ha ezt tudom, arra kértem volna, Nárcisznak nevezzen.

Így szólottam tehát :

– Legyen a te neved mától fogva Nárcisz.

A legszívvidítóbb és leglélekemelőbb dolog azonban, amit odakint tapasztaltam, a Nárciszok heti családi találkozója volt.

Az ám, és nekem szavazati jogom volt azon a gyűlésen, meg a pilótámnak is, meg Carlosnak is, meg valamennyi férfinak, nőnek, kilenc év fölötti gyermeknek is.

Kis szerencsével akár a gyűlés elnöke is lehettem volna, holott alig egy napja tartózkodtam a városban. Az egybegyűltek sorshúzás révén választottak elnököt. A sors aznap este egy tizenegy esztendős fekete leányzónak, Dorothy Nárcisz-7 Garlandnak kedvezett.

Tökéletesen alkalmas volt rá, hogy levezesse a gyűlést, akárcsak, gondolom, valamennyi jelenlevő.

Dorothy felvonult az elnöki pulpitushoz, ami mögül csak a feje látszott ki.

Az én kis unokahúgom minden mentegetőzés, minden öngúny nélkül felállt egy székre. Sárga kalapáccsal csendre koppintotta a gyűlést, és így szólt tiszteletteljesen hallgató atyafiságához :

– Mint legtöbben tudjátok, jelen van közöttünk az Egyesült Államok elnöke. Engedelmetekkel felkérem, napirendünk végeztével szóljon hozzánk néhány szót.

– Óhajtja valaki ezt mint indítványt előterjeszteni? – kérdezte Dorothy.

– Indítványozom, hogy Wilbur unokaöcsénket kérjük fel, a napirend végeztével intézzen beszédet a gyűléshez – szólalt fel a mellettem ülő öregember.

Az indítványt szavazásra bocsátották.

Az indítványt megszavazták, noha imitt-amott elhangzott néhány hallhatólag őszinte és semmiképp sem tréfás „Nem !” és „Azt már nem !” is.

A napirend legsürgetőbb pontja négy személy kiválasztása volt a Michigan királyának seregében elesett négy Nárcisz pótlására. A király egyidejűleg viselt háborút a nagytavi kalózok, illetve Oklahoma nagyhercege ellen.

Emlékszem, volt ott egy szép szál fiatalember, mesterségére nézve kovács, aki így szólt az egybegyűltekhez :

– Engem küldjetek. Legfőbb vágyam, hogy kinyírjak egypár Vadtelepest, hacsak nem Nárciszok. – És így tovább.

Meglepetésemre több szónok is leteremtette harcias hevéért. A háború nem tekintendő mulatságnak, közölték vele, mint ahogy nem is mulatság – itt tragédiáról folyik a szó, úgyhogy ajánlatos lesz neki is tragikus ábrázatot öltenie, mert még kiebrudalják a gyűlésről.

„Vadtelepes”-nek az oklahomaiakat nevezték, tágabb értelemben mindenkit, aki csak Oklahoma nagyhercegét szolgálta, márpedig ezek között akadt Missouri-beli „Kivagyi” éppúgy, mint kansasi „Prédaleső”, iowai „Sólyomszem”, és így tovább, a végtelenségig.

A kovácsnak tudtára adták, hogy a „Vadtelepes” is ember, se jobb, se rosszabb, mint a belevaló indianai gyerekek.

Az öregember meg, aki azt indítványozta, hogy később adják meg nekem a szót, felállt, és így beszélt :

– Fiatalember, maga se különb, mint az albán influenza vagy a Zöld Halál, ha élvezetből öl.

Le voltam nyűgözve. Rádöbbentem : országok sosem ismerhetik el, hogy a háborújuk tragédia – családok azonban nemcsak elismerhetik, de el is kell ismerniök.

Bravó !

A kovácsot azonban főképp azért nem engedték el a háborúba, mert már addig is három törvénytelen gyerek apja volt, három anyától, „kettő meg most készül”, jegyezte meg valaki.

Nem engedték megszökni a temérdek gyerek gondja elől.

Negyvenhatodik fejezet

Azon a gyűlésen még a gyerekek meg a részegek meg az eszelősök is betéve tudták a parlamenti házszabályokat. Az a kislány az emelvényen oly fürgén és céltudatosan irányította az eseményeket, mintha csak holmi istennőféle állt volna ott, hóna alatt egy kéve mennykővel.

Engem meg mélységes tisztelettel töltött el az egész eljárás, amit mindaddig holmi nagyképű pojácaságnak tekintettem.

Mind a mai napig megmaradt bennem ez a tisztelet, úgyhogy épp mostanában néztem utána az Enciklopédiában, itt az Empire State Buildingben, hogy ki találta fel ezt a szabályzatot.

Henry Martyn Robertnek hívták az illetőt. A West Point-i katonai akadémián végzett. Mérnök volt. Idővel felvitte tábornokságig. A polgárháború előtt azonban, amikor hadnagyként állomásozott a massachusettsi New Bedfordban, egyszer neki kellett egy egyházi gyűlést levezetnie, és tökéletesen kicsúszott a kezéből.

Mert nem voltak szabályok.

Úgyhogy ez a katonaember szépen letelepedett, és megfogalmazott néhány szabályt, amelyek szakasztott ugyanazok voltak, mint amiket én a gyakorlatban tapasztaltam, Indianapolisban. Ki is adta *Robert-féle Regula* címmel, ami szerintem mind a mai napig a négy legnagyobb amerikai találmány egyike.

A többi három az Egyesült Államok Alkotmányának Módosítása, a Kigyógyult Alkoholisták alapszabályzata, valamint a mesterséges nagycsaládok elve, amit Eliza meg én álmodtunk meg.

A három újonc egyébként, akiket az indianapolisi Nárciszok gyűlése végül megszavazott Michigan királyának seregébe, mind könnyen nélkülözhető ember volt, akinek ráadásul, a szavazók véleménye szerint, eddig a leggondtalanabb volt az élete.

Hehe.

A napirend következő pontja azoknak a Nárcisz menekülteknek az élelmezésével és elhelyezésével foglalkozott, akik az állam északi részén dúló csaták elől szivárogtak be a városba.

A gyűlés megint leszavazott egy fantasztát. Egy egész szép, de zavaros fiatal nő, akinek szemmel láthatólag eszét vette az emberszeretet, kijelentette, hogy legkevesebb húsz menekültet fogadhat be az otthonába.

Valaki felállt, és közölte a nővel : oly csapnivaló háziasszony, hogy a tulajdon gyerekei is otthagyták, és rokonokhoz költöztek.

Másvalaki felhívta a nő figyelmét : annyira szórakozott, hogy a kutyája is éhen pusztult volna, ha szomszédok nincsenek, és hogy a házát is háromszor felgyújtotta, merő gondatlanságból.

Ez úgy hangzik, mintha a gyűlés résztvevői kegyetlenek lettek volna. Holott a nőt „Grace húgom”-nak, „Grace kuzin”-nak szólították, aszerint, ki beszélt hozzá. Persze nekem is unokatestvérem volt, Nárcisz-13 lévén.

Mi több : Grace kuzin csak önveszélyes volt, úgyhogy senki sem haragudott rá. Mint megtudtam, a gyerekei jóformán amint járni tudtak, odébbálltak és külön háztartásokba költöztek. Eliza meg az én találmányomnak minden bizonnyal ez volt az egyik legvonzóbb tulajdonsága : a gyerekek annyi otthon és annyi szülő között válogathattak.

Ami Grace kuzint illeti, úgy hallgatta magáról a kemény szavakat, mint akit meglep a dolog, de az igazságában nem kételkedik. Nem menekült el könnyek között. Ott maradt a gyűlés végéig, tiszteletben tartva Robert Reguláját, s élénk figyelemmel kísérte az elhangzottakat.

Az „új ügyek” elnevezésű napirendi pont kapcsán Grace kuzin azt indítványozta, hogy minden Nárciszt, aki a nagytavi kalózoknál vagy Oklahoma nagyhercege hadseregében szolgált, taszítsanak ki a családból.

Az indítványt egyhangúlag elvetették.

A gyűlésen elnöklő kislány pedig így szólt hozzá :

– Grace kuzin, magad is jól tudod, mint mindannyian, hogy „Aki egyszer Nárcisz lett, Nárcisz is marad”.

Negyvenhetedik fejezet

Végre rám került a sor.

– Testvéreim, unokatestvéreim – szóltam –, az országotok semmivé foszlik. Mint láthatjátok, elnökötök is már csak árnya hajdani árnyékának. Nem áll előttetek más, mint a ti szenilis Wilbur bátyátok.

– Marha jó elnök voltál, Billy bátyó ! – kiáltott közbe valaki a terem végéből.

– Szívesen adtam volna országomnak békét is, nemcsak testvériséget – folytattam. – Sajnálattal kell azonban leszögeznem, hogy béke nincs. Rálelünk. Elveszítjük. Megint rálelünk. Megint elveszítjük. Istennek hála, a gépek végre eltökélték, hogy nem harcolnak tovább. Már csak az emberek.

És Istennek hála, nincsen már idegenek között háború. Engem nem érdekel, ki harcol ki ellen – a túlsó oldalon mindenkinek vannak rokonai.

A gyűlés legtöbb résztvevője nemcsak Nárcisz volt, hanem az Elrabolt Jézus Krisztus keresője is. Megállapítottam, hogy kellemetlen ilyen közönséghez szólni. Mondhattam akármit, ide-oda kapkodták a fejüket, abban a reményben, hogy megpillantják Jézust.

De a szavaim láthatólag elértek hozzájuk, mert a megfelelő pillanatokban tapsoltak, éljeneztek – úgyhogy nyomtam tovább a szöveget.

– Mivel immár családok vagyunk csak, és nem nemzet – mondtam –, sokkalta könnyebb lesz a háborúban irgalmat nyernünk és irgalmat osztanunk.

Idefelé jövet messze északon alkalmam volt megfigyelni egy csatát a Maxinkuckee-tó vidékén. Láttam lovakat meg dárdákat meg karabélyokat meg tőröket meg pisztolyokat, és láttam egy-két ágyút. Láttam néhány embert elesni. És láttam azt is, amint az emberek összeölelkeznek, és sok volt a szökés, és sokan megadták magukat.

– Ennyi újságot hozhatok nektek a Maxinkuckee-tavi csatából – mondtam :

– Nincs tömegmészárlás.

Negyvennyolcadik fejezet

Még Indianapolisban voltam, amikor Michigan királya rádión meghívott. Üzenetének napóleoni volt a hangja. A királynak örömére szolgálna, úgymond, ha az Egyesült Államok elnökét audiencián fogadhatná nyári palotájában, a Maxinkuckee-tó partján. Az üzenet értelmében a királyi őrök utasítást kaptak, hogy biztosítsák szabad átutazásomat. Közölte az üzenet, hogy a csata befejeződött. „A győzelem a miénk”, szólt az üzenet.

Pilótámmal hát odarepültünk.

Hűséges szolgánkat, Carlos Nárcisz-11 Villavicenciót ott hagytuk, töltse hátralevő éveit számtalan rokonának körében.

– Jó szerencsét, Carlos bátyám – mondtam én.

– Hazaérkeztem hát, elnök úr, édes öcsém – válaszolta ő. – Köszönöm magának is, Istennek is, amit érettem tett. Nincs többé magány !

Valamikor réges-régen „történelmi jelentőségű”-nek mondották volna találkozómat Michigan királyával, kamerák, mikrofonok, tudósítók jelenlétében. Így azonban csak gyorsírók jegyzeteltek, akiket a király „tollnok” néven emlegetett.

Méltán illette efféle ódon címmel azokat a tollforgató férfiakat. Legtöbb katonája jóformán írni-olvasni sem tudott.

O'Hare kapitány meg én az ápolt gyepen szálltunk le, a király nyári palotája – egy hajdani katonai magánakadémia – előtt, Amerre csak néztünk, mindenhol katonák térdepeltek – bizonyára azok, akik a legutóbbi csatában rossz fát tettek a tűzre. Tábori csendőrök őrizték őket. Tőrrel, meg zsebkéssel meg ollóval nyírták a füvet – büntetésből.

Katonai sorfal között léptünk be a palotába O'Hare kapitány meg én. Holmi díszőrségféle volt vélhetőleg. Mindegyik katona zászlót emelt a magasba, amelyre mesterséges nagycsaládjának jelvényét hímezték – almát, aligátort, a lítium vegyjelét, és így tovább.

Micsoda nevetségesen elcsépelt történelmi helyzet, gondoltam. A csatáktól eltekintve másból sem áll a nemzetek

történelme, mint hogy a magamfajta hatalmuk vesztett vén trotlik, vastagon kábszerelve és hajdani lanyha népszerűségüket cipelve, ifjú pszichopaták elé járuljanak, hogy megcsókolják a cipőjüket.

Valahol mélyen kacagnom kellett.

Egymagamban vezettek be a király spártai magánlakosztályába. Irdatlan terem volt ; valamikor réges-régen itt tarthatták a katonai akadémia báljait. Most egy szál tábori ágy állt benne, térképekkel borított hosszú asztal, a falnak támasztva meg egy rakás összehajtott tábori szék.

Maga a király a térképek előtt ült, és tüntetőleg egy könyvet olvasott, amely Thuküdidész művének, *A peloponnészoszi háború története*-nek bizonyult.

A király mögött három tollnok állt – ceruzával, blokkal.

Nem volt több ülőhely, sem nekem, se másnak.

Elébe plántáltam magam, kezemben kopott cilinderemmel. A király nem pillantott fel nyomban a könyvéből, holott az ajtónálló igazán eléggé hangosan jelentett be.

– Felség – mondotta volt az ajtónálló –, dr. Wilbur Nárcisz-11 Swain, az Egyesült Államok elnöke !

Nagy sokára felpillantott, és én jót mulattam magamban, hogy kiköpött a nagyapja : dr. Stewart Rawlings Mott, az az orvos, aki a nővéremet meg engem kezelt Vermontban, valamikor réges-régen.

Egy icipicit sem féltem tőle. Persze a tri-benzo-Tartamilnak köszönhettem, hogy szoanyírt és blazírt vagyok. No meg aztán az elégnél is jobban megelégeltem már az életnek nevezett vásári komédiát. Felettébb formás kis kalandnak találtam volna, ha a király azon nyomban kizavar a kivégzőosztag elé.

– Azt hittük, ön meghalt – mondta a király.

– Nem én, felség – mondtam én.

– Nagyon régen nem hallottunk önről – mondotta ő.

– Washington is kifogy olykor az ötletekből – mondtam én.

A tollnokok buzgón jegyezték az eleven történelemnek eme darabkáját.

A király felém tartotta könyvének gerincét, hogy elolvashassam a címet.

– Thuküdidész – mondotta.

– Hm – mondtam én.

– Csupán történelmet olvasok – mondta ő.

– Felettébb bölcs dolog az ön helyzetében, felség – válaszoltam.

– Aki nem okul a történelemből, arra kárhoztatik, hogy megismételje – mondta a király.

A tollnokok körmöltek.

– Az ám – mondtam én. – Ha leszármazottaink nem tanulmányozzák mélyrehatóan a mi időnket, majd azon kapják magukat, hogy megint csak kimerítették a bolygó ásatag üzemanyagkészletét, hogy megint csak milliószám vitte el őket az influenza meg a Zöld halál, hogy az ég megint elsárgult a hónaljpermet hatóanyagától, hogy megint csak két méter magas, szenilis elnököt választottak, és hogy megint csak alatta maradtak szellemiekben-lelkiekben az irinkó-pirinkó kínaiaknak.

A király nem kacagott velem.

Feje fölött egyenesen tollnokaihoz intéztem a szót.

– A történelem nem egyéb, mint meglepetések sorozata – mondottam. – Semmi másra nem készíthet fel bennünket, mint újabb meglepetésekre. Kérem, jegyezzék.

Negyvenkilencedik fejezet

Kiderült, hogy a király egy történelmi okmányt óhajt velem aláíratni. Az okmány rövid volt. Tudomásul vettem benne, hogy én, az Amerikai Egyesült Államok elnöke, nem gyakorlok többé hatalmat az észak-amerikai kontinens ama része fölött, amelyet Napóleon Bonaparte adott el hazámnak 1803-ban, s amely „Louisianai Szerzemény” néven ismeretes.

Az okmány értelmében tehát én a mondott területet egy dollárért eladom Stewart Lilebíbic-2 Mottnak, Michigan királyának.

Irinkó-pirinkó betűkkel írtam alá. Mintha hangyafiókák másznának a papíron.

– Váljék egészségére – mondtam.

Az eladott terület java részét Oklahoma nagyhercege foglalta el, azonkívül nyilván még néhány általam ismeretlen nagyfejű és kisisten.

Ezek után őfelsége nagypapájáról társalogtunk.

Aztán O'Hare kapitány meg én útra keltünk az illinoisi Urbanába, elektronikus találkozóra réges-régen halott nővéremmel.

Hehe.

Az ám, és most reszkető kézzel, sajgó fejjel írok, mivelhogy tegnap este a születésnapi zsúromon túlságosan sokat ittam.

Vera Evetke-5 Zappa gyémántokkal borítva érkezett ; hordszéken hozták át a bálványfa-erdőn, tizennégy rabszolga kíséretében. Vera bort és sört hozott nekem, én pedig berúgtam. Legmámorítóbb ajándéka azonban az az ezer gyertya volt, amit ő meg a rabszolgái öntöttek egy gyarmati öntőmintában. Az ezer gyertyát beledugtuk ezer gyertyatartóm üresen tátogó szájába, s valamennyit felállítottuk az előcsarnok padlatán.

És aztán meggyújtottuk valamennyit.

És ahogy ott álltam a pici, libegő lángok között, Istennek éreztem magamat, térdig Tejútban.

Záróbeszéd

Dr. Swain, mielőtt tovább írhatott volna, meghalt. Elnyerte méltó jutalmát.

Annak, amit leírt, amúgy sem volt olvasója, aki panaszkodhatott volna, hogy a mese szálai elvarratlan maradtak.

Meséje mindenesetre csúcspontjára érkezett azzal, hogy egy dollárért – amit nem kapott meg soha – viszonteladta egy bandavezérnek a Louisianai Szerzeményt.

Az ám, és úgy halt meg, hogy büszke volt arra, amit ő meg a nővére tettek a társadalom jobbítására ; ezt a verset hagyta ugyanis hátra, talán abban a reményben, hogy valaki majd felírja a fejfájára :

És hogy mérlegeltük mi, hogy mekkora a tét,
az ember börleszkjét és, igen, az istenét?
Otthon, egy fotelben elnyúlva,
hála neked,
a játszmát álmunkban játszva újra.

Nem ért el odáig a történetben, hogy mesélhetett volna az urbanai elektronikus szerkentyűről, amelynek révén elméjét újra egyesíthette halott nővérének elméjével, hogy újrateremtsék gyermekkori géniuszukat.

A szerkentyű, amelyet a kevesek, akik tudtak róla, „Huligán”-nak neveztek, szemre közönséges barna agyagcsődarab volt – két méter hosszú, az átmérője húsz centi. Csak úgy odarakták egy acélszekrény tetejére, amely egy óriás részecskegyorsító irányítószerkezetét tartalmazta. A részecskegyorsító a városszéli kukoricaföldeken kanyargó csőszerkezetű mágneses versenypálya volt, szubatomikus entitások részére.

Az ám.

Maga a Huligán pedig voltaképpen szellem volt, hiszen a részecskegyorsító már réges-régen meghalt, elektromosság híján, meg a tevékenységének lelkes hívei híján.

A csődarabot egy Francis Vasérc-7 Huligan nevű kapus rakta fel a döglött acélszekrény tetejére, és egy pillanatra melléje tette a csajkáját is. És a csőből hangokat hallott.

Megkereste azt a tudóst, aki valamikor a szerkezetet konstruálta. Dr. Felix Bauxit-13 von Peterswald volt az a tudós. A cső azonban nem volt hajlandó újra megszólalni.

Dr. von Peterswald mindazonáltal bebizonyította, milyen nagy tudós : hitelt adott ugyanis a tudatlan Mr. Huligan szavának. Újra meg újra elmondatta a kapussal a históriát.

– A csajka – szólalt meg nagy sokára. – Hol van a csajkája?

Ott volt Huligan kezében.

Dr. von Peterswald utasította : tegye ugyanoda, a cső mellé, ahol azelőtt volt.

A cső nyomban megszólalt.

A beszélők közölték, hogy a túlvilágon tartózkodnak. A háttérben csüggedt hangok kara panaszkodott egymásnak unalomra, társasági sérelmekre, kisebb bántalmakra, és így tovább.

Mint dr. von Peterswald írja titkos naplójában : „Legjobban arra emlékeztetett, amit az ember a telefon túlsó végéről hall egy esős őszi napon – egy szakszerűtlenül vezetett pulykafarmról.”

Hehe.

Dr. Swain, amikor Eliza nővérével beszélt a Huligán révén, dr. von Peterswald özvegye, Wilma Ízeltlábú-17 von Peterswald, valamint Tourette-kórban szenvedő tizenöt éves fia – és egy személyben dr. Swain öccse –, David Nárcisz-11 von Peterswald társaságában volt.

Szegény David épp rohamot kapott – pontosan akkor, amikor dr. Swain megkezdte beszélgetését Elizával a Nagy Szakadék fölött.

David igyekezett elfojtani a trágárságok önkéntelen szökőárját, igyekezete azonban mindössze annyi eredménnyel járt, hogy hangja egy oktávval magasabbra szökött.

– Fos . . . turha . . . herezacskó . . . pöcegödör . . . segglyuk . . . pöcs . . . nyálkahártya . . . fülzsír . . . húgycső ! – ordította David.

Maga dr. Swain is elveszítette önuralmát. Önkéntelenül felmászott a szekrény tetejére, teljes magasságában és

vénségében. A cső fölé görnyedt, hogy még közelebb legyen a nővéréhez. Fejét lelógatta a cső nyitott vége előtt, a kulcsfontosságú csajkát pedig leverte a padlóra, és ezzel megszakította az összeköttetést.

– Halló ! Halló ! – kiabálta dr. Swain.

– Aranyér . . . közösülés . . . ganaj . . . fityma . . . vénuszdomb . . . méhlepény . . . ! – üvöltötte a gyerek.

Dr. von Peterswald özvegye volt az urbanai oldalon az egyetlen fix pont, ő helyezte hát vissza a megfelelő helyzetbe a csajkát. Kénytelen volt meglehetősen gorombán beékelni az agyagcső meg az elnök térde közé. És ekkor felettébb groteszk kalodában találta magát : derékszögben meghajlott a szekrény fölött, karját kinyújtotta, lába néhány hüvelyknyire a padló fölé emelkedett. Az elnök nemcsak a csajkát rögzítette, hanem özvegy dr. von Peterswaldné kezét is.

– Halló ! Halló ! – szólt az elnök, fejjel lefelé.

Válaszul köhécselés és kodácsolás, köpködés és kotyogás hallatszott a túlsó oldalról.

Valaki tüsszentett.

– Buzeráns . . . bélsár . . . tök . . . makk . . . – lihegte a fiú.

Mire Eliza újra szólhatott volna, a háttérben a holtak rokon lélekre véltek lelni Davidben, akit szakasztott úgy felháborít az emberi állapot a világmindenségben, mint őket. Nekiálltak hát biztatni, és maguk is kirukkoltak a trágárságaikkal.

– Ne sajnáld, öcsi – buzdították, és így tovább. – Mondd csak meg nekik.

Még rá is tettek egy lapáttal.

– Duplafasz ! Duplacsikló ! – kiabáltak. – Duplafos ! – és így tovább.

Kész diliház.

Dr. Swainnek azonban sikerült kapcsolatba kerülnie a nővérével, méghozzá oly viharos meghittséggel, hogy dr. Swain szíve szerint belemászott volna az agyagcsőbe.

Az ám, és Eliza nem kevesebbet kívánt tőle, mint hogy haljon meg minél hamarabb, hogy megint összedughassák a

fejüket. Eliza ugyanis meg akarta találni a módját, hogyan lehetne megreformálni azt az elképesztően elégtelen, úgynevezett „Paradicsomot”.

– Kínoznak ott benneteket? – kérdezte nővérét dr. Swain.

– Nem – felelte Eliza –, hanem agyonunjuk magunkat. Akárki tervezte ezt a helyet, halvány fogalma sem volt emberi lényekről. Kérlek szépen, Wilbur öcsém – mondotta Eliza –, ez itt az Örökkévalóság ! Ez így megy mindörökké ! Ahol most vagy, az az idő fogalmával mérve egyszerűen nulla ! Csak vicc ! Mihelyt teheted, röpíts golyót az agyadba.

És így tovább.

Dr. Swain beszámolt nővérének arról, hogy az élőknek meggyűlt a bajuk a gyógyíthatatlan betegségekkel. Kettejük közös agya könnyűszerrel megbirkózott a problémával.

A magyarázat a következő volt : az influenzabaktériumok Mars-lakók, akiknek a támadását nyilvánvalóan visszaverte a túlélők szervezetében lakozó ellenanyag, mivel – legalábbis pillanatnyilag – az influenza megszűnt.

A Zöld Halált ellenben mikroszkopikus kínaiak okozták, noha békés szándékúak voltak, és nem akartak kárt tenni senkiben. Ennek ellenére gyógyíthatatlanul veszedelmesek voltak a normális méretű emberekre, akik belélegezték vagy lenyelték őket.

És így tovább.

Dr. Swain megkérdezte, miféle hírközlő berendezés működik odaát – vajon Eliza is egy agyagcsődarab fölött guggol, vagy mi.

Eliza közölte, hogy csupán érzés az egész ; berendezés nincs.

– Miféle érzés? – kérdezte dr. Swain.

– Halj meg, akkor majd megérted – felelte a nővére.

– Azért csak próbáld megmagyarázni, Eliza – mondotta dr. Swain.

– Olyan, mint holtnak lenni – mondta Eliza.

– Olyan érzés, mint a halál – próbálgatta megérteni dr. Swain.

– Igen – hidegség, nyirkosság. . . – mondta Eliza.

– Hm – mondta dr. Swain.

– De olyan is, mintha láthatatlan méhek rajzanának körül – mondta Eliza. – A hangod a méhek közül jön.

Hehe.

Mire dr. Swain túljutott ezen a különleges megpróbáltatáson, már csak tizenegy tablettányi tri-benzo-Tartamilja maradt, amit eredetileg természetesen nem elnöki kábszernek szántak, hanem a Tourette-kór tüneteinek elfojtására.

És amikor irdatlan tenyerén maga elé tartotta a maradék tablettákat, óhatatlanul úgy látta őket, mint életének homokórájában a maradék homokszemeket.

Dr. Swain kint állott a napsütésben a Huligánt rejtő laboratórium előtt. Vele volt az özvegy és fia. Az özvegynél pedig a csajka, úgyhogy csak ő bírhatta szóra a Huligánt.

A nehézkedés enyhe volt. Dr. Swainnek erekciója volt. A fiúnak is. Bernard Nárcisz-11 O'Hare kapitánynak is, aki ott állt a közelükben, a helikopter mellett.

Minden bizonnyal lázba jöttek az özvegy barlangos szövetei is.

– Tudja, elnök úr, milyen volt ön ott a szekrény tetején? – kérdezte a fiú. Látszott, hányinger kerülgeti attól, amit a kór mindjárt kimondat vele.

– Nem tudom – felelte dr. Swain.

– Mint a világ leghatalmasabb cerkófmajma – köpte ki a fiú –, amint épp megbaszhatna egy futball-labdát.

Dr. Swain nem óhajtotta magát efféle inzultusoknak kitenni, ezért maradék tri-benzo-Tartamil tablettáit a fiúnak ajándékozta.

Látványos eredménnyel járt, hogy megvonta magától a tri-benzo-Tartamilt. Dr. Swaint hat napra és hat éjszakára ágyhoz kellett kötözni az özvegy házában.

Közben valamikor szeretkezett az özveggyel, és fiút nemzett vele, aki idővel Melody Lilebíbic-2 von Peterswaldnak lett az atyja.

Az ám, és eközben valamikor az özvegy közölte vele, amit a kínaiaktól megtudott – hogy ők lettek a világegyetem mozgatói, mert harmonikus elméket párosítottak.

Az ám, és azután dr. Swain a pilótájával Manhattanre, a Halál Szigetére vitette magát. Ott akart meghalni, hogy csatlakozhasson nővéréhez a túlvilágon – láthatatlan kínai kommunisták belehelése és lenyelése révén.

O'Hare kapitány egyelőre nem óhajtott meghalni, úgyhogy csiga, kötél és hevederhám segítségével leeresztette elnökét az Empire State Building tetőteraszára.

Az elnök ott maradt egész nap, és élvezte a kilátást. Azután minden második lépésnél mélyet lélegezve, abban a reményben, hogy kínai kommunistákat lehel be, lement a lépcsőn.

Bealkonyult, mire a földszintre ért.

Az előcsarnokban élőhalottakra lelt – rothadó rongyvackokban. A falakat hajdani tűzrakások korma csíkozta.

Az egyik falra az Elrabolt Jézus Krisztus képét festették.

Dr. Swain meghallotta a surranó szárnyak neszét, amint éjszakára kirajzottak a föld alatti vasúthálózatból a denevérek.

Máris holtnak tekintette magát – az élőhalottak édestestvérének.

Csakhogy a Vackor család hat tagja végignézte érkezését a helikopterrel, s egyszer csak előbújt rejtekhelyéről. Késekkel, lándzsákkal voltak felfegyverkezve.

Amikor felfogták, hogy kit ejtettek foglyul, szent borzadály lepte meg őket. Valóságos kincs volt nekik a fogoly, nem azért, mert elnök volt, hanem mert orvosegyetemet végzett.

– Orvos ! Most már van mindenünk ! – mondotta az egyik Vackor.

Az ám, és hallani sem akartak holmi meghalási szándékról. Kényszerítették dr. Swaint, hogy nyeljen le egy trapéz alakú aprócska valamit, ami ízetlen, égetett mogyorófélének tűnt. Valójában főtt és szárított halzsiger volt – a Zöld Halál ellenszere.

Hehe.

A Vackorok nyomban berohantak foglyukkal a Tőzsdepalotába, ahol halálos betegen feküdt családjuk feje, Hirosi Vackor-20 Jamasiro.

A családfő láthatólag tüdőgyulladásban szenvedett. Dr. Swain nem tehetett érte egyebet, mint amit a száz esztendeje élt orvosok tettek : melegen tartani a testét, lehűteni a homlokát – és várakozni.

Vagy alábbhagy a láz, vagy meghal a beteg.

A láz alábbhagyott.

Jutalmul a Vackorok dr. Swain elé hordták legdrágább kincseiket a New York-i Tőzsdepalota padlójára. Volt ott órával kombinált rádió, volt ott altszaxofon, komplett piperetáska, az Eiffel-torony kicsinyített mása, rajta hőmérővel – és így tovább.

A sok kacat közül, merő udvariasságból, dr. Swain kiválasztott egyetlen réz gyertyatartót.

És így született a legenda, hogy dr. Swain majd megvész a gyertyatartókért.

Ezután mindenki gyertyatartókat hordott elébe.

Nem kedvelte a Vackor-közösség életét, mert többek között kénytelen volt szüntelenül kapkodni a fejét, keresve az Elrabolt Jézus Krisztust.

Ezért aztán kitakarította az Empire State Building előcsarnokát, és odaköltözött. A Vackorok látták el élelemmel.

És elrepült az idő.

Valamikor eközben megérkezett Vera Evetke-5 Zappa, és megkapta az ellenmérget a Vackoroktól. Azt remélték, ő lesz majd dr. Swain gondviselője.

Gondját is viselte egy darabig, de aztán megalapította a mintagazdaságát.

És nagy sokára megérkezett a kis Melody, terhesen, egy kimustrált babakocsiban tolva világi javainak szánalmas kis motyóját. A javak között volt egy drezdai porcelán gyertyatartó is. Még Michigan királyságába is eljutott a híre, hogy New York királya majd megvész a gyertyatartókért.

Melody gyertyatartóján egy nemesúrfi enyelgett egy pásztorlánykával, virágzó venyigével befutott fatörzs tövében.

Melody gyertyatartója az öregember utolsó születésnapján eltörött. Wanda Evetke-5 Rivera rúgta fel, egy ittas rabszolganő.

Amikor Melody beállított az Empire State Buildingbe, és dr. Swain előjött és megkérdezte, ki ő és mit óhajt, Melody térdre borult előtte. Kicsiny kezét kinyújtotta, benne a gyertyatartó.

– Helló, Nagyapa – mondotta Melody.

Dr. Swain egy másodpercig tétovázott. Hanem azután felsegítette Melodyt.

– Kerülj beljebb – mondotta. – Kerülj hát beljebb.

Dr. Swain akkor még nem tudta, hogy amikor Urbanában megvonta magától a tri-benzo-Tartamilt, fiút nemzett. Melodyt holmi kósza kéregetőnek, rajongónak vélte. Első találkozásukkor nem is ábrándozott arról, hogy valahol leszármazottai élnek. Sosem is óhajtott szaporodni.

Amikor tehát Melody restelkedve, de meggyőzően bizonyította, hogy valóban vérrokon, dr. Swain, mint később Vera Evetke-5 Zappának elmagyarázta, úgy érezte, mintha hatalmas léket ütött volna. – És ebből a hirtelen, fájdalommentes hasadékból – folytatta – kimászott egy éhező gyermek, terhesen, és egy porcelán gyertyatartót szorongatott.

Hehe.

Melody története pedig a következő :

Apja, dr. Swainnek és az urbanai özvegynek törvénytelen gyermeke, az úgynevezett „urbanai vérfürdő” csekély számú túlélői közé tartozott. Ezután kisdobosi szolgálatra kényszerítették a vérfürdő elkövetőjének, Oklahoma nagyhercegének hadseregében.

A fiú tizennégy éves korában nemzette Melodyt. A gyermek anyja a hadsereghez csapódott negyvenéves mosónő volt. Melodynak azért adták a Lilebíbic-2 nevet, hogy a legnagyobb irgalomra számíthasson, ha netán foglyul ejtik Stewart Lilebíbic-2 Mottnak, Michigan királyának, a nagyherceg esküdt ellenségének katonái.

És valóban fogságba is esett hatéves korában – az iowai csata után, amelyben apja és anyja elesett.

Hehe.

Az ám, és Michigan királya addigra úgy elfajzott, hogy szerájt létesített az ő középső nevét – vagyis a Lilebíbic-2

nevet – viselő fogoly gyermekekből. A kis Melody is bekerült ebbe a szánalmas állatseregletbe.

És ahogy megpróbáltatásai mind undorítóbbá váltak, Melody mind több és több lelkierőt merített atyjának utolsó szavaiból, amelyek hangzottak a következőképpen :

– Királyi sarj vagy. A gyertyatartók királyának, New York királyának unokája.

Hehe.

És akkor egy éjszaka Melody ellopta az alvó király sátrából a drezdai porcelán gyertyatartót.

Azután kimászott a sátorlap alatt, a holdfényes külvilágra.

És így kezdődött hihetetlen vándorútja keletnek, mindig csak keletnek, mesebeli nagyapjának felkutatására. Nagyapjának palotája volt a világ egyik legmagasabb épülete.

És Melody mindenhol rokonokra lelt – ha nem is Lilebíbicre, de más madárra, fűre, fára, élőlényre.

Megetették, s megmutatták, merre menjen tovább.

Egyiküktől esőköpenyt kapott. A másiktól meleg kötött kabátot meg egy iránytűt. A harmadiktól babakocsit. A negyediktől ébresztőórát.

Volt, aki tűvel-cérnával ajándékozta meg, és egy aranygyűszűvel.

És volt, aki élete kockáztatásával átevezett vele a Harlem folyón, a Halál Szigetére.

És így tovább.

DAS ENDE

1
KIADTA AZ EURÓPA KÖNYVKIADÓ
A KIADÁSÉRT AZ EURÓPA KÖNYVKIADÓ IGAZGATÓJA FELEL
SZEDTE AZ ALFÖLDI NYOMDA
NYOMTA AZ ALFÖLDI NYOMDA
A NYOMDAI RENDELÉS TÖRZSSZÁMA : 175.66-14-1
KÉSZÜLT DEBRECENBEN, 1981-BEN
FELELŐS SZERKESZTŐ : DEZSÉNYI KATALIN
KÉPSZERKESZTŐ : MIKLÓSI IMRE
MŰSZAKI VEZETŐ : SZEGLETH KÁROLY
KÉSZÜLT 59 850 PÉLDÁNYBAN, 9,4 (A/5) ÍV TERJEDELEMBEN
TIMES ANTIKVA BETŰVEL, TEKERCSOFSZET NYOMÁSSAL
EU-d-8182
ISBN 963 07 2238 0

2
ISBN 963 85435 9 0
Maecenas Könyvek, Budapest
Felelős kiadó : A Maecenas Könyvek, Budapest igazgatója
Tipográfia és műszaki szerkesztés : Szakálas Mihály

3
Első elektronikus kiadás
Madárfejűek társasága, 2002
NNCL 10 – 00001006v1.0

Előbeszéd 8
Első fejezet 20
Második fejezet 23
Harmadik fejezet 27
Negyedik fejezet 30
Ötödik fejezet 32
Hatodik fejezet 36
Hetedik fejezet 40
Nyolcadik fejezet 42
Kilencedik fejezet 45
Tizedik fejezet 47
Tizenegyedik fejezet 49
Tizenkettedik fejezet 52
Tizenharmadik fejezet 54
Tizennegyedik fejezet 57
Tizenötödik fejezet 59
Tizenhatodik fejezet 61
Tizenhetedik fejezet 66
Tizennyolcadik fejezet 69
Tizenkilencedik fejezet 71
Huszadik fejezet 74
Huszonegyedik fejezet 76
Huszonkettedik fejezet 78
Huszonharmadik fejezet 80
Huszonnegyedik fejezet 83
Huszonötödik fejezet 86
Huszonhatodik fejezet 89
Huszonhetedik fejezet 91
Huszonnyolcadik fejezet 94
Huszonkilencedik fejezet 97
Harmincadik fejezet 99
Harmincegyedik fejezet 101
Harminckettedik fejezet 102
Harmincharmadik fejezet 105
Harmincnegyedik fejezet 109
Harmincötödik fejezet 111
Harminchatodik fejezet 113
Harminchetedik fejezet 117
Harmincnyolcadik fejezet 120
Harminckilencedik fejezet 122
Negyvenedik fejezet 124
Negyvenegyedik fejezet 127
Negyvenkettedik fejezet 129
Negyvenharmadik fejezet 131
Negyvennegyedik fejezet 134
Negyvenötödik fejezet 136
Negyvenhatodik fejezet 139
Negyvenhetedik fejezet 141
Negyvennyolcadik fejezet 142
Negyvenkilencedik fejezet 145
Záróbeszéd 146